٦٤٥

T
5675

١٧٨.٦
٩٤٥

کتبخانهٔ همایون

عمومی نومروسی ۱۷۸۰۶

خصوصی نومروسی

مخصوص آناره تدقیق ۶۷۵

اسم اصلیسی	غیه التحاکر فی الادب و میزان المعقول و منهاج العرب
فنی	
اسم مشهودی	
محل و تاریخ طبع و تحریری سنه	
تعریفات	طبیب | نسخ
مؤلفی	مصطفی رضا بن علی بن محمد القراء
تاریخ تألیفی سنه	۱۲۲۷
لسانی	ترکی — جلد — سطر ۱۷ — عدد صحیفه ۲۴۸
عتیق نومروسی	
مترجمی	
تاریخ ترجمه‌سی سنه	

ملاحظات

کوتاهیه
بدر

[عمر مطبعه‌سی]

T.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
5675
KÜTÜPHANESİ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله تبجيلاً وتحميدا حمداً يكافى منه الفضل والجودا
والف الف صلوة بالسلام على امحى البرية ايماناً وتوحيدا
واله الغر والصحب الكرام ومن قد شيدوا ملة الاسلام تشييدا
الا سيما الملك الغازى خليفتنا لازال فى سائر الاوقات محمودا
من قام بنصر دين الحق حين وهى فجدد الدين والاسلام تجديدا
فذاك بالله احيى بقعة هلكت واهلك الله نمرودا وفرعونا
يارب بالمصطفى عجل لدولته فتحا قريبا وزده منك تأييدا
وابق خيرا وزير فى الانام له راى وزد رأيه حسناً وتسديدا
واجعل بعزك ربى ظل دولته على البرية مسعوداً وممدودا

تحميدات الهيه

اما بعد جناب مدبر رياست كائنات وناظم امور سياست موجودات جل شانه حضرتلرينه صدهزار حمد وشكر اولسونكه سراى عالمى عدمدن ايجاد وسرير خلافت نابود ايكن بنيا ابليوب سرير سلطنت خليفة ادم ابله فروزنده وارايش وسراى عالمى ذريتيله نكاشته وافرينش وابادايلدى

نعت رسول اكرم

ومخاطب خطاب لولاك اولان فروزنده درج نبوت و خلافت رسول اعظم وسر مطلسم حبيب اكرمنه صد هزار صلوة وسلام اولسونكه نور باهر يدورى اصول عالم اولمغله اسلاف واخلاف وفروعى عقل شريفلرندن بى بهره واول مرتبه خرد بين وتدبير رياست وسياسته مصيب وبركار ودور بين ايكن سرير سلطنت ومحراب خلافتده قيام اوزره امور عباد الله وتدبير رياست و سياسته رأى حسنه وتدبير صوابنى بسند ايتيوب دائما ناموس اكبر واسطه مأنوس ايله امر وفرمان جليل الشان ورودنه انتظار وهر وارداتى مودعه واوامر جليله يى

امر و فرمان مولا اوزره عبادنه ابداع و ایصال و انواع
دلائل و تشبیها تله تأیید و وصیت و نیجه بشارت و انذار
له تأکید و تنبیه بیوروب امر مولا اوزره فرمانبر و زیاده
و نقصاندن حذر و مجانبت اتمکله وما ینطق عن الهوی
نظم فرمان پسند مقرونته مظهر اولوب عون مولا ایله دین
اسلامی اظهار و اشکار و سیاست شریعتله دوام و بقا
و اجرا سنی عقل و عقد و ربط ایدوب تدبیر ریاست و سیا
ستنه خیال عالم متحیر و نظام و شریعتنه عقول دوربین
سا باش و پسند اتمکله سیف فیروز سیاستی صدهزار
اوضاع و بدایع باطله جاهلیه نک اصول و بنورینی قطع
و حبل متین شریعتیله بی شمار خود پسند جربزة العقول
و مجذوب فلاسفهٔ مربوط و معقول و محجوب ایلمکله
سریر سلطنته ناموس داور یتی اجرای و محراب خلافته
اداب و سیاست شریعتی ابقا و تدبیر ریاست و سیاستله
سرای عالمی اسایش و تعمیر و اباد و انوار اسلامله املاو
پرضیا ایلدی نعوت جهاریار و ال غزه و اصحاب کرام
سیما مسند نشین سریر سلطنت و سجاده نشین محراب

خلافتی

خلافتی و ارباب ریاست و سیاستی و مجاهد اعلای
دین و شریعتی اوزره هزار و هزار تحیات و سلام اولسونکه
هر بری اعلا و ابقای دین و اسلام و اجرای ریاست و
سیاست و شریعتی اوزره مجاهده و شمشیر فیروزلریله
قلع و قمع و قطع حوایل و سرکش و معند و توسیع ملک
اسلام اوزره غیرت و همتلریله باعث تمکین خلافت
و سلطنت و بادی بقای دین و اسلام و ریاست و سیاست
و شریعت اولمشلر تحیات خلافت نشین ال عثمان و شجرهٔ طاهرهٔ
یافثیه و فرسانی و دودمان ترکی و مشرقی و خاندان
ابد پیمادا و ران خلافت نشین و سلاطین ال عثمان اوزره
هزار جوهر دعوات خالصه مجله ارای قدسیه و بی شمار
ریحان و رحمت جبروتیه و لاهوتیه اولسونکه جناب
پروردگار جل شانه حضرتلرینک دین اسلامیه و خاصة
بوامت مرحومیه خیر اراده سی ظهور ایدوب شرقله
غربک ممالک اسلامیه سی خار و ازار و ستم و طغیان
چراکسه ایله مقهور و مغلوب و مستملو و دیار روم
علی الخصوص روم ایلی سرو پا ظلمت کفر و شرک و عصیانله

طلو مستقر کفار ونکال واشیان بوم ضلال اولمغله
شهر وکند ودشت وجبال اونده سجدهٔ رحمن وتوحید
وذکر سبحان ایدر نابود وناموجود ایکن غیرت ربوبیه
ظهور اتمکله سید سرور افریش رسول اکرم وخلیفهٔ
اعظمنه ایحاء وتجلی وبشارتنما بیوردیغی حدیث قدسی
ان لی جنوداً فی المشرق سمیتهم الترک هم فرسانی انتقم
بهم ممن عصانی اثار بشارت مقرونی ظاهر اولوب دود
مان نیك نهادك اقتاب اقبالی منزل برج شرف مرزبوم
رومه نزولنده رونق افزا وتابان اولمغله جناب منان
جل شانه بر قولنه لطف وفضلنی انعام اراده سی تعلقنده
توفیقنی رفیق ورهبر ایلیوب طریق صوابدن رضاسنه
موافق اوصاف حسنیه سائق ایلر ایدوکندن سلاطین نیك
عقل دوربینلری اسب رهوار عمله سوار اولوب درکاه
ذکر ورضای مولایه روان اولمغله تدبیر ریاستلرنده
نظام سیاست ولجام حکومتی انما یخشی الله من عباده العلما
مفهومنجه عباد علما عتاب باریدن زیاده قورقوجیلر
اولمغله هرنه قدر اولسه امور حقوق عباده ان الله

یأمر بالعدل

یأمر بالعدل والاحسان مضمونی فهمله تجاوزدن حذر
ومجانبت اوزره اولوب لر ملاحظه سیله تدبیر امور سیاست عباد ورعیتی علما اهل صلاح خردمند ومتدین
ودوراندیش صاحب قلر ندن منقوع ومسن وشهوات
نفسانیه دن مقطوع علر ینه احاله وتفویض ایله اذا حکمتم
بین الناس ان تحکموا بالعدل درسنی مذاکریه
مامور وتنبیه بیوروب ومن لم یحکم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون والفاسقون والکافرون
فرمان واجب الامتثال مفهومنی اعلان واشاعه ایدوب
مقابله وملاحظه ایله غایت تأکید ودرکاه حکومته
جادهٔ دلپزیر شریعتدن راهی اولمریغ درست از تنبیه
ولا تکونوا کالذین نسوا الله فحوای منیفیله تشدید وتد
بیر ریاست وسیاستلرنده وامور عباد مسلمینده عدل
وانصافله سیاست شریعتی انتخاب واستصواب ایلدکلرنده
المقسطون علی منابر فی الجنة مفهومنه مظهر تبلدرکاه سعد
لنده قرار وسریر مرحمتده جزع وقرع دادخواه ودلویش
ودیعه وعباد ورعیته کتاده صماح وهشیار اولوب

یأمر بالعدل

ان لله عباداً يفزع الناس اليهم فى حوايجهم اولئك هم
هم الامنون من عذاب الله يوم القيمة ماصدق
اولدقلرندن ماعدا دست خير لرك حوايج عبادى قضايه
وقف اتملريله من قضى لمسلم فى الله كتب الله له عمر
الدنيا سبعة الاف سنة صيام نهاره وقيام ليله
مضمون بشارتمقرونلرينه مظهر اولملرينه قانع اولميوب
جاهد الكفار والمنافقين فرمان فريضة الاذعانه امتثال
اوزره سلاطين عظام رحمهم القدوس السلام حضر
تلرينك هر برى خواب راحت سريرانتصابنى توكله اسب
كهيلادن شجاعته باپركاب وسوار اولوب رهوار صبا
رفتار وغيرتلرى ايله واذان من الله ورسوله فحواى شرف
احتواسنى اعلان واشاعت ايجون الغار ايله لرى دركار
اولدقده ديدهٔ هشيار له عسكر مجاهد وانصار لرك انتظار
وافعال وجبل وسلوك ومذهبلرك تجسس واستظهار
وطاهر وصالحلرك اختيار وغذا ومعاش ووضايفلرك
خزائن وكلاء غنيمت وجزيه وحلال طيبدن احضار
اتملريله عساكر ومجاهد غزا پيشه ده موروث خوف ورعب

وهرات

وهرات وما نع هيبت ودهشت وشجاعت اولان حقوق نصا
راى جزيه كذار وعباد وغداى حرام اولمغله صفوت درونله
خلوصه مقرون اولملرينه ان ينصركم الله فلا غالب لكم و
ان يخذلكم فمن ذا الذى ينصركم من بعده فرمان جليل الشانى
محكمهٔ جمعيتلرنده اسماع وافشا ومضمونى كوش فوادلرينه
كوشواره وكردن صدقلرينه زيور درع ايمان ايلدكلرندن
تدبير كثير ومغالطهٔ وفير واحمال واثقال مثالو مهمات
بى وفا ومدافعات بى نمايه القات اتميوب ورالرندن تكليف
وازار وظور وزار ايله باى قدملرى كردار فاحشه لرينه
مائل ودرونلرى محزن حقوق عباد وكلاء ميخانه ونفاق
وعناد وكارخانهٔ فسق وفتنه وفساد اولان جرى وعسكر
ورودنه انتظار اوزره تطويل زمان وامرار وقت وتنفير
اهل خلوص ومجاهد خاص اتميوب ضمير لهاميزيرلرينه
اقبل ولا تخف انك من الامنين فى كنف الله فحواى مبشراتى
دست نقاش ازل جوهر بسيط ايله نقش ونوشته وارايش
ايلمش اولديغندن امداد اخره دلربوده اولميوب وما النصر
الا من عند الله دركاهنه استمداد ايده رك اولانجه عسكر

صحيفه دلربنده

قلیل ایله کم من فئة قلیلة غلبت فئة کثیرة باذن الله مفهومنی
از بر ایلد کلرنده ولا یخافون لومة لائم اثارنه مظهر اولوب
الحرب خدعة فحواسنجه سرعتله سائق وساعئ غزا وجهاد
اولوب الغارله اکثر اوقات ممالک کفاری شبخون ویغما
وتاراج ایلمکلری ظهور نده درحال غیرت مولای متعال انا
جعلنا فی اعناقهم اغلالا فهی الی الاذقان فهم مقمحون
فحوای ثمره اثاری ظاهر اولوب برنجه عسکر دلیر شجاعت پیشه
لریله سیف فیروزلری قطع وقلع اعدا ایجون دستلرنده
مسلول وحاضر وشیر وشمشیر لری طعمهٔ کفار ایجون اماده
ومنتظر مجاهد منصور ایله خرکاه وخوابکاه مشرک وکفرکاه
لرینه نزول اسمان کبی بغته نزول لرنده کفار لعینك فالیهٔ طوب
ومدافع چویلنوب پای کریز وتدبیرستیز و واولهٔ حیل
انکیز لری سلب اولوب تکورکور دللری هنوز خمار وخمردن
بیدار اولمیوب خواب غفلتده بیمار ایکن مما لکنی یغما وتاراج
وعسکر ورعیتی کرفتار دست فیروز اهل اسلام اولدوغنك
مشاهده وعیان ایلدیکلرنده هرکاه سنلقی فی قلوب الذین کفروا
الرعب اثاری ظاهر اولمغله اکثر تکورکور دلك زارطهٔ جسارت

خرطه لری خرق وخاکستر اولدوغندن بی مجال وبی اختیار
عنق منحوسه لرینه ایپ دلوب مماکپای غزا پای شهنشاهی
لرك بوس وجزیه وخراجه ربط رؤس ورأیلریله اطاعت
اوزره اسکمله سنده جلوس ایجون رجا مند اولمه رق سیف فیروز
عدو سوز لریله ممالك کفارك نیجه اقلیمنی ضبط وتسخیر ایلیوب
مما لکلرنده لواء اسلامی کشاد واذان محمدی ندا وکنیسالرك
جوامع ومساجد وکشور لرك دین اسلام سله اسلاوضمیمهٔ
ملك اسلام ایده رك مجموع عمر لرك اعلای کلمة الله و
توسیع ملك اسلام وقلع وقمع کفار وحوائل دین واعدا
اوزره صرف له بردم آرام وبرشب نیام اوزره آسوده اولوب
وراحت ایله لباس فاخر آلوده دملرك تغییره وقت بولمه قلرندن
هریری بی تاب وبی راحت اولدقلرنده هاتف نوید لقد
نصرکم الله فی مواطن کثیرة مفهومیله تبشیر ایلدکده اول سرور له
تاب غزادن ارام وهادی سبیل فخر عالم طریقندن کلزار نعیمه
حرام راهده دیوان ملك نصیرده دفتر غزا کردار لرك
امضا وتسجیل ودار فنا آمالنی دار بقا آرامنه تحویل وجا
مه خون آلوده لرك حلهٔ بهشته تبدیل ایجون شلح لباس فنا

ایلدکده سیف فیروزلری هنوز آلودهٔ دم کفار ایکن هر بری
نهال عرشه تعلیق ایده راك زینت عرشك اکثر طبایع اولدی
رنك وزیور ایلدی سیف فیروز داور عثمانی اولمغله هر
بری تاب وغزادن آرام وبر لحظه راحت ونیام اوزره
سریر فردوسده فراش سندس ومحدیه استبرق اوزره
آسوده وراحت اولمشلر رحمهم الله تعالی **دعا وتسلیمات**

پادشاه زمان

الاسیما حالا پیرایهٔ سریر خلافت وآرایش سرای سلطنت
معمار عباد تخانهٔ دین افاضهٔ اداب شریعت قامع اهل طغیان
وقاطع اشرار ویدبیضا اولان مظهر توفیق سلطان ابن السلطان
السلطان الغازی محمود خان ابن السلطان عبد الحمید خان
خلد الله خلافته الی انتهاء الزمان حضرتلرینه هزار وهزار عوالی
لجاب اثار وتحیات وسلام عنبر نثار اولسونکه سراپا جهان
فساد وفتن وازار وستم ایله پرشده ومالامال اولوب فروما
یهٔ اهل طغیان بربریله پرخاش وستیز لریندن عالم خراب وعجزهٔ
عباد پای اشرارده پامال وشرارهٔ آزار وستملریله سینه ودللری
انکشت وکباب اولمشکن جناب کبریانك عونی ظهوریله قدوم

میمنت

میمنت ملزومی درون دل عباده آب حیات وبیرون عالمه
باران رحمت ومنبت سبزو سرور ومهبط کلزار حبور اولمغله
سریر عزونا موس اوزره جلوس سعادت مأنوسلری فاسخ
اسحار فرعون وقالع اصنام نمرود ناسخ اطوار طغیان وخارب
بنیان فساد وفاسخ فتنهٔ شیطان اولمغله رأی تدبیر خرد
مندی توفیق حقه قرین ومزاج وقته مناسب وصواب
اولدیغندن دستکاه نیروی فیروزلری اسکندر دارایی
فائق اولمشدر اعدام سرکش خصوصنده تدبیر وسیاستلری
وانزل جنود ألم تروها نظم کریمه مفهومنی مفید ونائرهٔ
تند وتیز وغضبلری خرکاه وخوابکاه اهل طغیان واعدایه
صاعقهٔ آسمان کبی بغتة نزول ایلدکده پیشوای عسکر
سنیه یوش وچاوش نعره لری صماح سرکشه وجعلناها
رجوما للشیاطین ایاتی مفهومنی افاده وبارقهٔ تیغ تشیار
لری چشم سرکرانلرینه تابندار اولدقده عقللری شاشوب
پای کریز وقوة وستیز لری منسلب اولمغله اکثری فقطع
دابر القوم الذین ظلموا مضمون شریفنه مظهر اولوب لشمهٔ
شمشیر انتقام وطعمهٔ شیر تدبیر لری اولدیغندن مجموع

فقرای ممالك ومغدورین کشورایت مذکوره نك تکیلی والحمد
لله رب العالمین تلاوتی صدا سیله افاق آسمانی طولدرمشلر
فقیر داعی دخی اول کروه دلفکاردن معدود ودعای پاد
شاهیه جمله دن مخلص اولدیغمدن خاصةً اجابت دعوات و
مثنات توسلی ایجون ارض مقدسیه توجه ایله هردفعین مطمورهٔ
خاك عطرناك جواهر کنجینهٔ نبوت روضهٔ مطهره لری وهر
تنها سوار مضمار ولایت ضریحهٔ متبرکه ومستجاب الدعوات
مقام مبارکه لرك هربرنده ماهلرجه شرایط اجابت اولان
حزن مغدورانه اون سنه علی التوالی هرکار واعمالی ترکله
روزان سائل وشبان آویزهٔ قندیل فروزان بسان دعوا تله
برفردی ترك اتمیوب هرامللی دعای توفیقلرینه حصرایلشدم
فی الحقیقه ظاهراً وباطناً اثار اجابتی ظهور وسر باطنی افشادن
دوردربو وجهله دامن ملکی لوث وجود اهل طغیان واهل
عصیاندن پاك وتطهیر ایدوب تجدید دین وشریعت واجرای
اداب سلطنت واعمار ملك اسلام ووطن رعیت باعث اسا
یش امت وبادیهٔ بقای دین وملت اولدوغندن دوام عمرو
دولت وبقای عزونا موس وسلطنتلری ایجون دعا وتضرع

بدرکاه

بدرکاه مولا ایلك عامهٔ عباد مؤمنین وسکان ممالك وفقرا
واغنیایه فرض وواجب اولمشدر اطاالله عمره

سبب تألیف رساله

بوداعئ پادشاهی مصطفی المعروف بطبیب رعنا ابن علی ابن محمد
القراکه والدمرحوم اخی جلبی قضاسندن مدینهٔ فلبه یه هجر
تمذ نصکره ولادتم واقع اولوب حد بلوغمه کلنجه کندولرندن
وسائرلردن تحصیل علم وحکمت ایدوب بعدوفاته طقسان
یدی تاریخی استانهٔ کلوب واندن نمچه وبوسنه وروم الی
وانا طولیده یکرمی بش سنه مقدار تحصیل علم ونشرطبا بتله
کشت وکذار اوزره اواخر سلطنت جنت مکان سلیم حانیده
استانهٔ علیه ده طبابتله مقیم ایکن بالوسیله صلهٔ رحمه اثنای
عزیمتم ادرنه طغیانته تصادف وما ملکم نهب وغارات
اولندوغندن اول قهرله لطف الهیه التجا وارزوی زیارت
انبیا ایله ارض مقدسیه متوجه اولوب اوچ سنه علی التوالی
امال طب ودنیایه اشتغالدن حالی قدس وشام حولنده زوار
ومعتکف روضهٔ انبیا اولمغله داعئ قدوم میمنت ملزوم
سلطان معدلت زمان محمود خان اولوب دعواتم هدف

وحقوق اجراسنه ورغبتی ورهبتی موجب اوصاف قالمیوب
لسانلری اوزامش کوریجه مجاورتی ترك واولمرتبه مصارف
ایله شدرحله کمال ندامت وفتورمدن برکیجه ساعت یدی
قرارلرینه کلنجه فکروغم ایله خوابدن بیدارالامه کرفتارایکن
اخرکندی قصورمه حمل وبالاستحقاق مجاورتدن مطرود
اولدیغمه صرف ایدوب تکرارایکی ساعت صلوة واستغفار
واذکارمعتادمله مشغول اولوب بالاسحارخوابه وارد وغمه
درحال عالم معناده سلطان بهره کرامتك اثارکرامتی ظهور و
حجرهٔ داعیلرینی تشریف وپرنور بیوروب عبد مخلص دخی مقتضا
اوزره تعظیم وتوقیر وتبجیل ایله استقبال وقدم مبارکه لرك
بوس ایدوب تعظیم واجلال ایله صدرحجره یه جلوس سعادت
بیورد قلرنده تکرارقدم شریفلرینه روی مال اولوب وقیام مواجههٔ
یه اقدامده ابتدی کلمهٔ طیبهٔ دلجو ونطق همایون شیرنکولری
خواجه بکادعا ایله دیوامر شریفلری صدورنده عبد داعی دخی
درحال معتادمجه دستی دعواته اجوب هنوزدخی دعا ایلرکن
کمال تحسین اوزره متبسماً ولساناً قعودمه امر بیورد قلرنده
اجرای ادب اوزره تکرارتکرارامرورخصتلرنده تکرارتکرار

اجابته قرین اولوب هنوز قدسده ایکن قدوم میمنت ملزومیله
تبشیر اولندقدنصکره ایکی اوج سنه شام ومصرطرفلرنده
کشت وکزارم اثنا سنده اثار قدوم میمنت واثمار ملزوم
کرامتدن مشاهده ایلدیکم احوال عجیبه وغریبه انجق دیدهٔ غیرت
وبهرهٔ حکمتله مشاهده یه محتاج دربعده دعواتمك اجابتنه
تشکراً واشتیاق قدیمجه امیدکاه کافهٔ عجزهٔ عصاهٔ وطواف
بیت الله والفات وعرفات وزیارتلرنه ارزو واشتیاقظهو
رندن جانب مصردن حرمین محترمینه واروب وبرمدت
مجاورتله هراحوالده رفاح بولمشکن اشیای منهوبم ازجمله
کتابلرم المی دائما خشوع وحضوع اذکارواداب سلوك و
اخلاصمه مصائب وخطرهٔ افات اولوب حضرتمه مما نعتندن
قدوم معدلت ملزوم شاهی ایله اثنای عزیمتمه دلك رعیتده
ظاهراولان اوصاف رغبت ورهبت ومیل ومطاوعت باقیدر
ثامولله واروب بوسلطان معدلت اوصافك زمانده اشیا
وکتابلریم استخراج داعیه سیله مجاورتی فدا وشدرحل ایله
شامه وصولمده اثنای عزیمتمدن درت بش سنه مرورله تکرار
اوصاف رعیت تلوّن ایدوب اوصاف سابقه لری عودت

وحقوق

قدم شرف مقدملرين بوس ايدرك اخر اطاعة ايله مواجهة
سعادتده قعود مده جيب عنا يتلرندن التون جقاروب فم
داعيلرين التونله امتلا ايلركن كنه معنا ايجره انجولوجا وشك
وجه مسمّاسى خاطرمه كلوب استغنا اوزره فكرمده برمكسه
كوررسه بنم دخى التونلى طبيب تسميه مه سبب اولور ملاحظه
سنده برمكسه كوردومى ديو باب حجره يه متوجه اولنجه برقاج
سائل رجل وبر سائله نسوان طورر كوردكده سلطان بهره
كرامت دخى بى تكلم مبارك دست شريفلريله سائللره التون
ويرديو اشارت بيوردىلر فقير داعى دخى قالقوب طبع استغنا
ايله اول التونك مجموعنى اول سائللره تقسيم ايلركن اويانوب
درونمده برسرور وانشراح حاصل اولوب اولكون تعبير
رؤياده متردد اولمغله ارتەسى ايكى كيجه تكرار تكرار بوسياق
اوزره تشريف ونيجه كرامتلرى اثبات اولوب رساله نك
تحريرنه كندى امرلرى سبب اولوب اثناى تأليفده دخى نيجه
كره بومثللى ملاقاتله واقع اولان احوالرك نيجه لرى عينيله
ونيجه لرينك ظهورنه منتظرم زيرا ملوك عظام خليفة الله و
خليفهٔ رسول الله اولمغله ازجمله سلطان زمان كبى راغب

دين وشريعت ايكن انلرك جسمنه شيطان حلول ايده ميوب
رؤيا لرى اضغاث واحلام اولمق احتمالى اولمدوغندن رؤياده
ظهور ايدن امرلرنه بقضه ماتندى اعتماد ومطاوعتله رساله
تأليفنه شروع ونيجه مشاهدات عينيله ظهوربندن رساله نك
اسمنه عين التحكيم فى الادب وميزان العقول ومقياس العجب
اسميله تسميه اولندى فى الحقيقه بوبندن مقدم اوج رساله
دخى تأليف اولنوب برى امر سياستى مفيد ترتيب اولنوب
شاكر احمد پاشا ايله قديمى الفت اولدوغندن قائممقام صدر
اعظم ايكن ارسال اولنوب حالا ابد پيماى سرير سلطنت سلطان
بهره كرامت اقتدىمزه بالا فتخار ارائه لرنده لطفله تحسين
لرى مسموع داعئ مخلص اولمغله درون دل جرخ غدر ايله
مجروح ودماغ وخواشم حفقان يأسله مختل ايكن بومرتبه
شوق وشعور تأليفه باعث اولوب دباجه تفصيلى مقالهٔ
اوليدركه درونده دورت وجهله ادبك معنا وفضيلت ومنفعتى
وعلمك اقسامى واصول علمك درت وجه اوزره تقسيمى
وعلم عوام وعلم خواص تعريفى وحسب الاشخاص وجوبيت
ولزومى وتدبير ملكيه ايجون ملوك عظام بلسى خواص اولان

علوم تقسیمی درت فصل اوزره بیانی وتدبیر ملکیه نك تد
بیر جسمیه وطبابتله مشابهتی وعوارضات علت وسبب
فساد لرینك بربرینه مشابهتی وتمثیلات عجیبه واسباب فسادات
ملکیه وهرمما لکك هوا وغذا ومیاهلری مقتضا سندن ناشی
اوصاف وطبیعت وعقل واطوار وحیواندن مشابهلری و
حکایهٔ لطیفه ورياست وسیاسته طالب اولنلرك لیاقة
وقابلیت ووجه طلب وسبب هوسلرینی استخراج ایجون
اوچ وجهله قاعده ومیزانلری وعقلك درجهٔ ثلثه اوزره
سلوکلرندن عقللرینك مقیاسلری وافراط وتفریط معقوللرك
حسب الضرورة استحدامه رجحانیتلری وشریعت اوزره تد
بیر سیاسته رغبتك فضائل ومنفعة وخلافنده محذور
ومضرتی بیانده مفصل تتمهٔ تقریری وحکمتك تعریفنده
دردت وجهله تقسیم وتعریف اوزره تتمهٔ تقریری وعلم
حقایق الهیه نك تعریفنده مفصل تتمهٔ تقریری واعدای
دین اهل حرب واهل ذمت نصاری ویهودی وعجم ومجوس
کبیلرك صنعت ومعرفت وترتیب وتدبیر امور واوصاف
عقللرینه رغبت وترجیح واعتبار ایله نك محذور ومضرت

دراسنده

وواسنده واقع اولهجق ندامت وحللی بابنده تفصیلا تتمهٔ
تقریری وخاتمهٔ کتاب وتاریخ رساله اوزره ربط وتقسیم اولنمشدر

مقالهٔ اولی

ادبك دردت وجهله معنا وتفصیل ومنفعتی بیانده درجونکه
ادب سلوك عظام حضرتلرینك عصمتلری وحلیهٔ حسنه وسیرت
ممدوحه ورسم ملوکیلری ورعیت اوزره باعث رغبت
ورهبت ومحبت ومطاوعتلری وسریر عدل اوزره میزان و
مقیاس حکومتلری وهرامور لریده علمك صورتیدر بو تقدیرجه
علم دینی عقلك مطیه سی واسب کهیلانی اولمغله راکبنی وادیٔ
ناصوابه کتورمدیکندن بادیٔ بقای ملك وسلطنتلری اوله
جق اولدوغندن عقل علمی وسیاست عقلی وملك سلطنت
سیاستی مستلزم در وعقلك علمی وضیاسی فراست شرعیه
اولمغله هرامور دین ودنیا فراسته محتاج اولدوغندن جناب
ناظم عالم جل شانه شانده ان فی ذالك لایات للمتوسمین
نظم کریمه ایله تشریف بیورمشدر یعنی مخلوقاتده علو نظریه
ومعارف فکریه ایله مدلولات الهیه واشیانك حقیقتنی
اثبات واستدلال ایدوب بلکه مراد ایلیان متفکرین واهل

فراست ایجون هر شبهه اثبات ظاهر در ورسول اکرم صلی الله
علیه وسلم اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله عز وجل
یعنی سز لر مؤمنك فراسته اتقی واعتماد ایدك زیرا مؤمن نور
الله ایله نظر ایلر بیور مشدر وبر حدیثده کلور که المؤمن یدرك
البلاء فی بحر طین یعنی مؤمنك شاید رکه قوشه اتلان طاشده
بیله ادراك ایلر ومؤمن اول کمسه در لرکه کندی نفسنه
محبت ومراد ایلدیکی خیر ومنافعی اخوان مؤمنلره دخی محبت
ومراد ایلیه بو تقدیرجه حسب الادراك والمشاهده بادی خراب
مما لك وسبب انقراض امم وموانع بقا واسایش اولان اعراض
وامراض ملکیه نك اسباب ومبادی وانخطاط درجه لرینده
ظاهر اولمه جق محذور وامراض وتدبیر لرینی مدبران ملوك
ممدوح السلوك حکمأ یونان سیاقنجه موادع حکمتدن امال
طابت وامراض واعراض جسم وابدانه تشبیه وقیاس اوزره
فهم احواله سهولت وامال صوابه قربنه وتدبیر دلجو
ومشروعیه تشویق وقاعده اتخاذ اولنمدن عرض ظاهره سی
امر مولا ورسول ومعنا ایجره ظاهر امر اولوالامر اولمغله
خیر الاصحاب من یدلك علی الخیر زمره سنه ملحق اولمقدر وغرض باطنه سی

حسب

حسب المشاهده حوض خواص وکنج دلده معقول ومکنوز حکمة
المسکوت عنها علمنی وحق ابقاد وایقاظ له من کتم علماً یعلمه الجمه
لله یوم القیمه بلجام من نار مضمونندن احتراز اوزره الساکت
عن الحق شیطان اخرس حدیث شریفلری مفهومندن حذر
وجانبت وقول معروفله صدقه وجانب ذکر ورحمته میلدندر
اسکندر بیور مشدر قول معروف ایله عدلی متمسك اولنلره
قورخولایق دکلدر ودنلمشدر که قول معروفله متکلم وعدل
ایله متحکم اولنلر الله دن دخی قورقمز پس برکمسه که مولاسنك
رضاسنه کیده وامرنه امتثال اوزره نهیندن اجتناب ایلیه اول
کمسه مولاسندن قورقماز ارد شیره سئوال ایلدیلر هیچ بر
کمسه دن قورقمیان کمدر دیکه قولنده طوغرولق وحق سویلیه
وحکمنده عدل ایلیه وظلمدن الچکه اکا حق نصرت ویرور وخلق
اکا مطیع اولور اول کمسنه نعمة ایله موصوف اولور ودنیا اکا
اقبال ایلر واول کمسه عافیتله تعیش ایلر وجیش وعسکردن
مستغنی وحربدن امین اولوب کوکللری مسخر ایلر ورعیتی
اکا عسکر اولور وحقه وعدله سالك اولان ابتدی کندی
نفسنه عدله اقدام ایلك کرکدر ونفسنه عدل ایلك اوصاف

حمیدهٔ مشروعه و مرغوبهٔ عمل ایلمك کرکدر واوصاف مشروعه
اوزره عمل وحرکته ادب درلر وهرامور وسلوکده ادب جاری
اولدوغندن اهل تحقیقت ادب دیمکله وقتاً ادب شریعت ووقتاً
ادب خدمت ووقتاً ادب حق مراد ایدرلر بو تقدیرجه ادب
شریعت دیمه لرندن مراد اولان شریعت رسم اولمش اولدیغی
وجهله وقوف دیمکدر وادب خدمت مبالغه ایله بله رؤ
یتدن غنا دیمکدر یعنی هرامرده حق سعیله کثرت علم حاصل
ایلمش دیمکدر وادب حق کندی نفسنه وحقه لایق اولان امری
بلمکه درلر بو اوصاف ثلثه نك مجموع مضمونلری ادب دیمك
کمال علم دیمك اولور ولازم اولان دخی بو درکه اعلا وادنا و
هرامور وخصوصنده ادب ورسوم جاری ایکن هرامورنده ادابنه
راغب اولمارك آما للری صوابه قرین اولمق درکار اولدیغندن
تدبیر ملکیه خصوصنده ملوك عظام حضراتلرینه عصمتلری
اولان ادبه کمال رعایت بیورملری جمیع اوصاف جمیله لرندن
انفع واولی والزمدر زیرا ادب جمیع اوصاف جمیله یی جامع
اولمش اولدیغندن راغبنی ناس بینده سیرت حسنه ایله سا
ری ایدوب درج سعادت ودوام قیام واقبال دولته

ایصال

ایصال ایلر وادبه رعایت ایدن ملوك عظامك امال وامور
سلطنتی ممدوح ورعایا وممالکی معمور وخزائن واموالی مو
فور واعدا وحسودی مقهور ودروني ورعیتی مسرور
اولوب بو سیرت حسنه ایله سعیی مشکور اولمش اولدیغندن
نظر لطف الهی ایله منظور اولوب دائما توفیق مولاء متعال
رفیقی اولمغله الام وکدر وداهیهٔ دنیا وشماتت وصولت
اعادن امین وسالم اولور بو اجلدن باب مدینة العلم
المختص بسیف الجلی امام همام وخلیفهٔ رسول انام حضرت
علی ابن ابی طالب رضی الله عنه بیورمشلرکه حلی الرجال الادب
یعنی ادب کشینك حلیهٔ حسنه سیدر وبیورمشلرکه طلب
الادب اولی من طلب الذهب وادب المرء خیر من ذهبه
یعنی ادبه رعایت اتمك وادبی طلب وتحصیل ایلمك التون طلب
وتحصیل ایلمکدن اولیدر زیرا ادبه رغبت اوزره حرکت اتمك
کشینك هزار ذهب ایله مملو خزائن واموالندن خیرلو در پس
ادب ورسومه رعایته هرکسك میل ومعتادی اولدیغندن
اولوجهله جمع اولنان عسکر وحاصل اولان اتحاد قلوب و
واقع اولان غیرت ونصرت مال وذهب ایله حاصل اولمان

امدی ادب دیمك لفظ عام اولدیغی تقدیرجه برقاج معنایی
شتملدر مطلق معناسی برکسنك نفسی مؤدب اولمغه دلالر
یعنی عقل کامل ایله شهوات نفسانیه سنه غلبه ایدوب
اوصاف ذمیمه یی طرد وتفریق واوصاف کریمه ایله متصف
اولمغله نفسنی تأدیب ایلمش انسان کامل دیمکدر واکنجی
معناسی رسوم وقاعدهٔ اسلاف دیمکدر مثلاً ملوك عظام
حضرتلرینه کوره ادب دیمك خلفا وملوك سالفهٔ اسلامیه
نك علی الخصوص سلالهٔ طاهرهٔ ابد پیمای ملوك عثمانیه
نك شریعت محمدی ورسم ملوکیرینه اوزره حرکات وسکنات
وعفو وانتقام ومرحمت وغضب وتلطیف وتعزیر وتکریم
وتکدیر وتوقیر وتحقیر وتجهیل وتعطیل وتدبیر امور ملکیه
وهر خصوصده حدود شریعت ورسوم دولت وسلطنتی
تسویه ایدوب زیاده ونقصان اتمیه رك قواعد خلفا ورسوم
ملوك اوزره حرکت اتمکه ادب واداب ملوك درلر واوچنجی
معناسی شریعت وقاعدهٔ دین واسلام دیمکدر ودوردنجی معناسی
علمك انواعنی کسب وتحصیل اتمکه درلر ادب الرجل اذا کسب العلم
بوقبیلدندر فی الحقیقه ادب دیمك علم دیمك اولور زیرا ادبی

بلك

بلك ومجموع احوالی بلمك علمله اولور بوتقدیرجه علم ادبك
بناسی والاتی وبلنمه سنك قاعده سی اولمش اولور امدی
علم دخی مطلق ذکر اولندقده برنیجه علمه شامل اولور وعلمك
انواعی کثیر ومجموعنك تحصیلی فرض وواجب وعامدر علم
قرأن وعلم شریعت کبی وبعضیسی فرض کفایه وخاصدر
علم ابدان وعلم تدبیر ملکیه کبی وبعضیسی لازم وغیر
لازم بینندهٔ مساویدر علم تواریخ وقصص کبی وبعضیسنك
تحصیلی جائز وتواغلی حرامدر علم نجوم وعلم سحر کبی امّا علو
مك اصولی دوریندر اولکیسنه علم رسوم دینلور علم شریعت
وعلم طریقت وعلم طبابت وعلم تواریخ وقصص وهر تحریری
ممکن وقابل اولان علملر کبی بوعلملر تحریر وتقریری قبول
ایلدیکندن سعی وکوشش ایله تحصیلی ممکن وقابلدر واکنجیسنه
علم مباحثه وعلم مجالس دینلور بوعلمك قابلیتله تحصیل و
تقریری ممکندر وتحریری ممکن وقابل دکلدر زیرا اول
علم مجلسك مقتضاسی مباحثه دن طلوع ایلر واوچنجیسنه
علم حکمت دینلور اول دخی ایکی قسم اوزره در بر قسمی
علوم رسوم نوعندن معدود اقوال اهل حکم وفلاسفه در

تحصیلی عسیر در اما بعض علملر

وتحریر وتقریر وتحصیلی ممکندر وبر قسمی یؤتی الحکمة من یشاء مضمونیله موصوف الحکمة سر اودعه الله تعالی فی قلب عارف تعریفیله معرف هدایت وعطا وتوفیق مولادر حکیم مطلق جل شانه اول سری دیلدوکی عارفلرك قلوبنه ایداع وامانت اتمشدر اول علم وهبیه سعی وکوشش ایله تحصیل اولنماز هدایت مولادن بربهرهٔ توفیق ونصیبی اولان اهل عرفان واهل حکمتنه مخصوصدر وتحصیل وتحریری قبول ایلز ودوردنجیسنه علم ذوق دینلور اول دخی ایکی نوعدر بر نوعی ذوق جسمانیدر ومجموع مخلوقه عامدر ذوق طعام کبی وذوق جماع کبی وبر نوعی روحانیدر اولدخی ایکی قسم اوزره بر قسمی عامدر ذوق خواص کبی وبر قسمی خاصدر ذوق حقیقت وذوق اسرار الهیه کبی بو ذوق حقایق الهیه علملری دخی سعی وکوشش ایله تحصیل اولنماز اول دخی بهرهٔ هدایتدن بر عطای مولی وعنایتدر تکم بر مکتبده یوز عدد صبیان سعی ایلر کن ایجلریندن درت بش عددی بهریاب علم وفضیلت اولور ویا قیلری هر بری بهرهٔ تجلی سنه رجوع ایلر واحوال ذوقی تحریر وتقریر وتشبیهدن حالی وبری درکیفیتی تشبیهه وتقریره

کلمز رؤیت ومشاهده وذوقه محتاج براسرار غریبه واحوال عجیبه ومرغوبه ومطلوبه در ذکر اولنان اصول علملرك هر بریناك اوصافلری تفصیله محتاج اولدوغندن زیل مقاله ده هر بریناك تفصیلی بابنده برتتمه تفصیل ایراد وبیان اولنمشدر

فصل امدی تدبیر ملکیه خصوصنده ملوك عظام حضرتلرینه رعایتی لازم اولان ادبك قاعده سی والات وبناسی علم اولدوغی تقدیرجه علملك اصولی دورت وجهله بیان اولندی کر کدرکه تدبیر ملکیه اوزره ملوك عظامه مخصوص اولان علم ترتیبهات ودلائل وتمثیلاتیله بیان اولنوب رساله مزك تعریفی افرادنی جامع واغیارنی مانع اولمغله اوصاف ادب سالم اوله بو تقدیر اوزره العلم علمان علم الدین وعلم الدنیا حدیث شریفی مقتضا سنجه علم ایکی نوع اوزره در بر نوعی علم دین وعلم شریعت وطریقتدر دین وایمان وسلوك وتدبیر امور دنیا واخرتی جامع ودین محافظه سیجون تحصیل وعلی هر عبد مکلف اولان عباد مؤمنین ومؤمنات وملوك ورعیته مساوات اوزره فرض عین وعامدر تفصیل اوزره تتمهٔ مخصوصه سی زیل مقاله ده مذکوردر وبر نوعی علم دنیا در وایکی شخصه مخصوص و

کلمز رؤیت

فرض کفایه در اول دخی ایکی قسم اوزره در برقسمی تدبیر
امور ملك وسلطنت وتدبیر نظام دین ودولت وتدبیر ریا
ست وسیاست ملکیه اوزره ودفع مضرت ودفع فساد
ملك دنیا ایجون تعلیم وتحصیل وعملی ملوك عظام حضرتلرینه
فرض ولازم وخاصدر وانلرك بله سیله مجموع عبادتدن فرض
ساقط اولور اول علملر دخی دورت نوعدر اوّلکیسی علم قرینه وعلم
تجنسدر وایکنجیسی علم احوال وارکان مما لکدر واوچنجیسی
علم میزان ومقیاس اهل لیاقت در ودوردنجی سی علم وقوعات
سالفه وتواریخات وقصصدر اول علملرك دخی تفصیلی دورت
فصل اوزره زبده مذکور در وبرقسمی زبدهٔ عالم اولان ملك
وجود وابدانده تدبیر دوا ودفع مضرت وجود واسقام وامراض
بدن ایجون تعلیم وعملی مدبر وجود بدن اولان حکیم واطبادر
فرض ولازم وخاصدر وانك بله سیله جمله بلده دن فرض سا
قط اولور امدی وجود انسان زبدهٔ عالم ومشابه ملك دنیا
اولدوغندن وجود انسانده عارض اولان امراض واعراض و
فسادات وعوارضات ملکیه نك اعراض وفسادات وامراضنه
مشابه در ومبادیات وسببلری دخی هم وجهله برینه مشا

بهتی اولمغله تدبیرلری دخی برینه مشابهته قریبدر بو
اجلدن امراض واعراض جسمانیه ووجودیهٔ فهم واصابت
وتدبیر وتعدیلنده ممارس ومصیب اولنلر صداقت دینیه سی
اولورسه تشبیه ایله تدبیر امراض واعراض ملکیه ده دخی
مصیب اولق درکار ویقین اولدوغندن قدمای ملوك
اکثری بو علم ایدان تدبیرنده متفطن اولنلرینه رغبت و
مستشارا تمکله اکثریتك رهنمای صواب وبدرقهٔ تدبیرلری
اولمغله سبب اسایش دولت ورعیتلری ومبادیٔ بقای ناموس
وسلطنتلری اولدقلری مشهوردر وهالا وصایای تدبیر
وسلوکلری ایله اکاه اولوب اداینه راغب اولان ملوك عظا
ملك امال امور سلطنتی ممدوح وراجح اولدیغی اول وجهله
بهره مند حکمت اولان شعرا وسخنسان ونوشتکان قصص
وقصائد ومؤلفین واهل تواریخ حکمت شناسلری دخی
اول وجهله کاتب چلبی وراغب ونابی کبی امثالندن فایق
درجه مفارقت ایتمشلر تقدیمه المعرفة امدی عوارضات ملکیه
وبدنیه ده مبادی فساد وسبب علت ومادهٔ مرض وضعف
وقوتلری بلنمدیکی صورتده تدبیر وترتیب مدافعه ودواوعلاج

اولمق عسیر و بلکه محال اولدیغندن تدبیر جسمیه وبدنیه ده
علیل وعلتلك هر احوالی بلنمه سنه اوج قاعده وضع اولنمشدر
اول قاعده لرك اوّلکیسی بیضدر وایکنجیسی قاروره در واوچنجیسی
تقریر مریضدر امدی نبض و قاروره دن امراض واحوال مریض
فهم واصابت اولنمقده طبیبه ومریض اولنه برنیچه شروطه
رعایت اتمك لازمدر وقبل التدبیر اون احواله مراعات
طبیب لازمدر فی زماننا مریض وطبیبك ایکسنده دخی
شرط ومراعات بولنمدیغندن مشروط بولنیوب نبض و
قاروره دن تشخیص غرض وفهم مرض واصابت علت صحیح و
فاسد وباطل اولوب ایکیسی دخی کلیا معدوم اولمشدر و
زمانه حکماسی اول اداب حکمادن غافل وجاهل اولمغله اول
ادبی انکار درجه لرینه بالغ اولمشلر واوچنجی قاعده که تقریر
مریض در پس اولدقچه تقریر مریضدن وعوارضات ظاهره
قرینه لرندن امراض واعراض ومبادی علت ودرجه لری
فهم اولور واولمزایکن احتیاط اوزره تدبیر مرض وترتیب
دوا اولندیغندن زمانه مزك اطبا سی اون مرضادن برینه
وایکیسنه سبب بروز وافاقت اوله مدقلری معتندر واکثر

مشابهت

مشابهت عوارض وتولدات علل وتفریق علامات مقتدر
اولمغله اکثری خطاده واقع اولور لر مطلب بو تقدیرجه تدبیر
بیرسیاست ملکیه نك اسباب ومبادیلری واحوال وکیفیتلری
صحتله بلنمه سی اوچ قاعده یه محتاجدر اول قاعده لرك
اوّلکیسی بنفسه رؤیت ملوکدر وایکنجیسی اعلام حکام واهل
صدقدر واوچنجیسی تقریر علماء وعرضحال فقرا ومظلوم ومعذور
در شرح امدی رؤیت ملوکده شرط اولان اولدرکه صاحب
ملك اولان ملوك عظام حضرتلری تبدیل جامه اولوب ملکنك
وفقرا ورعیتنك احوالنی ومأموران ریاست وسیاستلرینك
افعال وحرکات واطوارنی ومملکتك خراب واعمارنی واهل
کشورك مزاج واطوار واخلاقنی وبلده لرینك هواسنجه اوصاف
ومعتادلرینی بنفسه کندو دیده مرحمت ومهربانلریله مشاهده ایدوب ودیعهٔ رب العباد اولان فقرا وضعفا ومعذور
ومظلوم عبادك احوالنی صحت ایله واقف اولمق ایجون رأی
العین مشاهده یه محتاجدر تمثیل بالقیاس زیرا ملوك عظامك
ممالکی کشینك انواع جواهر له طولو خزینه سنه وانواع فواکه
نوشین وسبزوات وحبوبات شیرین ایله طولو بستانه بکزر

اعمار وخرابنك نفع ومضرتی کنه هر وجهله کندولرینه راجع
اولدوغندن ملوك عظامك هیچ برفردی مما لکنك ازاروستم
ابله خرابنه رضا ویرمز بوصورتده برکسه نك مسافه بعیده ده
بربوستانی وملکی اولسه وبرزربانه استجارانمش اولسه اول
زربان مدت ایجارنده اول بستانك اعمارنه سعی ایلسه محذوری
درکار وکندوسنه برفائده حاصل اولمز زیرا اول بستانك اعمای
اشجارنی قطع واثمارنی سرقه وسبزومذارع محصولنی یمك
ویدرمکه معتاد اولان جوارجارلرینك دست تعدیلری فی
قطع اتمکله حاصل اولور بوصورتده برنیجه اهل غرض خصم حاصل
اولوب مجموع امور دنیا واخرت دخی جوارجارلرندن مسئول ایکن مابقده
مذکور رؤیت بالمشاهده وتجسس صحیح واعلام اهل صدق اوزره
تحقق حق فقد اتندن جمع غفیرك خلاف انها، ونفسانی عرض
وایفاده لریله بی وقت وبی نما ایکن اول زربانك عزل اولنوب وخراب واخرابنی اکثا
تحمیل جاری ورسم ومتوالی اولمشکن اول زربان اول بوستانك
اعمارنه سعی ایلیه جکی اظهر من الشمس دلیل ابله احوال ممالك
بلنمه سنده قاعدهٔ ثلثه نك اقدم والزمی اولان رؤیت ومشا
هدهٔ صاحب ملك موانع ملوکیتله مفقود اولوب نبض اهل طبابت کبی

ایکی
اولنا عده
معدوم

معدوم اولدوغندن عوارض وفساد ملکیه دخی صحتله بلنمز
اولمشدر ایکنجی قاعده سی مأموران ریاست وسیاست اولان
ولاة وقضاة وحکام وعلما ووجوه مما لك احوال وعوارضات
مما لکی وقوعی اوزره صحیح اعلام انمك ایکن اکثری انواع محذورات
ملاحظه سیله افاده دن عجز ونیجه سی ما سبقده مذکور زربان
بوستاندن قیاس اولنور واول قاعده دخی قاروره کبی معدوم
اولمشدر اوچنجی قاعده سی کم عرضحال فقرا ومعذورات اول
وجهله دخی انواع محذوری واکثر عرضحالرك تغیری وتحویلی
اجلندن هرکسك ملاحظه سی وار ایکن ازجمله درکاه ملوك
مقام دهشت ودرکاه جلالت وسطوت واشیان همایون
اولدیغندن موانع ابله هرکس مرام اوزره افاده دن عجز ورتشی
مقرر بلرك استصحاب ورخصت ارتکا بلرندن ناشی مما لکده
واقع مبادی فتنه وباعث فساد وخراب اولان احوالی عرضحال
تحریری ابله افاده یه جسارت ایده مدکلرندن خاندان ابد پیمای
ملوك عثمانیه ده افادهٔ احوال وتکلف اقوال وتصحیح امور و
سئال وتجسس واکثر امور وامال عرضحال تحریرینه محتاج و
رجال مخصوصه نك افاده سنه محصور اولنه لیدنبرو هر احوال

وقوعی کبی بلنمزاولمش اولدوغندن بوقاعده دخی معدوم کبی
مفقود اولمش اولمغله تدبیر ملکیه دخی تدبیر جسیمه کبی صواب
مصیب اوله میوب اکثر اموردہ سهو واکثر تدبیرده نقصان
قیاسیله هرامر یسیردہ عسرت وهر اموردہ راسنده ندامت
وعلت ظهور ایدوب اون وجهدن بری عدل اوزره کما هو
حقه صواب ومشروع تدبیر تصادف ایلمز وانواع اختلال ونجه
فساد وفتنیه باعث اولور ورعیتك دوام اوزره مطاوعتله خللره
باعث اولدیغی اصحاب تجربه عیوننده ظاهر واشکاردر وسلفده
جمله نك مشاهده سی اولمشدر پس ملوك عظام حضرتلرینه
احوال تجسسك صحتنه اشد اهتمامدن واقوال رعیتنه کمال مرتبه
وقوفدن زیاده اهم امور یوقدر زیرا احوال وارکان ممالك
ومظلوم ایله ظالم وغدار ایله معذور صحتله بلنمیوب غدر
اوزره غدر وعلت اوزره علت اولمق ملوك اوزره رعیتك لسا
نلرینی اقوال طویله وذمیمه یه تحویجه بادیدر ومحذورات
ملکینه نك زیاده محذوری وناموس دولتك زیاده مضرتلوسی
رعیتك ملوك اوزره اقوال فاحش وذمیمه اوزره لسانلری
اوزانمقدر وحفظ ناموس ایچون رعیتك لسانلرینی اقوال ذمیمه

تحویج ایتمکله حاصل اولور ولسان رعیت ظورله وغدر له
وقنا لله وجبر وتکدیر له ربط وحبط اولمازایچون لسان رعیتی
سریر عدله قیام وحبل متین شریعتله احکام اموری ربط و
طریق افضا فده سشیله مجموع عالمه اوصاف دیانت وسیرت
حسنه لری ساری اولمغله لسان زمیمهٔ حبط ایلیر شتکم حکما بیورمشلر
طاعة السلطان لا تکون الا اربعة اوجه وهی الدیانة والمحبة
والرغبة والرهبة واقسم ملك الناس کلهم وارفع الظلم
عنهم ولا تخوجهم الی القول فان الرعیة اذا قدرت ان
تقول قدرت ان تفعل فاجهد ان لا تقول تسلم من ان
تفعل بومقالك مضمون وخلاصهٔ مئالی اولدرکه ملوك
سالفه ممدوح السلوك وصیتنده حکما بیورمشلر رعیتك
ملوکلرینه اطاعتلری دورت وجهله در اولکیسی دیانتله در یعنی
ملوکلری دیانتله موصوف اولوب دینلری مقتضاسنجه اولان
امر ونهی وشریعته رغبتی اولمغله انلری دخی کما لمرتبه
تسلیك ولوازماتنی تدبیر ایله رعیتنی اعدای دین ومخالف
مذهبلری اولنلرك اذی وتعدی لرندن محافظه وحمایت
وصیانتی سبیله سالك حقیقت اولنلرك مرشد مربیسی اولان

شیخنه هر وجهله تسلیمیت واطاعت ایلمکدر ایکنجی وجهی محبتله دریعنی ملوکلری دیانتله واوصاف
کریمه ایله موصوف اولوب ودیعهٔ رب العزتی حفظ وحمایته
لایق ومسنخ اولمغله بار امانتی حمل ورعیتی حقنده حسن و
جهله خیر لریني اراده بیوروب هر کسه لطف ومرحمت وهر کسك
حقنی احقاق وحسن معامله واسا بشلریني مراد اله سیرت
حسنه اوزره اولدوغندن هر کسك قلب ودرونی جلب
اولنمغله کمال محبتلرندن هر کسك میلی متوجه اولوب ونفسلرك
اوزره دعالرینه دعا وثنا ومدح ملوکی تقدیم ایتمکله درد اوچنجی
وجهی رغبتله دریعنی ملوکلری دیانتله واوصاف کریمه وسیرت
حسنه ایله ساری اولدیغندن مقتضای دینلرنجه امر خالق و
مولای ذوالجلال اولان اطیعوالله واطیعوالرسول واولوا
الامر منکم مضمون کریمه اوزره رغبتلری ظهور ندن هر کس
ملوکلرینی تعظیم وتوقیر وترجیح ایلیوب امرلرینه اطاعته
کمال رغبت ایتمکله درد وردنجی وجهی رهبتله دریعنی ملوك
عظام حضرتلری امر مولا اوزره سالك ومقتضای خلافة
الله اوزره اداره راغب اولمغله جناب کبریا اول ملوکك ذاتنه

خاصهٔ

خاصهٔ صفاتنی لائق وسزا ایلدوکندن اول خلیفة الله فی
العالم اولان خلیفه سنده اثار مهابت وجلالت ودهشت
وعظمت ظهور ایتمکله مثلاً عبد مخلصنده حضرت الهی تصور
ایلدکده حاصل اولان دهشت وخوف وحیا اول ملوکك
رعیتنده حاصل وظاهر اولوب هر کسك درونه خوف ورعب
ورهبت وخشت کلمکله قورخولرندن بالضرور اطاعتنده
اولورلر وملوك عظامه رعیتك اطاعتنه بادی اولان وجهلرك
بری هر کسك ملکنی ومنصبنی مقتضا اوزره تقسیم ومسا
حه وسنور لریني قطع ایدوب بر یرینك منصبنه وملکنه و
حقنه وعرضنه تسلط ایتمدن منع ایله ورعیتك اوزرندن
ظلمی رفع ایله وخلقی ورعیتی دلدکلرینی ولسانلرینه
کلینی سویلمکه تحویج ومیللرینه اقتدار ورمکله درز یرا
رعیت لسانته کلینی سویلمکه اقتدار بولدقده اول اقوالك
مضمونی اشلمکه دخی اقتدار بولورلر جهد ایدوب لسان
رعیتی ملوك حقنده دلدیکنی سویلمدن منعه سعی ایله اشلیه
جکلرندن امین وسالم اولنه تکم سلفده ثبوت بولمشدر
امدی لسان رعیتی جبر وظور وتکدیر له عقدایلك محالدر

ورعیتك درونده تمکین بولان امر محو ونسی اولمازتنبیه وتخویف
ایله سکون بولسه دخی اول خوفك محذور نه ایشیجه برمدت هوش
وکوشنی قیون قوال دینلرکبی اول خصوصك احوالنه وشیوع و
نابره سنه قولاق ویرمکله بربدرقهٔ فساد بولوب نهایتنی
ادراك ایدنجیه دك دلربوده ودلفریب اولورلرار وکج بربدرقهٔ
تلخ کوبولد قلرنده تکرار لسانلری بوشانوب عاقبت نتیجه سی
برداهیه به نتیجه ویررتکم سلفده استانه وسلطنده واقع
اولدیغی کبی پس ملوك عظامك حکومتی ورعیتك مطاوعتی
رغبت ایله خوفدن عبارتدر ورعیتك ملوك حقنده طول لسانه
اقتدار بوللری خوفله رعیتی محو وافنا ایلر امدی رعیت کالیوه
برد یه کن صغیره بکزرکه اوکنده بغلوطنه سنه برمدت کوزینی
وقولاقلرینی دکوب دلفریب صاغلورکن کرارده برینه سی
خاطرینه کلدکده درحال باقوه جه برد یمه اوروب صاغلمش سوی
دخی دوکرصکره کذوسنه اوله جق ضرری فهم ایلمکه عقل
طبیعیلری وفاانمز پس ملوك عظامك رعیتی بینده هیبت
ودهشت ورغبت ومحبتی ماسبقده ذکراولنان اوصافاربعه
ایله حاصل اولور ومانع هیبت وجالب عداوت وسبب طول

لسان

لسان رعیت اولان اوصاف بونلردرکه ذکراولنوب ارتشا و
تویج مظلوم وتخصیص اعوان وتوقیر جهله وتحقیر علمای
وتعظیم طاغی واعتبار نسوان واعتمای ظالم واعتبار منفور
واحداث بدایع وامهال تدبیر ورخاوت تجسس واعتماد وجوه
وقرین فسقا وتکریم غدار وترخیص نصاری ویهود ورخصت
غلا وترك اداب قدیم وتزییل شریعت بوامرلره ملوك عظامك
رغبت ایلمه سی ایله رعیتك اخلاص ومطاوعت ومحبتنی سلب
واحیا ایلر ولسانلرینی اقوال ذمیمه یه تخویج ایلر وناموس دولتی
افنا ایلر وملوك عظام حق کفتاره مألوف وجسور اولنلره
راغب اولمق بقای دولتنه راغب اولمقدر وشیرنکولره مفتون
اولمق ودوام اورزه برکسه به راغب اولمق نتیجه سی باعث
ندامتدر کرکسه اول راغب اولدیغی صادق دولت اولسون
رعیت اول رغبتی چکیوب لسانلری اوزار ذکراولنان اوصافك
مجموعی مانع هیبت وسبب تطویل لسان رعیت وباعث فتنه
وندامتدر المقصود بووجهله امراض واعراض ملکیه دخی
امراض واعراض جسمیه کبی تقریر وعرضحال مغدور ومظلومدن
فهم وتشخیص وتجسس اولنمق عسیر اولدیغندن تجسس وتفحص

احوال ممالك ايجون ملوك عظام حضراتلرى طرفندن جاسوس
صادق ديده محسوسلر ارسال اولنمق قاعدهٔ بناء نهاد والاتران
شهنشاهان ال عثمان اولمش ايكن حكايه برقصهٔ نقل اولنور
خلافت نشين ال عثمانلرك اوصاف حميده وتوفيق حقه مظهر يتله
مشهور وكذبده سى وحالا ذكر جميل ودعاى خيريه لرى السنهٔ
ناسده جارى ودركار وزوق اسايش وحلاوت بركات زبانلرى
دماغ كردونده باقى قلان مرحوم ومغفور بهشت اشيان
سلطان عبدالحميدخان رفع الله درجته فى الجنان حضرتلرى
صاحب خلوص نيك نهاد بر پادشاه اولديغندن دائما كفتار حق
مأمول لرى اولان كمسنه لره راغب اولمغله اثناى سفرهمايونده
استانه ده تبديل كزر ايكن طشره صوقيلرندن مرحوم نصرالدين
اق شهرى كبى بر مشكل عظيم العمامه ومشوش الشاش بر كمسنه يه
تصادف ايدوب حسن ظنله تدبير سفرين سؤال بيورمشلر
اول حواجه ديمشكه سفرهمايون ايجون فقرايه باراوله جق
جوق مغالطه كركمز نصارى نه كوپكدركه سيف اسلامه
قرشو دوره فرق بيك مسلمان نصارينك مجموعنه سريز و
مقابل اولوب اسكمله منحوسه لرك باشنه كچورمكه كافيدر

حضرت

حضرت عمر رضى الله عنه شام شريفى فتحنه كلدوكن تاريخنده
اوقوما دنمى دكلرنده سلطان ديده وريبورمشلركه حواجه
بن امور عباده صداقت اوزره استخدام ايجون ايكى عدد
مسلمان بوله مدم فرق بيك مسلمان قنده در محالرنى بكا
خبر ويرديو بيورد قلرى كبى قياس فى زماننا صادق ودولت
نادر وبلكه معدوم در اولنلردن اولسه اول مثلى كمسنه لر
بى اختيار حقى كفتاره مجبور اولوب هركسك قصورنى حمل
اتمد كلرندن هركس انلره بغض اتمكله البته برمصيبته دوچار
ايدرلر بو اجلدن خوف ايدوب صادق دين ودولت اوله
جقلردن هرجه باد اباد ديه رك خراب دنيايى اباد ايلمكه
سعيندن ايبا ايلمشلردر بس ملوك عظام تدبير امور مملكتده
طبيب حكيم نيز يره مشابهدر حكمت شناس اولان طبيب مريضنه
تدبير اتناسنده اون احواله مراعات ايلك شرطدر اول احوالدن
بونلردر نبض وقارووره وتقرير مريضدن تشخيص علت
ومراعات سن ومراعات اركان غالب ومراعات هوا وغذا
ومياه ومراعات فصول ومراعات درجهٔ علت ومراعات
ضعف وقوة ومراعات نكس علت ومراعات عوارض ومراعات

مزاجدر بو تقدیر جه له التشخیص سن مریضه مراعاتله عمر طبیعی
یوزیکرمی سنه یه صرف اوزره سن طفول وسن نما وسن
کهول وسن شیوخیت اوتوز سنه قسمت وهر سینده ایکیشر
مرتبه ودرجه اوزره قوای انسان مقاوم وعمر لرمساعد
ایکن هر مرتبه نك مقابله سنجه التمشه دك قوة وعقل وعلم
کمال بولوب اندن صکره انحطاط اوزره تنزل ایدرك یوز
اون طقوز یاشنده مریضه بر یاشنده صیه ویر یلاق دوایله
مقابله تدبیر اولنور دیو قس علی هذا پس ملوك
عظامه هر کس ملاقاته مرخص اولمق لازم ایکن خلیفة
الله اولدقلرندن عباد رعیتلرندن منفرد اولمق ایجون هر
اوصافك افراطنه رغبته مجاز اولوب جلب تعظیم وتوقیر
ومهابت ایجون هر کسی حضورلرنه یولترنه ایصاله رخصت
اولمق قاعده ورسم دولت اولمشدر بو تدبیر عمر دنیا ودولتك اواسط تدبیری اولمغله طب جسمیه قیاس اوزره
دنیانك انحطاطنه قریب اولدوغندن یوز اون طقوز
یاشنده شیخ مریضه قیاس کبی جهاریارك خلافتلری
سلوکنجه ادب ورسم وتدبیر وانفراد وهر دأب ملوکی

اولسولکلی

اول سلوکلره انتقال لازم کلمشدر تاکه احوال عالمه وقوف
وجلب قلوب رعیت واستمطاع عموم ورغبت وبقا حاصل
اولله وهر کس احوالنی افادیه قدرت وهر امری اداریه اهل
اولانی بلك ممکن اولله وخلقدن اوصاف ناسزا رفع اولوب
لسان واخلاقلری تحویل وحبط اولله لر امدی امراض جسمیه
ده فصول اربعه نك وارکان اربعه نك مزاجلری وعقاقیر
وادویه ومریضك طبیعتلری وهر اقلیمك هوا وغدا ومیاه
لری بربرینه مخالف اولمغله هر فصولده وهر ارکانده برکونا
تدبیر وهر مرضه برنوع دوا وهر اقلیمده بر وجهله ترتیب
مصیب وجاری اولمدیغی کبی اعراض وفسادات ملکیه ده
دخی هر کشورك هوا وغدا ومیاهلری مقتضای سنجه کائنلری
اولان قومك افعال واخلاق واطوار وسلوکلری وهر ملتك
مذهب ورغبت واطاعتلر وهر جنسك مقتضای جبلی
اوزره دوام وثبات ومکر وعناد وحیالری ومیل اولفتلری
بربرینه مشابه اولمیوب هر کشور وهر ملت وهر جنسك
تدبیر سیاستلری بربرینه قیاسله هر برنده برنوع وبرکونا
تدبیر سیاست مصیب اولماز فی الحقیقه بعض مرضانك

مزاج وعللری وهوا وغذا ومیاه معنا دیلری ودرجهٔ قوة
واسنان وهراحوالدن بربرینه مشابه تصادف ایمکله قیاسله
برنوع دوا و ترتیب برقاج مرضانات علتندن برؤحصولنه
مصیب اولورسه دخی اول مثللو ترتیب هرمریضده وهرکشور
ده وهرفصولده جاری اولمدیغی کبی عوارضات ملکیه ده دخی
هرکشورك وهرملتك وهرهوا وغذا ومیاهلرینك مقتضا
سنجه مزاج واطوار وسلوك ودواملری مختلف اولمغله هر
برنده برکونا تدبیرسیاست اولمق لازمدر بوتقدیرجه عوار
ضات ملکیه تدبیری دخی وجه مذکوراوزره بعضامصیب
اولسه دخی اول مثللو تدبیرهرمحلده جاری اولمیوب اکثریا
هرجنسك مقتضای تدبیری بلنمدیکندن دوام اوزره اسا
یش دخی اولمزوداهیه وقتسللرینه بربرینی تعقب ایلر ومزاج
بلاد اوزره اولمیان تدبیرسیاست غلبه ایله هرنقدرصورت
اطاعت وتعدیل کوسترسه اول وجه دخی مغلوبیتلری
جهتیله صورت اطاعتندن برمکروحیله درواول قوم دائما
چشم انتظارله طغیان اوزره فرصت کوزه درلرواول
اقلیمك نظاملری دواملهٔ اطاعت اوزره منمادی اولمق

محالدر

محالدر ازوقتده نظاملری فسخ ومزاجلری متلون اولورودائما
جانب ملوکیدن سیاسته مأمورا ولنلرك صورت حقدن
اوکلرینه دوشوب فهم ایده میه جکی وادئ تهمته الفا
ایدرك نیجه صادق خدمهٔ دولتی بغیرحق تکدیرا تدیرلر
ونیجه اهل سیاست صادقلك اعدام وانکسارنه بادی اولور
لرو بواحوال الحالة هذه غایت چوقدرحتی برسنجاقده
دورت بش سنه ده بس التی عدد اهل سیاستلك بغیر
حق اولوجهله تکدیر واعدام اولندقلری مشاهده
اولنمشدروجه حیله لریی وفعل تزویرلری فهم اولنمز فصل
امدی ملوك عظام حضرتلرینه خاص ولازم اولان علمك
ایکنجیسی علم مزاج وارکان اقالیمدر معلوم اولهکه هواوغذا
ومیاه طبیعت انسانه تأثیری جاری اولمغله افعال واطوار
وسلوك لریی مقتضا سنه تحویل ایلر مثلاً هواومیاه وغذا
لری باردوقابض اولان دیارواقلیملرك اهالی وکائینلرینك
تأثیرغذا وهوا ومیاهله دماغلری باردوعقللرطوتغون
ومغشوش وحواس باطنه لری بطی وفراستلری مشوش
اولمغله ناطقه لری دخی ثقیل اولورو عنادا وزره اصرارلری

كثير وطبيعتلرى دنى وبخيل واذعالرى قوى وخلافاوزره
عنادايله جسوراولورواوروپا وبوسنه وارنبوطلوغلث
بعض محللى وروم ايلينك اكثرى ممالك جبلى وقره دكز
طرفنده لازستان وچركز وابازه وقرص وباف وارض روم
وكورجى وقيصرى حد بروسيه كلنجه اناطولينك اكثر
ممالك جبلى كبى ذكراولنان بلاد واقاليم باردەلرلك اكثر
غذالرى نان چودار ونان فقوروزونان جاورس ويولاف
كبى نان قبض وريحى وسائرغذالرى دخى لحم بقر ولحم
قديد وبالق وحيوان برى ووحشى لحومى ولحنه وكوردم
ولوبيه ويرالماسى ومنتار وبوغورت وقرلجق كبى كى
باردوكى قابض وكى موردث غباوت وبطائث غذالراولمغله
مياه وهوالرى دخى باردواولد يغندن دماغلرى وعقللرى
طونغون وحواس باطنه لرى بطى ومعطل اولمغله فهم وفوا
ستلرى مشوش اولور بواقليملرده باردمزاج اولان مختار
وعالملرى دخى اولسه بومزاج بلادسبيله انلردخى اوراق
اوزره نقش ونوشته اولان اقوال نقليه اوزره كمال اعتقاد
وتمكين اوزره ثابت قدم اولورلر لكن اول اقوال نوشته دن

غيرى

غايرى قرينه وقياس ومضمون وجناس فهمنه قوة واهمه
وفراستلرى اداره ايتمديكندن ذاهب اولد قلرى دعوايه
مصر ومعاند اولوب زعم ايلديكى دعوا اطاعت شرعيه و
اطاعت اولى الامر كبى امرباری وامر رعيت دخى اولسه اول
عقل طبيعيسيله زعم ايلديكى دعويدن نكول ايتمز واصرار له جا
نك فدا ايدر ودعوا سندن دونمك محالدر بوتقديرجه هوا
وغدا ومياهلرى خار وسخونت وپيوست اوزره غالب
ويا افراط اوزره اولان ديار ومما لكك كائنلرى بونلرك
عكسنجه در اكثرى حرارت وپيوست هواده متولد اولوب
حرارت وپيوست ايله پخته وپرا ورده اولمغله حيا تلرنده
قديد كبى قورى اولد قلرندن بلسان اصليلرى اولان رطوبت
اصليه كمال جفا فتندن مجارئ حواس وسعت بولوب
قوريمش قامشدن نفس مرور ايدر كبى احوال محسوسه نك
سرعتله حواس باطنيه نفوزيدن اكثريناك حواس باطنه لرى
افراط زكى وحديد اولمغله تيز صائب اولورلر ورطوبت
اصليه سنك كمال جفا فيتدن دماغلرى افراط يابس وقوة
تأمل وتخيليه لرى محروق اولمغله تيز صائب اولد قلرى

احواله بلا ملاحظه وبلا تأمل تيز شارع اولورلر واخر كار
ونتيجه امالنى تفكر وتخيل وفهم وادراكه وحفظه تحمللرى
اولماز بو وجهله شهرى وبرتيسنك حيوان بيتى ووحشى
كبى بينلرنده حسب التكليف تفاوتلرى وارد رشهرى لرك
غايت حيلباز وتيز مشرب وقورقاق وكثرت ايله ضرلنجى
وكذاب وبيهوده يره وقوه فه جى وادعاسنده متلون وهر
فعلى وخير وشرى مرتكب وقنغى دين وطرف اولسه تيز دونر
وخائن وسارق ودواميسز اولورلر ودواملهبيعتده اولمازلر
اكثر جبلليت اصليلرنده واقع اولان عادته مجبور در واول
احوالى اجرايه سا عيدر لرسائر امور اطاعت وامور شريعت
دينيه ئى اكثرى صنعت عدايدوب ادب وار كان واطوار
واديان اوزره دوامسيز وهر احواله نظامسيز در حتى اكثرى
رزقلرينى حيله ايله كسبه محتاجدر زعم اولوزه درلر ومذكور
لرك بر بسى هر وجهله بونلردن زياده محروق وانسان ايله
كرم والفتدن حاليدر وعلم ومعرفت وعقل تكليفيدن بينوا
اولوب دائما حيوانات وجمل ايله همبا وهمكرم اولملريله حيوان
بريدن كرك وجملدن انجق اعضا وناطقه دن غيرى بر وجهله

فرقلرى يوقدر سواحل دريا ده اولان بعض بلاد خارده وروم
وروم ايلى ده واقع بعض بلاد خارده ودياربكر واورفا و
ديار عربك اكثر بلاد خارده سى وبغداد ومصر وينبوع و
جده وجزيرهٔ عرب وغرب وسواحلك بعض بلاد خارده
كائنلرى كبى فقير مكهٔ مكرمه ده صفا ايله مروه بينده
باب النبى مواجهه سنده برمدت برد كانده ليل ونهار مقيم
ايكن موسم حجده على الخصوص شام حجاجى ورودنده هركس
سعى اوزره كمى اتلو وكمى دوه ايله وكمى بياده سرعتله سعى ايلركن
بر برينك كوكسنه چاربوب مصادمه براكنه اتاجق يرحالى بر
بولنمازايكن مسعاناك محل اذدحامى اولان باب السلام
اوكنده ذكر اولنان عربان بريدن بى نهايه چيلاق ليل نهار
وسط سوقده باجاغك ايرمش ذكر وانثى اوبورلر كوردم
اول مرتبه ازدحام واول مقدار غلبه وحيول وجمل وانساندن
برى قرنمه باصر اولورم ديو تفكر واداكه عقللرى بتشمز
كلوب سوق كبى باتورلرايجلرندن برينه برد كنك ايله اورسلر
جمله سى بردن كلوب كبى صيحه اغاز اولورلر برينه لرده دخى
برى اولورسه طاغ اشيرى صداسنى اشيدن دخى اولدوغى

محلدن اوردواولورا بازرغفاری سلوان المطاع نام تاریخنده
ذکرایلمشکه عربان بربیه بحرعقلدن عقل تقسیم اولونورکن
انجیر چکوردکلك یاروسندن بردلوه قوفه ایله قرقنه بر
اولجك ویرمشلردیدوکنه شاهداستمشلرمکو بری قربنده
بولنوب باتنه چاغروب قولاغك نوده دردیوسنوال ایلدکده
صاغ الینی باشی اردندن دولاشدیروب صول قولاغك طوتمش
واشنه قولاغم دیمش دیو مسطور در وهوا وغدا ومیاه
معتدله اقلیملرینك اهالیلری هرخصوص وهراحوالرنده
معتدل المزاج والحواس والعقول اولورلر بوتقدیراوزره
ذکراولنان بلاد باردده محرورالمزاج وبلاد واقالیم حارهده
باردالمزاج کائن اولسه هوا وغدا ومیاهلری مزاج وارکان
غالبنك ضدی اولوب اول هوا وغدا ومیاه انك مزاجنده
اولان علت وامراضنه معادل اولمغله هزار طبیبك
تدبیرندن انفع دوا بالاضداد اولدیغندن ماعدا قوة
حواسنه مدار اولوب اول کمسنه هراحوالنده اعتداله بالغ
کامل الحواس والوجود وحرد بین اولورامراض مزمنه دن
مریض اولوب حکما علاجندن عاجز قالدقلری کمسنیه

بندیر

تبدیل هوا اتمکه رایلری بواجلدندر امدی هوا وغدا ومیاهك
طبیعتنه تأثیری جاری اولدیغنه هزاردلیل واردر ازجمله
اسکندر ممالك فرسه مالك اولدقده برقوم کوردیکه عقللری
راجح وفهملری ثابت ورایلری مصیب ایکن بربرینی متوفعاً
اغوی وتحریك ایله اطاعت اوزره دوام ایله بیعته ربط اولمازلر
بواجلدن غضب ایدوب مجموعنی قتل اتمکه عازم اولوب اول
خصوص ایچون ارسطاطالیس ایله مشاوره ایلدی ارسطالیس
دیدیکه بونلرك مجموعنی قتل اتمکه قادرسنکه ملکندر دیلدیکن
ایدرسن لکن بوکشورك هوا ومیاه وغدالری تغییراولمق ممکن
اولدیغی حالده صکره کلوب کائن ومتوطن اولنلردخی بونلر
مثللو اولورلر اویله اولدقده رای صواب اولدرکه لطف وکرم
واحسان ایله تسخیرایدوب مهما رشیرین کوایله الانسان
عبیدالاحسان وتدنه ربط ایدرسن تاکه محبت ومودت
اوزره بندهٔ لطف وکرم وعبد مروت واحسان ومشتاق
ملاقات وصالك اولورلر وسن دخی قتالدن امین وبری
اولورسن دیو قتال برقضیه درکه عالم السترابراولان خالق
ذوالجلال جل شانه اول صفات ایله مخلوقندن منفرد اولمشدر

وتسخیر رعیت وجلب خلوص وقلوبده لطف واحسان ایله
تسخیر دن اعلا واسهل وارجح تدبیر اولمازحکما کتابنده
بیورمشلر لتکن هیبتك فی النفوس اعظم من سلاحك یعنی
ملوك عظامك هیبتی نفس رعیتده سلاح وسیفدن خطا
لو اولمق کرکدر بس رعیت ایجره هیبت ملوك قتل وتکدیرله
حاصل اولمازقتل وتکدیر هیبتی رافع وعداوت ومصیبتی جا
لبدر وسیاست ملك یالکز قتاله محصور دکلدر پس هرخصوصده
امر باری ورسول اوزره اولان تدبیر وسیاست شرع هر
وجهله اسهل وراجح وانظمدر ومعین ونصیری مولای
متعال اولمغله توفیقه قرین ومؤثر اولور وهرخصوصك
تدبیر سیاستی اوصاف اوتصاف شرع ده مذکوردر مقتضاسی
اوزره عذاب الیم وحبس مدید وطرد ونفی وتبعید کبی فی الحقیقه
اسکندراول پندله متنصح اولوب اول قوم اول وجهله اول
مرتبه تسخیر ایلدیکه انلر سائر رعیتلرندن زیاده اطوع امت
واعوان انصاری اولدیلر ومحبتله دائما مشتاق وصالی اولدیلر
کرچه ملوك عظام مقتضای ترجیح کرکدر اکر بو وجهله تدبیر
ممکن اولمازسه اولزمان بالضرورة قتال کرکدر بو تقدیرجه

کتب فقهیه ده کلورکه عوانلری وساعی بالفساد اولنلری وظا
للری ایام فترتده قتل اتمك سباحدر وقاتل یحیی مثاب اولور
کرکسه مسلم اولسه لوزیرا انلرشرط اسلام اولان شفقت
علی خلق الله واطاعت علی امرالله موجبیله عامل اولمدیلر پس
بومقوله لرك حبسله شروضرر لری مندفع اولمازسنکم بغات
وقطاع طریقده مشاهده در بلکه انلری مسلملری شروفسادندن
صیانت ایجون قتل اتمك کرکدر وجواهرنام کتابده نقل
ایدوب قهستانی درکه وجب قتل الاذی الموذی یعنی موذی
اولان انسانی قتل اتمك واجبدر وبعض فتاویده کلور الامام
ان یقتل السارق سیاسة یعنی سارقلك حدی الینی قطع
اتمك ایکن بنه حاکم اولان کمسه اصلاح عالم ملاحظه سیله
ساعی بالفساد اولدیغندن قتل اتمك مشروعدر وسائر
رأی حاکم عادله مفوض اولان امور دخی بویله در بو تقدیرجه
ماسبقده مذکور وجه اوزره هوا وغدا ومیاهك طبیعته
تأثیرنه بردلیل عقلی ویقین دخی واردرکه هرکسك اتقانه
قریبدر مثلا حشایش سمومه ومکیفه دن افیون وبنج و
معاجین وحبوبات مکیفه فد ومخدره استعمالنه ملازم او

للرا صلندن بطی الانفعال وحمول اللسان ایکن حشایش
یا بسه یی استعما لندن اجزانك بخاریا بسه سی دماغنه صعود
له یبوست کتوروب ما سبقده مذکور هوای حاره ویا بسه
اها لیلرینك رطوبت اصلیلری جفاف بولوب خواسنه افراط
حدّت طبیعت ومزاجلری کبی وصفوت ویرمکله کرجه فهم
وادراکده تیز صائب وافراط زکی وحاظر جواب وناطقه لی
اولورلر لکن قوّة تأمل وتحمّل وفکریه سی مجفوف ومحروق
اولمغله سریع الانفعال وتتیز و قورقاق وبیهوده یره وقوه
قه جی اولد قلری هزار تریا کیلرده ظاهر واشکار در کذلك
طبیعتی بارد ویابس ویاخود رطب اولان حشایش ولغدیه
واشربه دن یبروح الصنم وفقاع که اکثا بوزه دیرلر وخمر
کبی غدا واشرابه به ملازم اولنلرك دماغلرینه غدا وشرابك
برودت ورطوبتی تأثیر ایله حواسنه خدر وبطائت ورخا
وت کلکله اصلندن سریع الحس والانفعال ایکن بطی الحواس
والانفعال وبطی الفهم والادراك اولمغله افراطله ملازم
اولنلرینه کمال خدارت وبرودتدن اول اثار دماغنده تکون
اتمکله اکثری ترکندن صکره دخی امراض دماغیه دن حدر

ورعش وحمق وبلاهته مبتلا اولورلر وبنجه اغدیه واشیا
وحشایش وارد رکه برد فعه تناول ایله عقلی زائل ایدر ورضا
ری شرب خمره معتاد لری اولمغله کمال عقلاری اولدیغی اولوجهد
ندر دیکر دلیل امدی هوا وغدا ومیاهك طبیعته تأثیری ایله
اخلاقنی تحویل واطوارینی تغییر ایلدیکنه دلیل یقین حاصل
اولمق ایچون استانهٔ علیه نك هوا وغدا ومیاهی کافیدر پس
هوا وغدا ومیاهلری حار ویابارد اولان کشورلرك اهالیلری
دائما دکز بوجکلری وحیوانات بریه کبی موروث
نسیان وباعث حمق وبطائت اولان غدالری بمکه معتاد
ایدنلرك وجبال وبریه لرده مولد ومرتبی اولنلر غبی وبطی
الزهن والفراست ونادان وبخیل اولمق کرك ایکن استانبه کلوب
برمدّت هوا وغدا ومیاهلرینی تغییر واستانه میاه وغدا
وهواسیله الفت اتمك ایله آز مدّت ده طبیعت انسانیه به
رجوع ایدوب بروجهله ظرافت ونضافت ولطافت ونزا
کت وطلاقت وسخاوت ومروّت حاصل ایدرکه مولد
استانه اولان ابن بلدی بکنمز اولور وبرمدّت نصکره هوای
وکشور اصلیه سنه رجوع اتمکله اول احوال انده سکرسکیفات

کبی عارض اولدوغندن تیزجك طبیعت اصلیه سنه رجوع
ایدوب اول اوصاف ومزاج استانه دن انده براثار قلمدیغی
هزار مشاهده اولنمشدر بو اجلدن طشره دن برحماری کوزوب
استانهٔ علیه ده براخورده التی ماه ربط ایلسلر انکر اصوات
اولان اکبرما ومقامنی تغییر ایلر دیو افواه ناسده ضرب
مثل اولمشدر امدی ملوك عظام حضرتلرینه بلمسی لازم درکه
ذکر اولان هوای بارده وخاره اها لیلرینك واکثر مما لکك
اکثر عباد ورعیتی علوم وعقل تکلیفیدن بینوا وطبع جبلاریده
جاری اوصاف فلرینجه برسیرته مبتلا واکثر بلاد اهالرینك عرق
وجبلری مختلف اولغله هرجنسی اوصاف طبیعی لرینجه حیله
کذار ومهارمطاوعتلری خوف وهراس اهل ریاستی
رباط اطاعتلری مغلوبیتلری حسبیله بالضرور اولدوغندن
نیجه اهل ریاست حقنده خلاف اوزره عرض وافاده لری
مشهود ونیجه صادق دولتی بغیر حق تکدیر ونیجه لرینی
درد وبلا وعلته مبتلا ایلدکلری مشاهده اولنمشدر ذکر
اولنان مما لکلرك وجوهلری متحد حیله اندیش وهر بری
بروجهله محصول ملکیه دن مدار ومعاشنی استخراجه معتاد

امور تعلق تدبیر واداره خصوصنده

واصرار اوزره دائم اولدقلرندن [illegible]
حقدن حیله ابلر داهیه ویا بروادی تهمنه القا واول تهمتی
الات ووسیله ایدوب بالاتفاق درملوا که عرض ونکدیرنه
باعث اولورلر واوصاف واديان وعقائد بنلرنده هرجنسك
جبلی اوصاف وطبیعی سلوکلری نه ایسه اکا راغب ومصر اولوب
مشروع ونامشروع قیاس واداب وارکان وحسن وقبح حلال
وحرام قیدلری اولمیوب خیر وشرهرنه ایسه بخن وجدنا
ابائنا مضمونی مفید مسالك اجدادیلری اوزره مصر اولورلر
تمثیل ذکر سابقه اوزره هوای بارده اها لیسنك مثالی حیوا
نده صغیر وجاموس سور وسنه بکزر لرکه نالوف اولدقلرنی
وجهله دعی اولندقده راعیلری نك قوة وقدرت وضرب
وظور وصغر وکبارنه رغبت واعتبارلری معدوم اولغله
برکوجوك راعی یوزعددنی رسم وعادتلری اوزره دعی ایده
بیلور واوتلو واوتسوز محلده کوده بیلور واخشامه دك
مطمئن بارطه ویمازاول مرعاده ایلیوب عودتده اول بیلدوکی سوقدن
دون وبیرون برینی اوج کشی دکنکله صاپدرمق محالدر
مکرکندومیلیله دونه بومرتبه معتاد ایکن اوکوزوجاموس

اولنلرینی معتاد قدیمه لرنجه جفت وعربه بیوندوریغنه
طاقوب نجه برلری شق اندررلر ویجه یولك تحمیل ایدرلر
اصلا عناد ومخالفت اتمز وایجلرندن بریسی تهمت ایدوب
راعیسی اورطه لرینه کروب اکا یوزدکنك اورسه اطراقده
اولان اصلا خوف وفرار اتمز برینی بوغازلرلر کی لرلری
باقوب اصلا مهم اتمزلر یعنی ذکر اولنان حیوانات مألوف
اولدقلری وجهله تصرفه محتاجدرر واولوجهله غنی و
فقیر وقوتلو وضعیف وسلم ونصاریدن حاکیم ورعیه
وسایسلری هرکم اولورسه سودنی اکا صاغدیررلر وبو
نلراولمرتبه کالیوه وبی عقلدرکه کندووجودنه منفعت
ومضرتی فرق اتمکه عقللری وفا اتمدیکندن براعضا و
امورنه برمسمارکدرویا خود برسوزان مضرت باتمش
اولسه اول مسماری چقاروب انی اول درتدن خلاص
اتمك ایجون عرصهٔ سلامتده یاتراییم دیسه لراوج بش
ادمله مجادله ومقاومته قائم اولوب اول مسمارك دور
مه سی کندوبه ضرر وپای امالنی تشنشه بادی امردن
اولغله بادیٔ هلاك وسبب نکبتی اوله جاغنه عقلی

ادراك

ادراك ایلمز بوتقدیرجه هوا وغدا وامکنه لری سخونت و
حرارت ویبوستی اوزره اولان اقالیمك اهالیلری بونلرك
عکسنجه درانلرحیواندهٔ شمول قیون وجمل سوروسنه بکزر
لرکه مثلا قیون رعی اولندقده بربرندن مفارقت اتمك
محالدر واوکلرنجه کیدن کوسم قیونی صواب وناصواب
قنغی طرفه کیدرسه مجموعی اول وادیه همراه اولورراو
کلرنجه رهبر اولان کوسم قیونی طوتوب ظورله برفرکند
مهلکیه وبابر نهرعظیم ثیره سیلابه انوب رهروان
وادی هلاکٔ ایلسلرکروده قلان اغنام بی دوربین ضبط
اولنمق ممکن اولمازجمله سی کندولرك طبیعتیله اول نهره آتوب
شناورلرفنا اولورلر واوکمزجه اتیلان کوسمی سیل کنوروب
هلاکٔ ایلدی برذهنی هلاکٔ اولورزدیو ملاحظه یه
عقللری وادراکلری وفا اتمز زیرا بومثللی افراط خارا قلیملر
اهلنك قوهٔ تأمل وحواس لری محروقدر فصل الثانی
ملوك عظام حضرتلرینه بلمه سی خاص ولازم اولان علمك
اوچنجی سی علم میزان ومقیاس اهل لیاقتدر بس ملوك عظا
مه تدبیر ملکیه حصوصنده ادبه رعایت بیورمه لری لازمهٔ

عهدهٔ شاهانه لری اولوب ادب دخی علمك صورتی وعلم عقلك
مطبه سی اولمغله عقل علمی وسیاست عقلی وملك وسلطنت
سیاستی مستلزم اولدیغی تقدیرجه مدبر کائنات جل شانه
هرملکك تدبیرنده برسلطان عادل وهرسلطانه بروزیر
عاقل ومدبر اولق عادت جاریه سی اولمغله ملك جهانك
تدبیر امور نظام عباد واجرای امر خالق واسعای شرع
رسول وحمایت عوارض فاسده ودفع مضرت عموم ایچون
برن یلکندر روخی خاصه سنده برخلیفهٔ عادل وسلطان اعظم وحاکم استخلاف ایدوب
انکدخی امورینی عقل وتایید واسعی واجری وجاهد وعا
صیلرینی ارغام ایچون بروزیر عاقل ومدبر وسیم کامل اولق
کرکدر تاکه وجود انسانده عقلك مقامنه قائم ومشابه
اولهٔ زیرا مسند وزارت مسند عقلدر وعقل برعنایت
مولی ولطف وعطای عظیمدر که جناب کبریا جل شانه
شرافتنی بیان اوزره ان فی ذالك لایات لاولی الالباب
ولاولی النهی وان فی ذالك لذکری لمن کان له قلب ای
عقل اوالقی السمع وهوشهید مضمونیله تایید بیورمشدر
وملکین مذکورینده عقلی وزیرایدوب تدبیرمما لکی

اکا محتاج ایلمشدر امدی وزیر فتح واوله وزردن اولدوغنه
کوره ملجاء معناسنه درو کسروا وله وزردن اولدوغی
تقدیرجه حامل اثقال واعیاکه یورغونلق معناسنه در
فی الحقیقه وزیر ملجاء عالم وحامل اثقال ملوك ورعیتدر
واول وجهله یورغوندر وعقل دیمك بغلق وربط معناسنه
اولدوغی وجهله عقل دخی خطابه متوجه اولوب هرتوجه ایدن
واردات وتجلیاتی ربط وعقل وظبط وامور سیاست
ملك وجبایتصرف ایلدیکندن عقل تسمیه سنه بادی اولمشدر
بوتقدیراوزره اسملری مسمالرینه مطابقدر امدی عقل
برجوهر مرغوب وبربهرهٔ هدایتدرکه جناب کبریانك
اوّل افرینش واکرم ومحبوب مخلوقی اولمغله ما خلقت خلقا
احسن منك بك یعرف وبك یاخذ خطاب رب العزتی
سماعنده غرور ایدوب عتاب خالقه مظهر وتوفیقه
محتاج اولمسیله وحدانیت ذات وصفات خالق متعال
انکله بلنه جك اولدوغندن عندالله اندن اشرف ومحبوب
حق افریده اولنمدوغی ظاهر ونمایان اولدوغی وجهله عقل
جمیع مفاخرانك افضلی وممدوحاتك ممیزی وعیبك آینه سی

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اول ما خلق الله العقل فقال له اقبل فاقبل ثم قال له ادبر فادبر فقال وعزتی وجلالی ما خلقت خلقا هو احب الی منك ولا اکملك الا فیمن احب اما انی ایاك اعطی وایاك امنع

ومذمومياتك مذللى ومرغوباتك معزى ونفسك مصلحى
وتدبيرك باشيدر وعقلك علمى فراسندر بوتقديراوزره
مقتداى شريعت وطريقت وعقايد اتفاقى اوزره اقسام
عقول بش وجهله بيان اولنمشدر اولكى وجهى عقل
عزيزيدركه عقل طبيعى درلر بوعقل مجموع خلايقده مسا
ويدر هركس الله تبارك وتعالى حضرتلرى رب وخالق ورا
زقلرى اولدوغك اول عقلله بلوب ضرله نفعى وكسب
معاشده صرف واراده تلرنده اول عقلله ربط وعقل اسوراييدرلر
ايكنجى وجهى عقل تكليفيدر بوعقل تكليف وجد وسعى وكو
شش وعقلا وعلما مجلسلرنده جلوس ايله وقوعات كو
نيه يى تجربه ومذاكره ايله وقصص وتواريخات نوشته
مطالعه سيله قابليت اولنجه تحصيل وكسب اولنور واوچنجى
وجهى عطائيدر بوعقل عطائيدن كفارك نصيبى وقسمتى
يوقدر انبيآ عليهم السلام واوليا ومؤمنينه مخصوصدر
وجمله سى اول عطاء مولا اولان بهره ده مساويدر ودوردنجى
وجهى نبويدر بوعقل نبويدن اوليا ومؤمنلرك نصيبى
يوقدر بوعقل دخى مفسرين قولنجه يؤتى الحكمة من يشآء

مضمونده مندرج اولان عقل حكميدر انجق انبيا عليهم السلام
مخصوصدر وجمله انبيا عليهم السلام اول بهره ده مساويدر
وبشنجى وجهى عقل شريفيدر واول عقلدن سائر انبيانك
نصيبى يوقدر انجق اشرف انبيا واكرم الخلايق اولان رسول
كبريا محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه
مخصوص وبهره سعادتلرى اولان عقل شريفيدركه وهب ابن
منبه رضى الله عنه روايت ايلر دركه انبيآء متقدمين
كتبلرندن طقسان بر كتاب اوقوم كوردمكه اولين واخرين
جميع مخلوقاتك عقلى سرور انبيا ورسول كبريا محمد
المصطفى عليه الصلوة والسلامك عقلنه نسبتله دنيا
دملينك مجموعنك مقابلنده بر قطعه رمل مقدار دكلدر
بووجهله نعمت عقل هدايت وكرم ولطف وعطاى مولاى
متعال اولديغى وعقل هركسيدك مساوى اولميوب هدايت
وعطاى مولا وتكليف اوزره هركس قدر قسمتك اخذ ايلديكندن
تدبير ملك وجود ايجون هركسه مقدار بهره سى كافيدر
لكن تدبير ملك سلطنته مسند رياست وسياست
مسند عقل اولمغله اول اموردن استخدام اولنمق ايجون

ذوی العقول کامل ودور اندیش وفهم وفراسته دیده ور
اولمق کرك فی الحقیقه صدر ریاست ومسند سیاست
ذکره بادی واثار رخیره سبب اولمغله عدل ساعة خیر من عبا
دة سبعین سنة مضمونجه بر ساعت عدل یتمش سنه
نافله عبادتدن خیر لوا ولدیغندن من القدیم اول مسند لرك
طالبی ذوی العقول واهل علم ایکن اول مسند لرجوهر عقل
واستعداد ونقد علم ومعرفت وصداقت وشجاعت
وخدمت ایله النمق قاعده اولمش اولدوغندن اول زمانلرده
اهل ونا اهل ظاهر ونمایان اولوب لیاقت وعقل وکمالدن
میزان ومقیاسه حاجت یوغدی واول وقتلرده هرکس حد
حدود لیاقتی فهم وانصاف اوزره هرکس محل لیاقتنه طالب
وهر وحوش وطیور لائق لیاقت واشیان مناسبه سنه
راغب اولدوغندن دنیا فتنه وفساد وداهیه دن اسوده
وامین وعباد ومخلوق اسایشنده مقیم ومستریح اولمغله
امال دینیه واوامر ربانیه دن غیری شغل عباد اولمغله
هر ملوك عظام دخی مزاج همایونلرینجه وتلزز مزاجیه
سنجه کی طبع دلجولریله اعمار اسباب علمیه ودینیه ومعالکیه

واحسان

واحسان وعطا وسخاوت له مالوف اولوب وکمی خالق و
مولاسنه شکر وعبادت واطاعتله مشهور وکمی طبع مرغو
بهٔ شجاعتنی اجرا وتوسیع ملك اسلام واعلای کلمة الله اوزره
جهاد وغزا اوزره اوقات سعیده لرین صرفه لذت حصول الوندن
امال عمر لرین خیر وحسنا تله کذار ودار فناده تقود خیریه
واعمال صالحه کسب وتحمیل وملك بقای تملیك وتسخیر
اوزره سرای جنانده سریر فردوسه هجرت وسلطنته رغبت
ایلدکلرندن دار فناده دخی دعا وذکر خیریه لری باقی قلمشدر
بو وجهله زمان مرور وعمر دنیا انتهی وساعته تقرب اوزره
اوزره اوصاف طمع واخلاق زمیمه میال بی عقللر کثرت
واشتهار بولوب عقل علم وکمال لیاقته رغبت سلب اولوب
هرکسدن دخی حد وحدود واداب ورسومه رغبت سلب
اولوب مسند علمه جاهل ومسند عقله احمق وهر اموره بی
لیاقت طالب اولدری کثرتندن اهل ونا اهل فرق اولنمیوب
یالکز مسند ریاست دکل امور دینیه دن مسند شریعت
وتدریس ومساجد لرده امامت ومؤذنلك ومرتزقه وامور
امانته اهلیت ولیاقت نادر ومفقود اولوب هر امورنا اهله

تفویض و توسید اولد وعندن امور دینیه و نظام ملکیه نات
مجموعنده احتلال و فساد و فتن ظهورا تمکله بخاری شریفات
مذکور حدیث صحیحکه سئل النبی صلی الله علیه وسلم متی الساعة
حدیثنات مفهومی ظهوریدن استعاذه و استبعاد بابنده
بقای دین و دولته طالب و راغب اولان ملوك عظامه اشبو
امر مذکورك تزکیه و تجسسنده اشد اهتمام و هر امورده
استحدام اولنا نلرك عقل و علم و لیاقتی فهم و تزکیه ایجون
برمیزان طهارت شناس و بر مقیاس فاروق اساسه محتاج
اولدیغی وجهله خصوص مذکور ایجون من القدیم ملوك
عظام حضراتلریناك مهمی اولوب حکماء موتمانیدن صا
حب فراست اولان افلیمونات ترکیب اشخاصدن مقارنت
ومقیاس اعضالری اوزره اخلاق انسانی استخراج ایلدیکی
قیافت نامیه رغبتلری اولمشدی فی الحقیقه لدی التجربة
افلیمونات میزانی اکثر اشخاصده جاریدر لکن اول خصوص
اخلاق واوصاف میزانی ومقیاسی اولمغله انکله عقل
میزان اولمز وعقل ومعرفت وریاست وسیاسته استخدامه
لیاقت قیافتنامه ایله وزن ومقیاس اولمز زیرا عقل

قال علیه السلام اذا وسد الامر الی غیر اهله فانتظر الساعة

مرغوب

مرغوب ایله ترکیب وجود واعضادن نشأت ایدن اخلاقی
تعدیل وتربیه و تدبیر ایله تحویل اولنق شرعاً وعقلاً جائزدر
وعقلك اکثر جزوی هدایت وعطای مولادر وعقلله اعضای
مخلوقه سندن نشأت ایدن اخلاقه غلبة ایلمك عقللله شهوات
نفسه غلبه ایلمك کبیدر واول خصوص معقولك عقلنك
کمالنه برمیزان کامل در مثلاً برکمسنه کندو ملك وجودنده
اعضا و ترکیبندن نشأت ایدن اخلاق قبیحه سك عقللله
تمییز و قبحنی تذلیل وممدوحاتنی تفریق و تعزیز ایله تد
بیر سیاست نفس ودفع مضرت وجود ایدوب تحویل
اخلاق ایده مدیکی صورتده تدبیر ملك سلطنتده هوس اولسه
اول کمسنه شول طبیبه بکزر که کندی مریض اولوب خلقك
مرضالرینه دوا اتمکه هوس طبیب یداوی الناس وهو
مریض قبیلندن اولمش اولورسنکم حکایت لطیفه ده مذکوردر
وقتاکه حکمادن افلیمون فراسته ترکیب انسانلدن استدلال
ایدوب اخلاق انسانی استخراجه رغبتله شیوع بولدی تلا
میذ ابقراط بقراطك صورتنی برجلده تصویر ایدوب افلیمونه
کتوردیلر اول صورتك اخلاقی حکمندن سئوال ایلدیلر نظر

ایدوب تعدیل

ایدوب بعض اعضا لرك قیاس ایله **هذا رجل خداع فاسق یحب الزنا** دیدی یعنی بو رجل خدعه وحیله صاحبی وفاسق وزنا سویجیدر دیدکده بقراطك شاکردلری غضبه کلوب

افلیمونی — هلاك اتمك استدیلر ودیلرکه یاجاهل بو صورت دنیاده اولنلرك افضل واورع واعدلی اولان فاضل بقراطك صورتیدر سن بوکا بو اخلاق ذمیمه یی نجه تحمیل ایدرسك دیدکلرنده افلیمون دیدیکه سزبنی علم مدن سئوال ایدیکز بنم علمم مقتضاسنی سزه خبر وردم بوکا نهو راقتضا ایتمز لکن سزلك دخی ترکیب لریکزك مقیاسی مقتضاسی غضب وازار لمقدر بن دخی سزه برهانله اخرحمل ایتمم دیو تلمیذان بقراطه مالافا تلرنده افلیمونك قولنی خبر ویرنجه بقراط دیدیکه صدق افلیمون **والله ما الخطاء حرفا** یعنی افلیمون دوغری سویلدی وبرحرف خطا ایلمدی دیو یمین ایلدی ودیدیکه وقتاکه بن بو اخلاقی نفسمده کوردم کرجه بو اوصاف بنم مقتضای هیئتمدر ایچون مواد الهیه دن بهره عقلیم نشأی هیولا یه غالب اولمغله تعدیل ایلدم دیو جواب ویردی امدی بقراط وحکماء فلاسفه ده خاصه زائده نفسه وشهوتلرینه

کمال عقلله اولیا اوصاف مذمومه اولدوغنی بلدم وعقلله نفسمه مالك اولوب شهوتمه غلبه

غلبه

غلبه اولدیسه شرافت اسلام ایله مشرف اولوب دین اسلامیت دعواسنده اولمغله تدبیر امور نظام شریعت ودین ودوام وبقای دولت وسلطنت وجلب اذکار جمیلیه طالب اولان نفسنه وشهوتنه مغلوب اولمق عقل مرغوب کاری اولدیغی وبو وجهله قواعد افلیمون باطل اولدیغنه دلیلدر نکم نیجه کمسه لر اوائل عمرلرنده فسق ومعصیت اوزره شهواتلرینه مغلوب ایکن ریاضت ومجاهده وکوشش ایله نفسلرینه غلبه وتحویل اخلاق ایدوب درجهٔ زهاده وصولله مشهور در

امدی دین اسلام جوهر الماس کبی صلب وتابندار اولمغله او ساخ چرکاب وغمام هموم واشتباه وصبغ وفام تدبیر قبول ایلدیکندن تدبیر امور ومناهج سیاستی اوصاف شریعتی ایچرم موجود اولمغله تدبیر ریاست وامور سیاستنده استخدام اولنلر مجموع عباد واولیا وعلماء وصلحا ورعیتك وفقرانك حاکم وغالبی ورئیسی اولمق جق اولدیغندن جمله ناسك جوهری وجمله خلقك اعقل واعلم واورع ومتشرعی اولوب جمله سنه راعی اولمغه لایق وسزا اولمق کرکدر وامر خالق وفرمان مولیٔ منعال بو وجهله در زیرا فاسق اولان شیخ

وواعظك وعظ ونصيحت وارشاد وتوبيخ وتبشير وانذارى
تأثير ونافذ اولديغى كبى امور سياست وريا ستده استخدام
اولنان مرتكب فسق ومعصيت اولمغله خلق بيننده سيرت
قبيحه سى ساري اولنجه اولوجهله متهم اولديغندن خلقى
امر خدا اولان اطاعت وشريعته دعوتله توبيخ وتأديب
وتربيه ايده مز وخلقى فسق ومعصيتدن منعه قادر
اوله مز مرتكب فسق ومقارن اهل نفاق على الخصوص
مرتكب كبائر ومرتشى ومصاحب اهل ارتشا اولنلرك دائره
سنده توفيق خدا رفع اولورنكم حديث شريفده لعن الله
الراشى والمرتشى بيورلمشدر مضمونى اولدركه بارئ ذوالجلال
جل شانه رشوت ويرن وآلان كمسنه لرك ايكيسنى دخى
رحمتندن اوزاق ايلر پس جناب كبريانك اولورحمتى توفيقده
زيرا توفيقه مظهر اولميان كمسنه فلاطون فيلسوف و
حسان زمان اولسه وتدبيرى پسند عالم وصواب اولسه دخى
اول امور شول بادبان ودومنسز سفينه يه بكزر البته
انى امواج فنا برسنك مهلكيه دوجار ويا برواديء نابر
جايه القا ايدوب باشدن قرم اولورنكم سلف اهل

تدبير

تدبير امور تدبير اوزره فيلسوف زمان ايكن ارتشا وغرور
ايله توفيقلرى معدوم ومفقود اولديغندن عواقب امرلرى
مشهود عالمدر وتوفيقه مظهر اولان كمسنه تدبير نده
هرنه قدر عاجز اولسه رهبر توفيق اسب امور وسفينه
امالك زمام ودومنك طوتوب بادبان هدايت سفينهء آمالى
لنى پويا هوا ايله ليمان مقصوده ايصال ايلرنكم مدت
زمان اولمرتبه فساد وفتنه ده كمال يأسله تدبيره عاجز ايكن سلطان سعيد زمان توفيق امورى دومنك
طوتوب بادبان هدايت هواى موافقله ليمان مقصوده
ايصال ايده رك بونجه فتنهء عالمى مدت قليلده تعديل
وبركاتب بيچاره كه حمل ديوبدندن عاجز وقطع قلمده
كذلكدن خائف ودفاتردن نقطهء سهوى حك اتمده
قاصر ايكن بويله برد بيرخامه ناك قلمترا شيله ديار عراق
وكشور بغداد كبى مسافهء بعيده واوزاقده اولمثللو
مقتدر جاحد طاغينك رأس منحوسنى دفتر وجوده دن
حك وقطع ايلدى امدى مجموع فساد وفتنهء عالم وداهيهء
دنيا وخراب ممالك ورعيتك اطاعتى ومحبت ورغبت

مظهر اولديغندن عود
بارى ايله رهبر توفيق

ورهبتلری ومجموع اوصاف دینیه لری سلب اولوب ملو
کلری حقنده نمیمه وطول لسان ومحصول لرینی بیعده انصا
فلری سلب اولمه سی ایکی سببه مبنیدر اولکی سببی
بیع احکام شرع ولحکام سیاست والتزام در پس امدی
احکام شرعیه لحکام عرفیه ده براید معین وبر و
ظیفهٔ مقننه اولمدیغی تقدیرجه بهرماهیه محصول ازار
وستمی بونجه مال موجود یله براقمه لك کاغذ مهوری
بیع فاسد ایله بیع ایلین فقرا یجاره لرك مکسب ومحصول
وتجریملرینی بیع ایلمشدر واشترا ایلین دخی فقرا یجاره لره
ظلم وغدر رخصتنی اشترا ایلمشدر بوصورتده احکام شرعیه
اوزره مقتضای شرع حکومت ولحکام عرفیه ده عدل و
انصاف اولمیه جغی اظهر من الشمس در واول مرتبه ازار
وستمه دوچار اولان رعیتده اوصاف دینیه دن اطاعت
ورغبت ورهبت ومحبت ومحصول لرینی بیعده انصاف و
لسانلرنده صمت وخوف وحیا قلمیه جغی اعین من العیوندر
وایکنجی سببی ارتشادر پس اوصاف ذمیمه ده اوصاف
قبیحه نك اعظمی وعصیان کبیرهٔ اکبری زنا ایله ارتشادر که

فاعل

فاعل ومفعول وعاطی ومعطینی ملعون ومطرود ومغلوب
وذلیل ایلر امدی بالای مقاله دن بو محله دك ذکر اولنان
اقوال واوصاف وحکایات ومشابهات وادلات وقصه
وموعظه دن حصه اخذ اولنوب تمهید دین واعمار ملك
واصلاح رعیت وابقای ناموس ودولته بادی اولان
احوال وسلوك وادا به رغبت ظاهر اولدقده امورامانت
وشریعت وامور ملك ورياست وسیاست وحکومته
طالب اولنلرك لیاقت وقابلیت ووجه طلب وسبب
هوس وسلوکلرینی استظهار واستخراج ورتبهٔ استعداد
لرینی فهم ومیزان ایلیوب هربرینك استعداد وقابلیتلرینه
کوره لایقی اولان اموره استخدام ومسند سیاست
وریاست وحکومتلری لیاقته کوره تقسیم ودرجهٔ
عقلنه کوره رغبت اولنمق بابنده برمیزان کفه قرادوبر
درهم کامل عیاره محتاج اولمغله دست توفیقله کارخانهٔ
حکمتده برمیزان ومعیار وصیاد دلدا ایجاد واصدار
ایلدم ومناع عقول ودرهم میزانلری اوج وجهله تقسیم
وآماده قلندی پس ریاست وسیاست وحکومته طالب

اولنلرك عقلنده ميزانك اولكى وجهى ذكره ميل جهتندن
طالب رياست وسياست اولديغى بلنمكدر وذكره ميل
جهتندن طالب رياست وسياست اولمق عقل مرغوب ايله
معقول اولديغنه برميزان كاملدر وعقل مرغوب ايله طا
لب رياست وسياست اولنلر باكز نفسنه وشهوا تنه
تبعيتله كذوسنه نفع دنيوى اولمق ايجون اولوجهله طالب
اولمازا بحق رياست وسياست ذكره بارى ونتيجه وين
امرك اهون وارجحى اولديغنى كمال عقليله فهم وادراك
ايلمه سندن دليل نتكيم ابراهيم ادهم زمانده هركوشه ده
نيجه زاهد وارايدىكه ابراهيم ادهم كبى نيجه زاهدلر سلطنت
وزهديله اول زاهد كوشه نشينك زهدى دريا سنه
غرق اولمق دركارايكن كسه اسمنى بلمز وخاتم طى زمانده
يوقلغله سخى نيجه اهل سخا وارايدىكه نيجه خاتم طيلر خزاينلريله
دشت كرملرنده طى ايدركن بركسه نك لسانده ذكرى قالمشدر
وبونلرك ذكرى باقى قلمسنه سبب مسند لريدر زيرا مسند
رياست وسياسته على الخصوص خلاف بارى اولان سلطنته
هراوصافك قليلى كثير وصغيرى كبير مقامنه قائم وجزاى

علمى دنيا واخرتده مساوى ظهور ايله سى مقتضاى مسند و
خلافتلريدر نتكم ارباب رياست وسياستدن خلاف
رضاى ملوك اوزره حركت ايدنلرى ملوك عظام آزوقليل
تهمت ايجون درعقب جزا ومعاتبه ايله لرى دركاراولديغى
كبى پس امدى ذكره ميل جهتندن طالب رياست وسياست
اولنلرك اوج علامتى واردر اولكى علامتلرى عمر و
اسنا نلرى سن شيوخه تقرب ايدوب لحيه شعور نده
منصب اخرتدن داعى ونويد ظهور اتمكله شهوات شبابتدن
مقطوع اولمقدر ايكنجى علامتلرى جميع عمرنده افعال
قبيحه سابقه سى وارتكاب ناسزاسى ظهور اتمه مشاولوب
هركسده اوصاف ناسزايى قبيح كورمكله حقى كفتاره مايل
ومداهنه كلام ومزاج اوزره تلوندن دورا ولمقدر زيرا
كشى ارتكاب ومعتاد سالفه سنه نيز رجوع ايلمه سندن
حيوان تويينى دكشدير رحويينى دكشدرمز ديمه لرى
افواه ناسده ضرب مثلدر ومداهنه كلام ومزاج اوزره
كفتار وافعاله متلون اولان كاسه ليس مشرب هر مقارينك
وهرانبا عيسنك كلامنه اويمغله فرصندى اولدقده هر

افعالی ارتکاب وهر بویایه متلوّن اولور ومالکی خراب ایلر
واوجبنجی علامتلری علم وعرفانی وعقاید واوصاف
دینیه لری کمال مرتبه صحیح وسالم وصالح اولمقدر زیرا یالکز
ملوك غضبندن خوفله پرهیز اولنارسور ارتشا ولیالئ
اختفا ایله اطرافنی ستر ودیلدیکی افعالی اجرالری حکمت
مسکوتدن معدود در امدی ماسبقده مذکور علامات
ثلثه نك هربرنده اوصاف میزان ومعیار ودراهمی ظاهر
اولمغله زن الرجال بموازینهم مضمونجه اول اوصافلردن
متولد اولان نتیجه لری جمع وبربری اردنجه ترتیب اولنوب
احوال متفرقه سی طرح اولندقده نصکوره دردجهٔ فراسته ه
تقلیب ایله برمیزان کامل العیار ایجاد واصدار ایلدم مثلا
علامت مذکوراوزره عقل مرغوبله حب ریاست ایده نك
حبّ عقلی ممتازلدن اولش اولمغله اول اوّل مصاوره نك
خلاصهٔ نتیجه سی صدقدر وصدقتك نتیجه سی الفتدر والفتك
نتیجه سی کرمدر وکرمك نتیجه سی موانسه در وموانسه نك
نتیجه سی صداقتدر وصداقتك نتیجه سی بذل مقدور ومحامات
ملك واقامت بنیان دین وشریعت وانتظام امور دولت

واعمار عمر دنیا در ذکر اولنان اوصاف ممدوحهٔ مذکوره نتیجه
لرندن بری وایکیسی واوچی لدی التجربه برذاتده بولنوب اضدادی
بولنمزسه اول ذاتك ذکره میل جهتندن طالب ریاست اولدیغنه
میزان کامل ظاهر اولور وحکومتنده استخدامه لایق وسزاوار
وبو وجهله حب ریاست شرعاً وعقلاً مقبول اولدیغنه کوره
من القدیم نیجه علماء ومؤلفین وذوی العقول مسندریاست ... مسندر
وسیاسته طالب وراغب اولوب اول آشیان همای علم ودرکاه
شیر معرفت وکمال وزاویهٔ اهل صلاح وسریر عدل وانصاف
اولمشدی وملوك عظام انلری اول وجهله تدبیردن صکره
آمال امور ملکیه یی کندی قریحهٔ همایونلریله تدبیر وتمییزه
احتیاجلری اولمغله سریر وسرور اوزره آلام وامل وداهیهٔ
غدر آسوده وانشراح درون اوزره جهاد وغزادن غیری امال
وخیال احتلالدن سالم اولمشلردی امدی علامت مذکور
اوزره عقل کاست وشهوات نفسانیسنه تبعیت ومساعده
جهتندن طالب ریاست وسیاست اولنلرك حبّی وطلبی
عقل قصیریله انتخاب اولنش اولمغله اول مشاورلرنك
خلاصهٔ نتیجه سی حب دنیا وحب مالله نتیجه ویرر وحب

مالك نتيجه سى بخلدر وبخلك نتيجه سى حب غنادر وحب
غنانك نتيجه سى مذللتدر ومذللتك نتيجه سى طمعدر وطمعك
نتيجه سى خيانتدر وخيانتك نتيجه سى سرقه در وسرقه نك
نتيجه سى هتك مروّتدر جميع زمانده نقض دين وشريعت
وفسخ نظام امور دولت ومملكت وخراب دنيا ونقض الفت
وواقع اولان محاربات وفسادات اشبو شهوات نفسانيه يه
مساعده دن ظهور ايدر ذكر اولنان اوصاف مذمومهٔ
شهوانيه نك نتيجه لرندن برى ويا ايكيسى ويا اوچى بر
كمسنه ده بولنمغله اول كمسه نك شهوات نفسانيه سنه مسا
عده جهتندن طالب رياست اولديغنه برهان كاملدر اول
مثللى كمسنه يى رياسته استخدام خطادر وعلامت مذ
كوراوزره جهلله طالب رياست وسياست اولنلرك حبى
وطلبى حقيقله ضرر وهلاكلرينه سبب اولديغى ظاهر اولمغله
خلاصهٔ نتيجه سى حسد در وحسد جهلك صفتى واوصاف
رذيله نك زياده مذمومى اولمغله آنك عداوتى اصلاح
اولمز نتكم على ابن ابى طالب كرم الله وجهه بيورد
لكل عداوة مصلحة الا عداوة الحسود امدى حق ايله صدر

عقله

عقله طالب اولمق حسده نتيجه ويرنجه حسد دخى كذبه
نتيجه ويرمكله كذب ايسه جميع مذمومات اصلى واشنعيدر
مكر اصلاح خصوم مراد اوله وكذبك نتيجه سى نميمه در
ونميمه نك نتيجه سى بغضدر وبغضك نتيجه سى جور در
وجورك نتيجه سى تصارمدر وتصارمك نتيجه حقددر
وحقدك نتيجه سى منازعه در ومنازعه نك نتيجه سى
عداوتدر وعداوتك نتيجه سى محاربه در ومحاربه نك
نتيجه سى نقص عمر دنيا وانسان وحيوان ونقض دين وشريعت
وفسخ نظام دولت ونفى وخراب عمارت بلاد وكشور
اوزره نتيجه ويرمكله طبع مستقيم كارى دكلدر وهر طبع
مستقيم كارى اولميان احوال فساد وفتنه نتيجه ويرر
ذكر اولنان اوصاف مذمومهٔ كاليوه دن برى ويا ايكيسى
برطالب رياست ده بولنمغله اول كمسه نك افراط وتفريط
عقللله حمق جهتندن طالب رياست اولديغنه ميزان كامل
وكافيدر امدى مسند رياست وسياست مسند عقل
وفراست اولديغى تقديرجه انك اهلى عاقل ومتدين واديب
اولمق كركدر زيرا عقل برر هبر دركه صاحبنى وادى

مهلکیه کتورمز وجهل برهمار درکه دائما صاحبنی جانب فتنه
وفساده سوق وایصال ایلدیکندن هر اموردہ لایقنه رغبت
اولنورسه اول امور طریق صوابدن درکاه توفیقه واصل
اولمق مقرر در پس ماسبقده ذکر اولنان میزان مقتضا سنجه
اوصاف عقلیه درجهٔ ثلثه اوزره برمقیاس دخی وضع اولنمق
کرکدر وهر درجه اوزره معقول اولنلرك افعال واوصاف
وحرکت وسلوکلری علی قدر الامکان بیان اولنوب فاصلحوا
بینهما بالعدل مقتضا سنجه هرکسك درجهٔ عقلی اول مقیاس
اوزره قیاس اولنمغله امور ریاست وسیاسته طالب
اولنلرك هر برینك عقلی وفراستی ولیاقت وقابلیتی بلندیکی
تقدیرجه هرکسك خدمت لایقه سی تقسیم وهرکسه
مقدار عقل ورتبهٔ استعداد ولیاقته کوره رغبت واعتبار
اولنه حدیث شریفده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
بیورمشدر لافقر اشد من الجهل ولا مال اعز من العقل
ولا وحشة اشد من العجب مقتضا سنجه حدیث شریفك
یعنی جهل وحمقدن شدید فقر وعقلدن عزیز مال وعجبدن
شدید وحشت وقور قو بوقدر مع هذا فی زماننا هر

خصوصده عکسیله عمل اولنوب مسند عقله حمق ومسند
حمقه عقل ومسند علمه جهل استخدام اولنمغله وضع الشئ
فی غیر موضعه ظلم فحوا سنجه مبدأ ظلم دباجهٔ تدبیردن
ظهور ایدنجه البته برامرك دباجهٔ تمل وموضعی فاسد
اولدقده بریارك اوزرینه بنا قورلمق کبیدر کی اول بنانك بقاسی
مأمول اولنماز پس دین واسلام عدل اوزره بنا اولنمش
اولدیغندن یوم تشهد علیهم السنتهم وایدیهم وارجلهم
ان السمع والبصر والفواد کل اولئك کان عنه مسئولا
نظم کریمه اوزره کلکم راع وکلکم مسئول عن رعیته حدیث
شریفنك مفهومنه رغبت اولندقده امر تدبیر صواب اوزره
امر مولی ومواهب طاعاته صرف اولنوب هر خصوصده
عدلی فرق واسعی ورغبتله دین ودولت ودنیا واخرت
امرنی استوی اوزره امر حق وارد اولدیغندن دنیا عدل
اوزره کفر ایله طولو اولسه باقیدر وظلم اوزره اسلامله
طولو اولسه خرابدر دیمه لری بو اجلدندر حدیث شریفده
بدأ الاسلام غریبا وسیعود غریبا فحوای شریفی اوزره دین
اسلام غریب بنا اولنوب دوام وبقاسنه سبب ملوك عظام

ومشيد اركان دين ودولت اولان اهل رياست وزرا وعلما
وعقلا درهرنه زمان انلرده تشييد واماطهٔ علت وعدل
واستصوابلرنده اهمال ورخاوت ظهور ايلرسه معاونت
دين سلب اولوب غريب كبى تألوب دركاه قديمه سنه
رجوع ايلرپس امدى غنيمة المؤمن وجدان الحكمة مفهومنجه
معرفت فكرله هراحواله حكمت وجهى بلنمك ممكندر وهر
شيئك وجه حكمتى بلندكده مقابلنه تدبيرايله ترتيب دوا
ايدرك تمهيد دين وابقاى ملت ودنيا مامولدر بوتقديرجه
غلام عاقل خير من شيخ جاهل وعدو عاقل خير من صديق
جاهل كلام كبارلرينك مفهومنجه عاقل جوجوق احمق شيخدن
وعاقللى دوشمان احمق دوستدن ايودر ضرب مثلى افواه نا
سده شايع اولديغى وجهله تزكيه وتشخيص ايده رك هر
مسندى اهلنه تفويضه سعى وجد اولنمق لازمدر آسيب
دولت قورلمشدركم اولسه دوندرر هواسى مطلبلرى بقادن
دور درابقاى دين ودولته غيرتى هر مؤمنه فريضهٔ زمت
اولديغى وجهله بوعبد قليل البضاعه نك تدبير ملكيه ده
بومرتبه ميزان ومقياس تأليفنك مناسبلرينه رغبت

ظهورنده

ظهورنده ذوى العقول كامل وعالم وفنون تدبيرده ماهر
وعارف اولنلرك شوق وشعورى مجلا وكنج علم ومعرفتى
برضيا اولور وعبد عاجزك تأليف ناصوابنى استصواب
وسقطات وغمامنى كشف وتعبير ناسزاسنى اصلاح اتمكله
فقير ابوالتدبيره امر التفسير تزويجله اثار خيرنى داهيهٔ
تجرّدن خلاص واوصاف كردون واحوال امور ملكيهٔ
اهلنه تفويضه بادى واختصاص اوزره سبب اولور لر
وبوخصوص ملوك عظام حضرتلرينه كوره اهم امور واتم
اولب والزم تدبير واحسن اوصاف وسير تلريدر زيرا
نيجه راغب بقاى دين ودولت عاقل وكامل بولنوركه
احوال مما لكده نيجه محذورات بقا وداعئ فساد وفتن
احوالنرى فهم ومشاهده ايلمش ودفعنى تدبيره علم واقتدار
حاصل ايلمش ايكن مالك ملكه افاديه امكان بوله مديغندن
تاكه اول محذورانك داهيه ومضرتى استيلاى ملوكه واصل
اولمدقجه تداركى كورلمز وامور دنياده هرامرك ابجنده
دائرا ولنلرك مدار ومعاشنك اول امردن محصول ايكن جوق
كره واقع اولوركه ذكر اولنان محذوراتدن نيجه لرينى اول

دائرلو فهم ومشاهده ایمشلرکن انتفاع جزیه لری اولمغله
کمال طمعلرندن مسامحه اوزره داهیه سی ظهور وتدبیر
واحفادن خروج ایمدکجه تدبیر وافاده سنی مهم ایلمزلر
وانلرك شرندن خوفله خلق دخی افادیه جسارت ایده مز
بو اجلدن ملوك عظامك بوخصوصلره رغبتی وامر بقای
دین اوزره سیرتی عموم عالمده شایع وساری اولدقده
هرکسك دخی اول وجهده اظهار معرفته هوسی ظهوره کلوب
دین اوزره مشاوره یه اهل وارباب وامور ریاست وسیا
ستده استخدامه لایق وسزا لری معلوم اولور بو تقدیر جه
جوهر عقل پر نور ذات واوصاف باطنی انوار اسرار حکمت
حق اولمغله امر مشاهده سی امر محالدندر انجق کمال علمله
تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ حواس ایله بهره مند انوار فراست و
مستودع سر حکمت اولدقلری علوم نظر ومعارف فکر لری
مغشوش اولنلرك عیون باطنه لرندن محجوب اولمغله کنشته
کان وآئنهٔ اشتیاق ومحبت ونوشکان نهفتهٔ حقیقت
پرتوانه لری دخی رؤیت ووصلت ومشاهدهٔ نفس و
عقلده عجز له اول جوهر بهکمال محجلرندن کلستان اشتیاقده

ثم

ایله اول جوهر اوصاف وحدانیه
وکمالیه یی علم حاصل الله بلدیسه
دخی جسم لطیف اولدقدن
حواس ظاهره ایله تصور اوزره
واوهام قبالله تصور اوزره
انوار تشبیه ایدیلیر دخی

ترنم ایله عندلیب مفتون اولوب هر بری انواع ذبان ایله مقا
ماتنی تحویل وبعضلری اصابت الحناس براعتنی اصطلاحات
غریبه والسنهٔ عجیبه ایله بوشیده وتعدیل ایدوب کمی اصابت ایله
رؤیت ووصلتنه کائن مظهر وکمی سهو وخطا ایله وادی ضلالته
طی وسرف وباطله وهبا اولدیغی نمایان ایدر جوهر عقل
برجسم لطیف وعیون مغشادن غائب ونحیف اولدیغندن
کالای کوجه نشین ومتاع سودا کران کبی اندازه خیاط
ومقیاس هیئت ومهندس ایله مقیاس اولنمق ممکن اولمدیغی
تقدیر جه باب مدینهٔ علم وحقیقتك مقیاس ذبان سعادت
قیاسندن فعل المرأ دلیل عقله ای مقیاس عقله فهواسندن
الحکمة هی العلم بحقیقة الاشیاء واوصافها وخواصها واحکامها
علیها هی علیه وارتباط الاسباب بالمسببات لنظام الموجودات والعمل بمقتضاه
مفهومجه بهره سیله صرف زهن ایدوب فالحکمة سر اودعه الله
فقلب عارف مضمونی اوزره بهرهٔ مواد حکمته تشکر ومعرفة
فکر ایله کارخانهٔ حکمته میزان شرع وحکمت اوزره هرکسك
نصیبنجه درجات عقلی میزان ومقیاس بابنده بر تفصیل اصدار
وهر درجه ده نیجه اوصاف اشخاص استخراج ایلیوب هر بریك

ایله ایلدیلر

سلوك وافعالنى درجهٔ عقلنه تقسيم ايدوب مقياس عقله
بوسهولت وضع ايلدم امدى هر اشيا درجهٔ ثلثه دن حالى
اولديغى تقديرجه عقلده دخى اوچ درجه وارد راولكى درجه
سنه افراط عقلدر لر واكنجى درجه سنه عقل معتدل درلر
واوچنجى درجه سنه تفريط عقلدر لر امدى افراط وتفريط
هر احواله مذموم اولديغى كبى عقلده دخى خصوص دارين
اوزره افراط وتفريط عقل مذمومدر بو تقديرجه بنى ادمه
جبلى اوچ صفت لازمه وارد راول صفتلرك اولكيسى نطق
واكنجيسى شهوت واوچنجى سى غضبدر پس بنى ادم نطق ايله ما
فى الضمير فى ابراز واظهار ايلر وشهوت ايله منافعى جلب
وجذب ايلر وغضب ايله شرور ومضرتى منع ايلر وبو اوصاف
ثلثه نك هربرينك اوچر مرتبه سى وارد راول مرتبه لرك دخى
طرفينى غايت مذموم وتدبير وتعديلى طبيب عقلك ترتيبنه
محتاجدر ووسطلرى مقبول ومرغوب وممدوحدر بو اوچلرك
هر خصوصده وهر امرده خير الامور اوسطها دنلمشدر مثلا
افراطك اولكى مرتبه سى جربزه ووسطى شرع واخر مرتبه سى
تهوردر ووسطك مرتبهٔ اولاسى حكمت ومرتبهٔ ثانيسى

كم زعدر

عفت ومرتبه ثالثه سى شجاعتدر وتفريطك مرتبهٔ اولاسى
بلادت ومرتبهٔ ثانيسى خمود ومرتبهٔ ثالثه سى جبانتدر پس
هر شيئك افراطى وقوعنده مأمول ومطلوبك عكسى ظهور
ايلر امدى علم ومالجمله نك مطلوبى ومرغوبى اولوب مثلا
افراط علمله دين وعقايدنى تصحيح واغواى نفس وشهوات
وشيطانى عارف اولمغله حقله باطلى فرق ايدوب اهل
تقوى واهل صلاح اولوب عبادته مقيم وهر كسك مقبول
ومرغوبى اولهجق ايكن افراط علم صاحبلرندن نيجه بى نوای
توفيق وهدايت اولمشدركه افراط علم ايله اكثر علمآء رسوم
عيونده مستور وزوق حقايق اقسامندن معدود اولان
حكمت المسكوت عنها وحكمت المجهول عندنا احوالنى كبى و
بعض بشارت ايات ولحاديث واختلافات مذاهب وبعض
اقوال حكم وتصوفيه اعتماد واستيناد ايله وبعض مسائل
ضعيفه اوزره عمل وخلقه دخى افشا وبعضلرى جبر و
قدره وقدمه مذهبنه ذاهب اوصاف مشروعه يى كليا
ارخا ايله اول عالم جاهل كبى فاسق وفلسفى وزنديق ومعتزله
اولوب ضال ومضل وشيطان صفت اولمسنه سبب

اولوب

اولوب اول افراط علمی اکا غضب کبی برمکر اولوب ضلالته القا
وخالق ومخلوق عندنده رغبتی ومقبولیتنی سلب واخا تمکله
مبتذله دلالت ایتمشدر کذالك افراط مال جمله نك مطلوبی
اولوب اول مالی وجوه خیراته صرفله وفقرا ومحتاجه
اطعام وتصدق ایله شان سخا وطبع غنا واوصاف کریمه
حاصل ایدوب شکوك اداایله مقبول خدا ومرغوب عالم
اولوب دارینده عزیز اولهجق ایکن رزاق عالم نیجه قوللرینه
بینها به مال احسان وعطا ایتمش ایکن غضب الهیه سنه
مبتلا ایدوب اول کمسنه اول مرتبه غنی ایکن غنایه اغتنا
ایتیوب مال جمعنه برمرض طمع وبرحرص لایقتع حاصل
ایلیوب بخل ودنائت ایله اوصاف ذمیمه نك مجموعنه مبتلا
اولمش خیراته وحسناته صرف ایتمدیکندن ماعدا کندوعیال
واولادی آج ومحتاج وسفیل افقر وفقیر وجمله نك
عندنده ذلیل وخوار وحقیر اولمغله اول مال اکا مذلت
وحقارت وبادئ خسران دنیا واخرت اولدیغی هزار
کمسه لرده کورلمشدر وبعضلرده افراط مالی سبب جبانت
وبعضیلرینه سبب طغیان اولمغله اخرکار کذویه و

متعلقلرینه

حدیث شریف یعنی عالم امتمدن حضرتی رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم عالم العالم فنبهم اتمدن میر جعفر الحار

ومتعلقلرینه بادی اخراب وندامت وهلاك اولمشدر
وذکر اولنا نلرك علمی ومالی یوغکن اول اوصاف مذمومه
لری دخی یوغدی بواجلدن بعض کثرت مال ایله مشهور
اولنلردن عقلی ناقص وحرص وطمعی غالب اولنلرینك نزد ملوکیده
اوصافلری ثبوت بولدقده مال ازغونبدر دیوطبیب عالم
اولان ملوك عظام اول متمول آدمی براموره مهیمیه اول
مالی صرفله مأمور ایدوب اول وجمله ترتیب دوا بیورملرمش
قانون صواب اولمشدر فی الحقیقه اول مثلی کمسنه لره اول
تدبیر باطنا دنیا واخرتنه نافع شرجزئی وخیر کلی متضمن
فیلذا ندر بونك تمثیلی بودرکه بوکمسنه معتدل الهویه
معتدل المزاج اولوب آج قرنده هیچ عطش وحرارت وصوسیز
لغی یوغکن برقار لوصوغوق صوایچمش اولسه اول صوغوق
صومعده نك حرارتنی اطفا ایلدیکندن وجودك حرارت
غریزیه ایله مربیسی اولان روح حیوانی قوة حرارتنك
مجموعنی اول محلی قزدرمق ایچون حواله ایلدکده کثرت حرارت
غریزیه اول محله یغلمغله اول مرتبه صوغوق صودن حرارت
وعطش اطفی اولمق مأمول لکن عکسی ظهورله اول کمسنه یه

برعطش وصوسزلق عارض اولورکه اون دفعه صوغوق صو
ایچمکله حرارتی کسلمز برفنجان اسیجاق صو ایچسه اول برودت
مغلوب اولمغله درحال عطش ساکن اولور کذالك دستنه قار
وبوزطوتمغله ترك ایدنجه افراط برودتدن ناشی عارض اولان
حرارتی کبی بووجهله هرافراطده عکسی ظهور ایلر مثلا افراط جوق
حوادث یاوز آدم سلطانه ملاقی اولسه انی اول سلطان
حوادثدن سئوال ایلسه افراطله حوادثاته آشنا اولدیغندن دروننده
محتبس اولان حوادثاتك جمله سنی افادیه افراط هوسی اولمغله
قنغی سنی تقدیم ایده یم درکن حرصله کاه اندن کاه بوندن نقل ایدرکن
ادای مرام ایده مدیکندن ماعدا حرصله مجموعی برابر طلوعه
حرکت ایتمکله قوة ناطقه سی بوغولور وبرحوادثی دوغرو
جواب ویره مزکذلك افراط عالم اولان کمسنه مجلس
مباحثه ده حرصدن علمك مجموعی بردن حرکت ایتمکله قوة
تأمل وناطقه سی بوغیلوب حبط اولمغله کذوتلمیدی
برمتلایه مغلوب اولور افراط جسور وافراط قوتلو پهلوان
دخی بونلرکبیدر افراط عقلله معقول لردخی احمقدن بعد
اولنمه سی بومثلیدرکه وقوعی نامأمول وحیالدن بعید

وفاسد

وفاسد اوهام دور وافکار ناسزالری تفکر ایله اولمیه جق
شیلری اولوردیو تفکر وتخیل ایلمکدن حصولی عسیر وبی
فائده شیلری تجویز ایتمکله محذور وعسرتنی ملاحظه یه
قوة تامله سی بوغولور وپیایم درکن یقارود آتمالحق کبی
مصیبته وادیاوه چاریلور بونلرك برقسمی عارضدر مثال کبی
آنك مالنی المغله سهولتله دواپزیر اولور عوارضات مرض کبی
وبری طبیعیدر دواسی عسیر درعقل وعلم کبی امّا افراط علمك
صلاحه واعتدال عقلك کماله قابلیتلری اولمغله معتدل عقلله
افراط علم ایکیسی برذاتده بولنوب علم عقلك مدبر کاملی اولمغله
هدایت مولاسی اولان توفیقه دخی مظهر اولدقده ذاتنده قابلیت
بلیت اولدیغندن تربیه ایله تعدیل اولنجه اکمل العقل اولورکه
مجموع عقولك افضلی وارجحی ومقبول ومرغوبی اولور واوصاف
وصفت خالقی توحید ومعرفتده وواردات وتجلیات الهیه
عقل وربط وحفظ وصرف ایتمکده جمله عقولدن الیق وانسب
ولحسن اولمغله عقل دیمکه سزاوما خلقت خلقا الحسن
منك بك ایمرض وبك یبرئ خطابنه لایق محبوب خدا
اولمغله دوا اولوب ان فی ذالك لایات لاولی النهی وان فی

ازل

ذالك لذكرى لمن كان له قلب او القى السمع وهو شهيد مضمونى
ايله مشرف اولان عقل اهل عرفان واوليا وزهاد واصفيا
اولمغله لايق وروا اولور اول افراط علم عقل كامل وهدايت
وتوفيقه مصاحب وقرين اولورسه افراط علمله افراط توحيد
وافراط ذكر وافراط اعتقاد وافراط خوف وافراط عبادتنه
دليل اولوب رهبر طريق صواب وبدرقهٔ تقوى وپيشواى
رضاى بارى اولمغله متابعت نفس وشهواتدن القادر منع
ومحافظه وغفلتدن ايقاظ اتمكله اول علم اول عقلك مربيسى
واول عقل اول علمك مميزى اولمغله بربرينه رفيق وهميا اولوب
نفسى وشهوانى عقل وضبط وربط ومطيع اتمكله صاحبنى
مقبول ومقرب جناب كبريا ايلر پس بو مرتبه ده اولان علم
وعقل دخى تعديل واصلاح اولنى الطاف وعنايت مولادن
بروهبهٔ توفيق وهدايته محتاجدر يا لكز تدبير مرشد
وتزكيه ايله عسير وبلكه محالدر اما جربزة العقل اولان
كسنه عقلى نقله راضى اولماز انك عقلى ادلات عقليه يه
ربط اولديغندن كرامت ومعجزهٔ انبيا كورمه اعتقاد اتمك
ممكن اولماز سباقده مذكور اولديغى تقدير اوزره افراط عقلك

تخمه

شخصه نسبتله سلوك واطوار لرى اوزره مقياس وميزانلرى
اولمغلر وجهله بيانه شروع اولندى افراط عقلك اولكى مقياسى
عقل جربزه دنمكه سزا اولان علماى معتزله وحكماى فلاسفه
وعلماى خوارجه نك عقللريدر بو عقلك اوصافى شول وجهله
قياس اولنوركه ذوعلم وذوفنون اولان علماء معتزله و
حكماى فلاسفه وعلماى خوارجه اول مرتبه علم وفنون وكمالدن
بهره مند اولوب علملرى مربئ عقللرى وبدرقهٔ طريق مستقيم
وپيشواى صوابلرى اولمغله طريق هدايته وصللرينه رهنمالرى
اولق مأمول ايكن اول افراط عقل وعلملرى انلره مكر الهيدن
برمصيبت كبى برداهيهٔ غضب اولمغله عقللرينه مغلوب و
علملرينه مغرور اولوب رياضت ايله هر نقدر شهوتلرينه
غلبه ايلديلرسه دخى هواى زعملرينه تابع اولمشلر وهر برى
بركونه مذهبه ذاهب اولوب خلاف رضاى مولا ومخالف
اطاعت رسول وانبيا اوزره همراه طريق سقيم وتارك صراط
مستقيم اولمشلر احوالرى كتب عقايد وشرعيات ده تفصيله
اوزره مذكور وجهله نك معلوميدر وافراط عقلك ايكنجى
مقياسى بعض علوم ومعرفت وكمالدن بهره مند كوشه

نشاین حجره وحدت وتارك صرف ارادت وصنعت اولنلرك
افراط عقللریدر وعقلك اوصافی شول وجهله بیان اولنور كه
بعض علم وكمال ومعرفت صاحبلری افراط عقللریدن تفكر
وتخیلدن بعید وعقول صوابات تجویزندن دور تفكر وتخیلی
لازم كلمیك احوالری تفكر وتأمل وتذكر ایله افراط دور
اندیش وافراط مدور بین اولوب هر امور دنیا ورا سنده لدی
التجربه مشاهده ایلدكلری محذور وندامت ومذلت وقضا
لوهر زمان جاریدر زعمنه ذاهب اولوب كل یوم هو فی شأن
مضمونجه جناب كبریانك احكام نجوم وفلك وعقول عشردن
خارج علم ازلیسندن هركون ایجون برتجلی مخصوصه سنی
محاسبه كون دور اولوب بومثلی احوالرو قوعی وغیر وقوعی
تسویه ایده میكوب بلكه اولماز ملاحظه سنه وتوكله ربط
اوله میوب شبه افراط عقلی سبیله بلكه اولور وهمی غلبه
سنه بغلوب توكل تامدن دور اولدیغندن ماعدا كندوسنه
بروحشت وسوء ظن وجبن وتهور غلبه وعارض اولمغله
اول مرتبه علم وفراست وكمال ومعرفتدن بهره مند وهر
امورده دیده ور لكله حوش فهم اولوب صواب اوزره

اداره یه مقتدر ایكن افراط عقل وسوء ظن وجبن ووحشتی
سبیله اوهام ناسزا لری تخیل وتفكر وتذكر وخوف ایله
امر دنیادن برامره وبركاره شروع ایده میوب كوشهٔ وحده ته
چكلمش واراده جزئیه صرفنی ترك كله بر فقره وبر فلاكت واد
باره دوچار اولمش یاخود اسوده وخالص مذلت وندامت
دیو بینما بركاره سلوك ایتمش اول مرتبه پر معرفت ایكن
قوت لایموت اوزره تعیش ایلر وافراط عقلك اوجنجی مقیاسی
وجه سابق اوزره طاشقون خیال اولوب افراط عقللری
حصول پزیر اولمیه جق صنعت واحوالری اولوردیو تجویز
جانبنه مغلوب اولوب كیا وسیما كبی علملری ودفینه اراماق
كبی عقلدن بعید وضرری دركار ووفائه سنی نومید اولان
صنعتلره سلوك ایدن دیوانه لرك افراط عقللریدر اول
دخی شول وجهله مقیاس اولنور كه نحاس وحدید ورصاص
كبی معادن كثیفه واجساد ذآئبه ذوب وطرخله اجساد
متفرقه سنی هر نقدر قبول ایدوب عیار وصفوتنه نقصان
وكثرتی قبول ایلرسه دخی صباغ عالمك ویردیكی صبغی
ابطال وصبغ اخره نقل اتدرمك تصفیهٔ وجود وروحله

صباغ عالمك كارخانهٔ فامنده خدام اولان اهل كرامتك تحصيله
ركاهمت وارينه توصل ايدرلر كانون درون فحم سوادلغت
ايله ملوثش ايكن شوق محبت ايله شويه ونار اشياقله سواد
ظلمتى احراق وبوطهٔ دلده نفس اكسيرى مرشدك نفخ انفاسيله
نفخ وزوب ودريجه اخلاصده تنقيه كاملونه محتاجدر
اول قرعه وانبيق ايله استقطار وتصعيد وتكليس ايله استظهار
الوان اولمازايكن افراط عقلدرى سببيله اوليه جق شيدرى اولور
زعمندن ابعاد ومعادنى بويار التون وكوش ايده رم زعمنه مغلوب
اولوب افراط عقلك كاينه وحفك خركاهى اولان كرهٔ فحم وكورلكله
دوشوب وكيا كرلكله ماملكين احراق ونقد موجودك كلاه
فلك ايله فياشهٔ فنا به تصعيد ايدوب بخار زيبقدن دشلرى
دوكلدكدن صكره فضلهٔ اكسيرى ادبار ومحصول صنعتى كلس
وانكشت وخاكستر اولوب لخركاه تصعيد كلاهنى باشنه كيمك
افراط عقلندندر افراط عقلك دوردنجى مفياسى كذلك افراط عقلى
سببيله اوليه جق شيدرى اولورديو تجويز غلبه سنه ذاهب
اولمغله هوا كبى جسم لطيفى ربط وتسخيره هوس ايدنلرك افراط
عقللريدر اول دخى شول وجهله وصف وبيان اولنوركه بر نجيه

افراط

افراط عقلله معقول يارم خواجه كسنه لرعقلنى اولدقجه تعديل
ايده جك مرتبه علمى اولمديكندن هراوراق پريشانلرده مكتوب
هرمندل وبى نشان لرى ميزان عقلنده تجويز ايلديكندن
اله وآويجه صفماز وبند وزنجيره كيرمز وخانه واوطه و
محبسه قپانماز ومهمار ولكام طوتماز وكوزه كوزنمز و
اشوغ اولان جسم لطيف جنى تسخير ودعوتله خدام و
تمليك ايده رم زعمنه دوشوب ايجد وفاتحه ده اوچر يكلشى
ومقتضاى دينى اولان صوم رمضان وقيام فرائض و
صلوة وقرأت قرانده رخاوت وترك وتكاسلى وارايكن
افراط عقلك عكسى اولان افراط حمق ظهوريندن رياضت
وحميه وصوم اربعينلره دوشنوب كيجه وكوندوز قرأت
عزيمت طرطوشيه وجبر نوشيه وبيهوشيه ايله تضييع
اوقات ايده رك كيجه لرله اويقوسز وكوندزبغلوحمار
كبى آج وصوسز قالوب سقوط قوة ايله هزاله دوچار
وحياتنه قديد اولوب بحور عزيمت دخاتندن لهجه سى طلسم
دفينه واغزى وبوردنى كيل ومخزن فحام وجنكانه اولمش
خلتيت وظفر شيطان ومقل ازرق بحور لرى رايحه سندن

نفسی کریز کبی کذ بوی بد بو اولوب کذو بنفسه عفریت
وجنیه دونمش اول حاله دوجار اولدقدنصکره بی حصول
وبی نهایت قالدوغندن افراط عقلیله انواع بازیچهٔ حقه بازی
واقسام تزویرات کذابی لره رجوع ایدوب عقل طبیعی اوزره
قالمش کالیوه ونادان عوان مفتونلری تلهٔ تزویرایله صویمقده
صرف ایلدیکی افراط عقلدر افراط عقلك پشیمانی مقابلسنده اکثر
کاسه لیس خوان عوان واهل مناصب وکبارك دال قاؤقلرینك
افراط عقللریدر بوافراط عقلك اوصاف ومقابلسنده بووجهله بیانی
اولنورکه کاسه لیسان مذکور افراط عقللرندن ماسبقه ذکر
اولندیغی کبی هرامورو راسنده ذلت وندامت ملاحظه سیله
بر کار وکسبه سلوك ایده میوب افراط عقلیله بی محذور و
بی مشقت اعتبار ورغبتله رجال وکبارك خوانلرندن یه رك
ومجلس لرنده زوق ایده رك کچمکه برصورت استخراج ایدوب
افراط عقلیله هرکسك عقلك ومرتبهٔ استعدادك وزننه
مقتدر اولدیغندن عوام کالیوم اهل مناصب نادانلرندن
تفریط عقل صاحبلرندن برنجه کمسنه یی وزن ایدوب بللهٔ امتحان
وهر برینك میلنی استخراجله هرکسك مزاجنه کوره هوس

اولد قلری احوالدن مشروع وغیر مشروع هر مجلس ومقابله
لریجون کون بکون یکی ویکی غیر مسموع لری اولان نکره ونوادر
قصه وصحبت قوولمله وغیبت وحواد ثلر استدراج وتصمیم
وحاضر ایدوب مقابل اولدقجه صحبت مجلسی احوال مضحکه سی
واز بر لدیکی کذب مستحضره سی جانبندن فتح ایدوب دولاندیره
اول از بر ایلدیکی نکره ونا سماع تله وحوادث وقصیه سنا
سبت کتورب نقل ایتمکله اظهار معلومات واجرای تردد
ایله جلب احسان واکرام وتوقیر ایده رك روزبه روز
اول کالیوه مفتونلره جدید وجدید یولار ومهسار ایجاد
واصناع واختراع ایدوب کمنی رأس ورقابندن اسطبل خماره
بند وکمنی صلبندن شباك مرستانه ربط ایلیه رك انلرظلم
وعذر فقرا وایتام وخراب ممالك ایدوب جروجلب حقوق
عباد ایلیوب خلاف رضای باری وپادشاهیده بولنمغله
اکثر اوقات ندامت وقضا وعتابدن خالی اولماز ومنصب
ومعزول اولد قلرینه مدیون ومستغرق وافلاس اوزره بی
تاب ومفلس ایکن اولادنی بووجهله انلردن جروجلب
ایده رك اوج وبشندن کفایتندن زیاده معاش وکسوه یاك

اویدوروب فضلهٔ جرّندن ادخار دخی ایده رك مبسوط الحال غنی و
صاحب صفا اولمازی افراط عقلنك کاریدر افراط عقلك التنجی
مقیاسی ملوك عظامك مقرّب ومرغوبی اولمغه هوسکار اولرك
افراط عقللریدر اولدخی شول وجهله قیاس اولنورکه اشیان
هایونده هرکس حقا مدیعندن وملوك عظام ملجأ عموم عالم ایکن
هرکس اول مقرّبه توسل ایتمکله عموم عالمده مشهور اولنجه اول
مقرّب عموم عالمه نافع وملك صفت اولسه دخی خلق اناك
رعبتنی جکوب هرکس انی سوئ حال وافترا ایله ذکره سالك
اولورلر والبته انی ملوکه سعه ایله اعدام اتدیرمزلرسهٔ کمال
مرتبه حصومت حاصل ایلدکلرندن ملوك اکا مسخور ویا مفتون
اولمش دیوانك سببیله ملوکدن دخی ایبا اوزره ملوکه وکذوسنه
سوی قصد ایلمزی هزار وقوع بولمش واول مثالولرك بری سلامت
اولمق محال کبی ایکن افراط عقلك صفتی که اوله جق شیلرك
اولمازدن عمه افراط ذهابندن عواقبنی ملاحظه دن دور اولوب
تقریر سالك وکذوسنی تهلکیه القاسی افراط عقلده دلالت حمقك
کاریدر افراط عقلك یدنجی مقیاسی میزان شریعتدن خارج ریا
ایله صورت صوفیه وعلمیه جهتندن جرّوجلب جیفه ایجون کذب

ودروغ اختیار وصحته ومعمول کرامت وصلاح فروخته
مالوف اولنلرك افراط عقللریدر اولدخی بو وجهله مقیاس
اولنورکه صورت صوفیه وصورت علمیه ومعرفت ادّعاسندن
نیجه بی علم وبی معرفت ونیجه مرتکب کذب وبینوای کرامت
جربزة العقول وجرّار ونیجه حرقه سالوس ومکّاح وابو
قاؤق بولنورکه جهت علمیه دن برقاچ حرف سرقه ویاخود
یالکز قرأنی تلاوته اقتدارله افواه ناسدن یالان ویکلش برقاچ
مسئله بلّه مش واول مسئله لری سپر ایدینوب افراط عقلله بر
تدبیر وصورت دوزوب اول کرنامه صورتله مجلس عوامه دخول
وعقاید دینیه دن بی خبر اولدوغندن مزاج فسق اوزره نیجه
منهیاته جواز کوسترمه رك یاریم خواجه ادمی دیمکدن چقارر
فهواسنجه اول صورتی جرّ ومعاشنه الات ایدینمش ونیجه
جاهل عوام جوبان اعتقادیله بین الخوف والرجاده ایکن عمقا
دینخلك ورباط دینی فك ایلر ونیجه صورت صوفیه ده مشا
یخ وارکه جرّوجلب ایجون براسانجه طریق تزویر ایله صورت
صوفیه اوزره حرقه سالوس بوشیده اولوب برنجه حرف
تصوف دخی استدراج وقولایجه یولدن جنته ورفعت

دنیایه چقار بر بنجه صیحوات بکداشتیه بللّه یوب عوام نادان
وهوسکار مناصب معزولارینك مرام ومقصودنه ایما وابهام
ویره جك بر بنجه مضمون وجناس زازها لرایجاد واختراع
وتزویراتمکله کذب ودروغ صحته ویا پمه کرامتلرایجاد
واظهار رایده رك اصمارلمه جه رؤیالری قفتان کذب وخلعت
تزویرایله تلبیس ایدوب سجاده اهل کرامت ومسند قطب
حقیقتی تلویث ایدرك چارشوی کرامت فورمش اقبال جاه
ومناصب دولت ودنیا ومفتاح جنتی برقوربان ماتغریه
بیع وفروخت ایدوب توجیهات مناصب دنیا اتمکله زاویه زاغ
ده وقوقهٔ کردالرینه رواج ویرمکله افراط عقلارندندر افراط عقلك
سکزنجی سقباسی دین اسلام ومؤمنلر بینده مذهبلرعوغالریجون
بربرلرینی اعدام مرتبه لرینه بغض وعداوت اولدیغی ظاهر
ایکن مخالف وعدوی دینی اولان نصاری ویهودی ومجوسی
وعجم کبی لرندن مالنه ووجودنه واولادنه نفعی مراد له
صداقت ومعرفت وحسن اراده مأمول ایدنلرك برقسمی
افراط عقلله میزان حقدن طاشقون حیال اولوب خیانت
ایله صداقتده عدلی فرق اتمکلری افراط عقلارندندر

افراط

افراط عقلك طقوزنجی مقباسی استانه علیه شهریلرینك افراط عقلارندر که
شهریده معتدل العقول والاوصاف نادر اولمغله معدوم
کبیدر افراط عقلارینه تبعیت ایله هرشیئك افراطنی لخذ و
انتخاب ایلدکلرندن هرکسك مزاجنه وهرجنسك مشربنه
وهرایووفنا وهرصواب وناصواب لرك طبیعتنه تبعیت
ایلیوب امتزاج ایلدکلرندن شهریده اوسط اولمازایوسی پك
اعلا وادناسی پك فنا دردیوافواه ناسده ضروب امثالـ
اولمشدر بو تقدیرا وزره استانهٔ علیه شهریلری مبالغه
ایله افراط عقلارینه نسبت ایله عقلارینه مغلوب اولوب هر
اخلاق واوصافك مبالغه وافراطنی انتخاب واخذله مثلاً
امتزاجك ومداهنه کلامك ومواضعه نك ومدارانك
ولباسك وکرنامه نك وشیبا ذبانك واصطلاحاتـ لسانك
ومصارفك ونسوان وصبیانه میلك وتبعیت ومحبت وتلطیفك
ودنا واعلا ونادان فاسق ومرتکب کبائر ونصاری ویهودی
متمول لرینه توقیرك وبنا وزینتك وحده وحدودك وهرکور
دوکنه میلك وهرطریقه سلوکك وهرصدق وکذب تصدیقك
وهرغالبه تبعیتك وهرابووفایی استحسانك وهرحرام

وغیر حرام بازیچه وبازیکر سیرنه سرعتك وهرجائزوغیر
جائزی ارتکابك مبالغه ایله افراطنی انتحاب ولحذ ایلیوب
جمیع امورلرنده حدینی افراطله تجاوزلری مبالغه ایله افراط
عقللرینه نسبتله اولمشدر افراط عقلك اونجی مقبادین اسلامدن
دعوا ایلرکن وما آتیکم الرسول فخذوه وما نهیکم عنه فانتهوا ایتك
مفهومندن خارج خلاف رضای باری ورسول قول حکمای
فلاسفه وبعض ادلات عقلیه یه راغب اولوب فراقضا آله
ومذاهب خارجیه رجوع ایدنلر ومجموع فساد وفتنه راغب
اولنلر ومجموع خلاف مشروعه تطرف ایدنلر ورضا ویرنلرك
عقل ناسزالریدر وبالای افراطدن نهایته کلنجه هروجه
اوصافك صاحبنك کذوسنه وامور نظام دین ودولت
وشریعت ونظام ملکیه ده محذور ومضرتلری نتیجه
اوصاف عقوللك تتمهٔ تفصیلنده مفصلاً بیان

اولنمشدر

درجات عقلك ایکنجی سی عقل معتدل در
اشبو عقله عقل مقبول وعقل صواب وعقل معتدل وعقل
مرغوب وعقل منتخب درلر واشبو عقلك اوصافنده آن فی

ذلك

ذالك لایات لاولی الالباب
ایة وارد اولمشدر اشبو عقلك اولکی وجهنك اوصافی
ومقیاسی توفیق حق وهدایته قرین ومظهر وانواع علوم
شرعیه ونقلیه واصناف علوم جزئیه وحکمیه ومتصوفه
دن بهره مند اولان رجال اهل فراست وبصیرت اولـ
علمرلك قوتی وفراستك ضیا وانواری وتوفیق وهدایتك
دلالتی واعانتی ایله کوشش وریاضت وسعینی صرفله
دخی اول عقلك امراض وعوارضنه ترتیب دوا وتربیه واصلاح
ایدوب اول عقلی نفسه تبعیتدن محافظه ایدرك بصورت
حسنه یه قویمش واول صورتك هراعضاسنی براوصاف
حمیده ایله مشغول ایلمش مثلا کوزلرینی حیا وجبینی اخلاص
وانفنی عزت وفمنی صدق ولسانی حکمت وعنقنی
نیت وصدرنی حمل اذی اوزره سعت وعضدینی شجا
عت ومرفقنی توکل ومعصمنی عصمت وکفنی کرم
وبانانی ایثار والریتی جود ویمینی یمن ویسارنی یسر
وبطنی ورع وفرجی عفت وساقنی استقامت ورجلینی
خوف ورجا وقلبنی فطانت وروحنی علم وحیاتنی ایمان

ولباسنی زهد وتاجنی تواضع واکلیلنی خشیت وخاتمنی
حلم وبیتنی انس وطریقنی هدایت ومصباحنی شریعت
ودثارنی فهم وشعارنی نصح وعلمنی فراست وکسبنی فقر
وسمعنی حق ایله مشغول ایدوب اسمنی عقل ایلش واول عقلله
خطاب وواردات وتجلیات الهیه یی ربط وعقل وحفظ
ایلیوب ماسبقده مذکور علومات عقلیسنی علوم نقلیه وحکم
وتصوفنی شرعه تطبیق وتنقیه وتمییز ایدوب ممدوح و
مرغوبلرینی ظبط واخذ واسرارنی حفظ ومقبوحاتنی طرد
وتفریق ومیزان وتوسط ایله درک ذات باری وصفات لا
یزالیده ظن وتخیل وتمسکی خطا اولان ظنون وفهوم و
اعتقادات اهل مبتدعه ومشبه ومعطله وجبریه وقدریه
وفدمیه وحکمیه ووجودیه وتناسخیه وروافضیه وخوا
رجیه ودناد قیه ومعتذله وسائر مذاهب باطله اعتقاد
وتخیللرك طرد وتمییز ایدوب حقی اخذ وباطلی تفریق وطرد
وابعاد وفضلهٔ طاعات وعبادات اوزره هر نفس تنفسنی ذکر
خالقه وهر خواسنی امر واطاعت وعبادت مولای متعاله
صرف ایدوب اول عقللله قائم بین یدی الله ومقرب الی الله اولمشلر

اشبو ذکر اولنان عقل معتدلك عقلدن تربیه وتعدیل ومرغوب
اولمشدر

عقل معتدلك ایکنجی مقیاسی شول وجهله مقیاس اولنورکه توفیق
الهیه یه مظهر وارکان اربعه سی اعتدال اوزره صحت جسم
واعتدال اعضاء وعوارضات نفسانیه وخلطیه دن سالم
رجال اهل علم عقل غریزی وعقل عطائیدن اعتدال ایله بهره
یاب اولدقدن صکره علم وعرفانی سبیلیله کوشش وسعی ایدوب
عقل تکلفی دخی اعتدال اوزره تحصیل ایلیوب عقول ثلثه یی
اعتدالله جمع ایلمش واول عقللیله امور دینیه ودنیویه سنده
صوابك حدینی میزان ومقیاس ایده درك تجاوز ونقصان اتمیه
جك مرتبه یی کوزه دوب دست عقلی لکام نفسه یراك ایلمش
وقسطاس شریعت اوزره عرصهٔ صوابده اعتدالدن خارجه
جابکسوار اسب شهوت اولمان ومیدان هنرده اعتدال ایله
میزان شرع اوزره کف ید ولسان وبسط احوال ایله امر
دین وشریعت وامر دنیا ومعیشت واطاعت مولا ورسول
واولی الامر اوزره استوی وهر طول امل وبیم وغمدن
وخیال ناسزا واوهامدن امین واسوده مالك جمل

شرعی وماشیء طراط مستقیم اولوب امین داهیهٔ دهرین
اولمشدر

وعقل معتدلك اوچنجی مقیاسی طشره شهر لرنده بعض اهل علم
دانشوران نارك عقل معتدل لریدر بوعقلك اوصافی بووجهله
درکه طشره شهر لرنده کائن بعض اهل علم ودانشوران بولنورکه
اعتدال عقلله معقول اولدیغندن طمع خام واحتشام و
اسراف ارتکاب اتمیوب قناعتله هرامرینه رغبت ووظیفه سی
اولان علم تحصیل وتعلیم اوزره دوام ووظیفه سی اولیان
امری تکلم واستماعدن ابا ایلهٔ معاش وحمیه وهرامرده
حد اعتدال اوزره حرکت وریا عمل وعوامه تعلق
وجر وجلب دنیادن احتراز اوزره تعلیم وتعلم علمدن
ذوق حاصل ایتمش هراحوالنده استوی اوزره صفاسك
اویدرمه لری عقل معتدلك اثاریدر ظهور ایتمشدر

عقل معتدلك دوردنجی
مقیاسی فی زمانمنا ترك دنیا اوزره خانه برد وش اولنلر
وکوشه نشین حجرهٔ وحدت بی ریا وبی پروا صلحا لرك
اعتدال عقلاریدر بوعقلك اوصافی ومقیاسی بووجهله

درکه

درکه هدایت مولایه مظهر رجال اهل علمدن اولوب عقول
ثلثه یی جامع اولمغله دنیای دنیه نك هراحوالی دروغ وبی
وفا ولعب وخذلان وجزع وفزع ومکر وسفاهت اولدوغنك
ادراكی ایدوب اخرتك هراحوالی صحیح وباقی وعدل ویقین
اولدوغنی اول عقلله ادراك وتمییز ایلمش دنیا ونفس وهوا و
شیطانه تابع اولمق وشهوت وطمع ایله سببه اعتماد اتمك
جهل وحمق وکذب وضلالت ونتیجه سی حساب وبلا وعذاب
اولدوغنك تمییز وتذلیل وتذمیم وطرد ایله قرآن کریم وحدیث
شریف بیناتی اوزره خوف الله وحلم ورضا وقناعت مرغوب
وممدوح ومستحسن وصادق ونتیجه سی رحمت وعفو و
غفران وجنت ونعمت ووصلت اولدوغنی اول عقلله اثبات
وتحقیق وتصدیق ایدوب دنیایی ترك اوزره اخرته میل
ایله رزاق عالم قسمت موعوده سن ارسالنه کفیل اولدوغنه
بغلنوب حجرهٔ وحدته کیرمش نه دنیا غمی نه اخرت قورقوسی
واربای وکدای عندنده مساوی اولمه سی اعتدال عقلاریه
برهاندر

عقل معتدلك بشنجی مقیاسی خدمت پادشاهی اوزره ادارهٔ امور

عباد ودولتده مستخدم بعض اجلهٔ رجال دولتك عقل معتد للريدر
اول عقلك مقياسی وتفصيلی بو وجهله افاده اولنوركه توفيق
حقله علم وعرفان واقبال دنيادن وعقول ثلثه دن بهره ياب
اولمغله ذكره ميل جهتندن رياسته سالك اولمش واول معتد
عقلله بردستنی كف مرحمت وشفقت وحلم وحرمت و
انصاف ايلمش وبردستنی وفا وارضا وارضا وقناعت واحسان
وتلطيف وعطا واخلاص ايلمش وايكی دست بينده اول
عقل مرغوبی ممتاز وواژين ايلمش بردستی ايله قدرت ووسعت
وتحمل ورضای فقرا ورعيتی وبردستی ايله اداره وارضا وتلطيف
عسكر وتدبير اموری طوتوب اول وجهله مقياس ايده رك
جرومنفعتنده قناعت وفقرايه حرمت وشفقت وحلم اظهار
ايده رك تلطيف وايساعله ياعذن قيل جكر كبی تكالفا تارك
جلب وجمع ومرتزقه وعساكری تلطيف وتاخير واستحسان
وارضا ايله طرفيندن جلب خلوص ودعا وتدبير حسن وصوايله
مالك ملك اولان پادشاهی ارضا ايلمكله طول زمان منصبنده
ابقا وتدبيجيله هروجهله اغتنا بولمش ايكن حسد ونفاق
وغضب ومجموع داهيهٔ دنيادن امين وسالم اولمله لری اعتدال

عقل معتد

عقل معتدلك التنجی مقياسی طشره شهر لرنده كاتن بعض
اصناف واهل تجارتك عقل معتد للريدر بو عقلك اوصافی
ومقياسی بو وجهله بيان اولنوركه مذكور اصناف دينه
لازم اولهجق مقدار وعقل تكلفی كسبنه مدار اولهجق
مرتبه علم وعرفاندن بهره مند وبعض عقلا مجلسنه دخوله
قابل اولمغله عقول ثلثه يی حاصل ايتمش اولدوغندن احتلاط
دنيويه محذور ومضرتدن حالی اولديغنه اول عقلله فهم ايدوب
تحصيل معاشنه مدار اولسون ديو اراده يی صرف ايجون بردكان
تدارك ايدوب براز متاع مناسبه وضع ايله جكمه جه اوزره
بر مصحف شريف ايله برمناسب كتاب قويمش هر صباح وقت
ضحيده كلوب بسمله ايله دكانی كشاد ايلدكدن صكره اوهام
بيسود وزارهای مالا يعنی ايلمكدن ايسه كاه قرآن عظيم
تلاوتی كاه قصص ويا براحاديث مطالعه ايله مشغول
اولوب برمشتری كلدكجه بی خلاف قناعت اوزره بر
قيمت بيان ايده رك متاعندن فروخت وقيمتك اخذ
واوقات خمسه جماعته واوقاتدن درسلرندن بردرسه

عقل معتد لدن

حاضر اولوب اخشام خانه سنده كذالك كتاب وتلاوته
مشغول اولوب تكليفات شاقه مطلوب اولنورسه حسب
القدرة اداسنه سعى وصاد فالوعد اولمغله هركس حسن ظن
ايله سرمايه سنه اعانه ايليوب بو وجهله غمدن اسوده جه
عمر وفنايى بحور مه سى اعتدال عقللرينه ميزان كاملدر

عقل معتدلك يدنجى

مقياسى هدايت وتوفيق مولايه مظهر اولدوغندن بهره
علمى عقلنك افراطنى تعديل ايلين ديده دوربين لرده بر
قسمنك عقليدر بوعقلك تفصيلى ومقياسى دخى شول وجهله
بيان اولنوركه غيرت دينيه سى غالب وبقاى دين ودولت
اسلام واسايش امت ورعيتى طالب ورضاى بارى ورسوله
راغب اولدوغندن خاصة جناب منان جل شانه كذوسنه
احسان ولطف ايلدوكى علم وكمال وحكمتى تفكر وتذكر
اوزره اولوالالباب اولدوغندن علم ايله عقلنى تعديله
وحمد وشكرنى ادا ايجون اوزرينه فرض وواجب اولان
امره زياده رغبتله دائما خلقى طريق صوابه قدر مقدر
سعيله قول معروف ايله صدق ايدرك اعلا وادنا

مجلسلرنده

مجلسلرنده حقى افشا يه سالك واوصاف دلجوايله عتاب
باريدن خلاص ايجون كذوسنه برطريق خلاص تصوير
ايليوب دستنه برموعظه وقوينونه بركتاب قويمش واكثر
اوقات عباد تخانهٔ دين ومجمع مسلمين اولان جامعلرنده
كرسيلرنده عموم عباده حسن تعبير ونوجهات لطيف ايله
امر بالمعروف مجلسنده مجموع ما وجب عليها افاداتنى اجرى
ونهى عن المنكر يحثيله اوصاف دينيه وعليه سن اسعى
وخلقى هدايت وطريق مستقيمه دعوت ايدوب اولوجهله
فرض وواجبى ادا ومحذور وتهلكه دن ايا ويقاسنى عتاب
ومضرة دارينه دن خلاص ايلمكه تدبير لرى اعتدال عقله
دليلدر

عقل معتدلك سكزنجى مقياسى كذلك اوصاف مذكوره ايله
موصوف اولان ذوى العقول معتدلدن برقسمنك عقل
معتدللريدر اولدخى شول وجهله بيان اولنوركه خصوص
مذكوراوزره اولدخى يقاسنى عتاب باريدن ودستور زبانى
جحيمدن خلاص ايجون عقل كاملله كذوسنه برتدبير
وبرطريق تصوير ايليوب خلق ايله زياده اختلاط والفتدن

دخی ایبا ولمال دنیایی هبا ایدوب بعد الوفات دخی ذکری
وخیرجاریه سی بقا قالمق مراد ایله برحجرهٔ حلوة اتخاذ واملاک
عمرنی نفع عموم اوزره تألیفات ایله کچوروب احوال مذکور
اوزره افاده دخی مقالات کتاب وتألیفات تارینه القا
والی اخرالدوران اوزرینه فرض وواجب اولان امری افاده
واسعی وعموم اوزره نشر بنی ایفا اوزره صحیفه اما النی
روز کار رفتادن محفظه وجلبند خلوصه القا لری اعتدال
عقل لرندندر

عقل مقتضاسنک طقوزنجی مقیاسی مایهٔ اصلی وطلعت جبلّرنده
صفوة اصول وظهارت برور وهدایت وتوفیق مولا لطفیله
بالطبع مخالف دین ومضرت مسلمین واعوج وفساد وفتنه
وفنا اولان خصوصی سومینلرک عقل کاملرندن بودخی
شول وجهله بیان اولنورکه فطرت اسلامده نجه ذاتلر
واردرکه پدر ومادرلری صلبی طاهر ومقتضای دینلرنجه
شرایط ایمان ونکاحلرینه راغبلر ایکن حال قریا نلرنده
حواس خیالّری بیت خلوصه ناظر اولمغله حاصل اولان
جنین جوهری اخلاط فاسده دن صافی واوصاف اسماسی

بهرهٔ هدایتدن وافی وعقل وعلم ومعرفتی هر وجهله کامل
واردکان اربعه سی وهیولای جسمی وشکل وشمائلی نقصاندن
عاری اولمغله طبایع دینیه سنی سوروب شریعت واوصاف شجاعتی
شیر وشجاعت اولنی اولدیعندن وفی الحدیث الاصل فی الطبایع کلها
تجب الخیر وتکره الشر مقتضاسنجه اجرا وهر احواله خلاف رضای باری و
خلاف رضای رسول وملوک وبقای دین اسلامه حلل و
امت ورعیته کدر اولان محاربات عالم وافعال ناسزالرندن
طبع سلیمه سی تحمل ایلمدیکندن دائما خلقله الفتدن ایبا اوزره
اکثر اوقاتنی مدارس وجوامع ومحل حالیه ووحدتده
کندایلیوب قنعی مجلسده اولسه حتی کفتاره شجیع وهر محلده
اوصاف دینیه ترجیح وتوقیر وهرکسدن یخوف وبی پروا
اولمغله کسه نلک اوصافنه نزول وبرکسه نلک مزاجنه

حسب التصادف

تلون ایلمه سلرک اعتدال عقللرندندر

اعتدال عقلک اونجی مقیاسی هر وجهله مقتضای شریعت دینه
راغب اولوب اجراسنده سعی وسرعت وغیرت ورزقنه
قناعت واخوانه خیر ومنفعت وعرض ونفسنی
صیانت ایلیوب منهیات وحرام وخلاف رضای باریدن

حذر وامور وكسب ومعاشنده حيله وكذب وافراط طمعدن
مجانبت وصالحاره محبت وفاسق واهل خيل وسعه واهل
نفاق وكذاب وظالم وغدار وحسود لره لله بغض
وعداوت وهر وجهله امر بارى ورسول اوزره حركت ايدنلرك

عقل معتد للريدد

درجات عقلك اوجنجيسى تفريط العقلدر

تفريط ديمك زياده نقصان ديمكدر يعنى مؤمنلره مخصوص
اولان عقل عطادن وعلم وسياحت وعقلا مجلسلرينه
دخول وجلوس ووقوعات كونيه تجربه وتوارخات و
قصص مطالعه ومذاكره دن جاهل وكسب وتكلف
اولنان عقلدن بى بهره اولوب وحيوان كبى عقل غريزى
وعقل طبيعى اوزره قالمش حيوان ناطق ديمكدر پس تفريط
عقل اوزره باقى قالمش اولنلرك مقياسى عقللرى اوزره
اون ايكى نوع اشخاص تعبير اولندى لهم قلوب لا يفقهون
بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها
اولكى وجهى مجموع جنس نصارى ويهودى وهر ايمانسزدن
بى بهره لرك عقللريدد بو تفريط عقلك مقياسيله بو وجهله

درکه عقول ثلثه نك برى عطا الله قول نصيب اولمغله هر بنه
زمان اول عقل نصارى ويهوديه ويريلورسه اول عقللره
ايمانى ادراك ووحدانيت مولاى اقرار ايلدوكندن اول
هدايتله بهره مند اولان نصارى ويهود مسلمانرينه مهتدى
دينلور وعقل تكليفينك ميزانى علم شريعت ومقياس و
محكى اوصاف حسنه وكريمه اولمغله نصارى ويهودى
بعض امور وعلومه سلوكله علم كسب ايلمش ايسه دخى
علم جهلى رافعدر وعقل عطا وعرفان ونور فراست
بهره توفيق وعطاى مولا ايكن مؤمنك احمق وجاهلى
نصارى ويهودك علم وعقلدن ايكى درجه اولى اولدوغنه
دليلدر بس عقل وفراسته محتاج اولان معرفتى نصاريدن
مأمول ايلمك جهلدر ونصارى ويهود اوصاف حسنه به
موفق اولمق محالدر هر امور وصنعت ومعرفتلرى دخى
عيون اهل توفيق واهل ايمان واهل حكمت وهدايته كريه
وقبيح وتحسين وتعزيزى خطا وبلك خالدين ايكن اوصاف
ومعرف وعقل وكا للرينى ترجيح وتوقير وامور نده صاحب
انتخاب ايلنلرك دخى بهره هدايت وعقلنه برميزان كامل

اولدیغی [illegible] تفریط عقل

وهدایت [illegible] دلیل قویدر تفریط عقلك ایکنجی مقیاسی

ملوك اوزره طغیان وهجوم ایلین عسکر ورعیتك

تفریط عقللریدر اولدخی شول وجهله مقیاس وتفصیل

اولنورکه عسکر مرقومك هربری طشره لرده برقریه ده

صغیر وجاموس وکچی چوبانی ایکن رعی ایلدوکی حیوانله

هرکمك تارلاسنه زیان ایدرایسه هرکس انی دیلدوکی

قدر دوکرکن خدمت ملوکه رغبت وتعلقنده مقتضای

رعیت اوزره هرکسده ظاهر اولان توقیر واعتبارك اصلنی

تفریط عقلله وجهل وحمقله فهم وتمییز ایده میوب اعتبار

ملوکله ضعف وهزل ومغلوبیتی زائل ونان ونعمت ملوکله

امراض وعلت جوعیه سی مندفع اولوب ملوکك فقد

انی اولسه کنه انی هرکس دوکه جکنی ملاحظه ایله تارلره

تفریط عقللرندندر

تفریط عقلك اوچنجی مقیاسی بومثللو بدکارلره ظاهراً وباطناً غیرت کودن کالیوه نادانلرك عقللریدر بونلرك دخی

تفصیلی اولدرکه کروه بدافکارك تفریط عقللرندن ملوك

عظام

عظام حامئ ممالك اسلام اولمغله دول نصاریایله مقابله

یه ملوکدن غیری برکسه مقتدر اولمدیغنی ومعاذالله

تعالی مماکدن برآن ملوکك فقدانی اولسه نصاری

وکفار استیلا ایدوب مال وملکنی نهب وغارت

واولادنی اسیر ایلیوب کذوسنه اوله جق بلای عظیمهٔ

ملاحظیه تفریط عقلی وفاتمیوب کروه بدکارلره معین

وغیور اولمدری تفریط عقللرینه برمقیاس کامللدر

تفریط عقلك دوردنجی

مقیاسی علوم وعرفاندن بی بهره اولان جهلادر بونلرك

دخی تفصیلی ومقیاس اولدرکه جهلا اولنلرهرنقدرعقل

عطا ایله بهره مند ایسه دخی عقل عطا هدایت ایمان

واقراری مزید عرفان وکمال عقل علمی مستلزم اولمغله

علم عقلك مطلقهٔ کهیلانی اولدوغی کبی جهل دخی

حمقك خماریدر ازجمله دین وایمان عملله بلنور پس

دینك لوازمنی تحصیله سعی اولمش اولنك تفریط

عقلینه اخر شاهد وبرهان کرکمز

تفریط عقلك بشنجی

مقیاسی دریا اوزره کیمجیلك کارنه هوس اولان وهر امور
مهلکیه وعموم تهیه وعیا شلغه سالکلرك عقللریدر
اولدیغی بو وجهله مقیاس اولنور که رزاق عالم هر کسك
رزقنی تقسیم وکفیل اولدوغنی وهر کسه اراده سنی وسنه
تفویض ایلدوکی اجلدن عبد اراده سنی خیره صرف ایلرسه
خیردن وشره صرف ایلرسه شردن حلال وحرامدن
اراده سنی صرف کوره برو بحره شط وجبلدن کنه رزق
ومقسوم سنی اولوجهدن ویروب زیاده ونقصان اولیه
جغنی ملاحظه یه تفریط عقلی وفاتموب کذوسنه
مذلت ومهلکه اولان کاری انتخاب ایلمه سی تفریط
عقللرینه شاهد در

تفریط عقلك التنجی مقیاسی طاغی وباغی اولدره عسکر
ومعین اولنلرك تفریط عقللریدر اولدیغی شول وجهله
مقیاس اولنور که دولت اسلام علی الخصوص خاندان
ابد پیما ملوك عثمانیه نك ظهور ندن برو نیجه نیجه طاغی
وباغی عقور لرظهور ایلیوب هر بری قودرت قد نصکره
قرق کوندن زیاده یشامیوب شیر وشمشیر عثمانیه طعمه

اولمغله

اولمغله هیچ بر یسی قالمدوغی معلوم وعیان ایکن اولمثللو
طاغیه اعوان وعسکر اولوب دنیا واخرتنی خراب وامن
وراحتنی سلب ایلینلرك تفریط عقللرینه ندندر

تفریط عقلك یدنجی مقیاسی

جهل مرکب دینلن کسنه لرك تفریط عقللریدر اولدیغی
شول وجهله مقیاس اولنور که فی زماننا اکثر اوقومق
ویزمق بلمین جاهللر بو قبیلدندر که اوقومق ویازمق
بلمز ایکن افواه ناس وکذوکبی جاهللردن یلان ویکلش
ایشدوکی مسائل واقوالی بلله یوب اهل علم وسائر لو
مجلسنده دخی بلدیکنی بلوروم دعواسنده اولوب فی
الحقیقه کذوسی بلدوکنی بیلمز فهم ایلمز ودعواسنده مصر
ومعند اولوب بر وجهله دعواسندن نکول والزام اولماز
بو قبیلیه جهل مرکب ومبالغه ایله تفریط العقول
دینلور اولمثللو معقوله دن عالم وعاقللردخی اجتناب
ایلر زیرا انلری الزام قابل اولمدیغی افراط اوزره تفریط
عقللرندندر

تفریط عقلك سکزنجی مقیاسی وصاف زعیمه دن کبر وریا

وسعه صاحبلرینك تفریط عقللریدر اولدغنی بووجهله
مقیاس اولنورکه اوصاف کبر جناب کبریایه جمله مثابه
سنده کناه کبایر اولدوغندن ماعدا صاحبنه مانع موا
نسه وهر وجهله ضرر دن غیری هیچ برفائده سی اولمدو
غندن انسان زبلنه بکزر بومثللی بی فائده یوکی طاشمق
اسلك کاری اولمغله کذالك ریا وسعه صاحبلرندن هرکس
ایبا ایلر وهیچ برفائده سی اولمغله بومثللی اوصافلری حمل
حمارحمقك کاری اولمغله تفریط عقله برهاندر

تفریط عقلك طقوزنجی مقیاسی

کرك غزا و نهی اوزره بربریله محاربه لرنده خلق بنی کورن
جسور ویکیت دیسونلر دیو کندوسنی عموم نهیه القا
ایلینلرك تفریط عقللریدر بو وجهك دخی مقیاسی
اولدرکه بو وجهه جسارتك امر مشروع وغیر مشروعك
وقوعی واردر ازجمله ایکی طاغی بربریله ممالك استیلا
واستعلاسی محاربه لرنده جسارتله دالوب قتلنده قاتل
وهلاکنده ایما نسز کیده جکنی ملاحظه یه تفریط عقلی
وفاانمیوب مع هذا غلبه ومغلوبیتدن کندوسنه دنیوی

واخروی

عاقل
الله کم اتباع امیر رشد
اضع اهل عرفانم شرفه
نقص عار اولمز
تکثیر نوع نادان فضائلده
مدار اولمز
کبایره مانع نعت دکل فضیلت
ضیاء شمس تابان حاکه دوشمه
ذی غبار اولمز
تجلی فوادر فاعلیت ذات
انسانه
طبیعی ولسه حسنه هیچ
اعتبار اولمز

واخروی برفائده یوقدر وامر مشروع اوزره عموم نهی
اولدوغی جهاد اوزره درکه نیت فاسده ایله ویاخود
ایکی کفاردن زیاده اولان چوقلوغه خلق بنی کورد
سونلردیوجسارتله هلاك اولدقده بیت اجر جهادی
ایدرایکن رجا نار دوزخ اولورکا جا فحواسنی فهم وادراکه
مقتدر اولمه لری تفریط عقللرینه برمیزان کاملدر

تفریط عقلك اونجی مقیاسی

اکثر هواسی غایت صغوق اولان ممالك وطاغلرو بریه لرك قریه
وکندلرنده الیلری و معتدین وداعی فتنه ومعین اهل فتنه
وکفران نعمت وخائن دین ودولت وخائن استاد وابوین
اولنلرك وشهوات نفسنه تابع اولوب کبائره مصر اولنلرك
تفریط عقللریدر بومرتکبلرك مقیاسلری شول وجهله بیان
اولنورکه ذکر اولنان اهل کبایردن ازجمله شرب خمر وزنا
ولواطه یه مصر اولنلر مثلا شرب خمر دین اسلامده مذموم
وعصیان کبیر وام الفساد اولدوغندن ماعدا کذوکار
وکسبنه وخلقله الفتنه مانع وانواع مصیبتنه ونیجه علتنه
ومالنك وعقلنك وبالك عرضنك هتکنه سبب اولدوغنی

فهم واداراك ايلديكى وزنا ولواطيه مصراولنلرنفس قبيحه
سنى حلال ايله تعديل ايلمك ممكن ايكن هركوردوكنه
دبدهٔ منحوسنى القاوصيدنه سعيله كندوسنى افتاوخلقدن
امنيتنى امحاوخالق ومخلوق عندنده مذموم اولوب دنيا
واخرتده لايق عقاب وجزا اولدى تفريط عقللرينه برمقياس
كاملدر امدى ذكراولنان مقياسدن غرض طريق مقياس
وصورت ميزان فهم اولنوب بووجهله معقول ونامعقول
اولدى افعال واوصاف وسلوكندن ميزان ومقياسه بر
قواعد حاصل اولمق ايجوندر يوخسه هرافراط وتفريط اوزره
معقوللر تفريق اولنمق لازم كلسه ذوى العقول كاملر
نجوم بينده كواكب سياره كبى معدود وباهر وبالك فى
زماننا رجال غيب كبى معدوم ومفقود اولوردى وميزان
معتدل اوزره رجال اهل عقول نادر ونابود اولوردى مقياس
مذكوردن ماعدا هرهواى وغذا ومياه اوزره وشهر و
قراوجبال وبريه وعرض وارتفاع اوزره مقياس وميزان
وتوجيه عقول واردر جمله سنى تحريره رساله نك تحملى اولما
دوغندن معقولات عالمده بهرهٔ حكمتله علم نظريه ومعارف

فكريه اهلنك

فكريه اهلنك ميزان ومقياسنده دخى نيجه مقياس دلپزير
ومعيار ودراهم بى مثل واردر ملوك عظام حضرتلرى
راغب عقول وطالب علوم ايكن انلرك توفيق لرى سائر
عبادن يوز درجه رفيع اولدوغندن جمله سى حاصل وهر
امور لرنده استحداميه عاقل وكامل بولنمق ممكندر امدى
ملوك عظام حضرتلرى بواكوان عالمده خليفهٔ جناب
كبريا اولمغله جناب خالق جل شانه انلرى امر وفرمانى اوزره
مخلوقنك امورنى تدبيرايجون لائق وسزا بيوروب ملوك
عظام امر مولاسنى راغب اولدقجه توفيق ولطف وعنايت
ومرحمتيله دنيا واخرتده مساوات اوزره مجازات اولدى
مقتضاى مسند لريدر نتكم كندوخليفه لرنده قياس ظاهر
وبالعكس بوتقديرجه ملوك عظام حضرتلرى امر
مولا اوزره تدبيرامور شريعت ودين وتدبيرامور رعيت
ورفع مضرت خصوصنده شول معرفتلو رجندى وشجاع
عتلو سوارى غازيه مشابهدر وصيد عدو وحوائل
دينده شول صيادشكار وبرمعرفت وشول غازى ستيز
كار وبرشجاعت ومعتاد شكار وغزاكبيدر وملوك

عظام امور تدبیر لرنده مستخدم اهل ریاست وسیا
ستلری ومجموع خادم دین ودولتلری شول اسطبل همایونده
کذی نفس همایونلری رکابیجون اماده واستحضار ومر
بوط اولان انواع اسب صواب رهوار وخوشخو و
اجناس سمند دلجولره بکزر بوتقدیرجه افراط عقلله معقول
اولان خدمه واهل تدبیر شول اسب معلم واخرس
وخدوئی اسب مصریکبی در پس اسب معلم وخدوئی مصریه
بش صفه لازمه وارد راولکیسی رقص وایکنجیسی چفته
اتمق واوجنجیسی شاخ قلمق ودوردنجیسی کذوسنی یان
آتمق وبشنجیسی حیله ایله کذوئی یورمقدر بو وجهله
عقل تفریط اوزره اولان خدمه واهل تدبیر شول سمند
رومی وخدون وکوره علامتله کیدر پس سمند رومیه
دخی کذلك بش صفت لازمه وارد راولکیسی لکام ودیز
کین آلمق وایکنجیسی خدونلق واوجنجیسی اورکمك
ودوردنجیسی طریقده صواب اوزره طوغری یوریمه مك
وبشنجیسی بوشاندقده طوتمه مق امدی اسب خدوئی
مصریه سوار اولان هرنقدر عارف رکاب وسایق صواب

ودست

ودست شتاب ودیزکین اولسه مرام ومطلوبنی صیدوعدوی
مقصودنی قصد ایله اکا سوار اولدقده مرتبهٔ اولیده رقصله
ملاقاتنی تأخیر وتعطیل وتبعید ایلر ومرتبهٔ ثانیده مطلوبنه
وصلت ایجون پای اوزنکی ضرب اولندقده آنسوزك چفته
آتوب سوارنی دوشرر ومرتبهٔ ثالثه ده سواری اکاه اولوب
دیزکین ولکامنی دوشوردکده درحال ایکی ایاق اوزره
شاه قالقوب راکبنی دوشرر ومرتبهٔ رابعه ده سواری اکاه
اولوب باشنه جوب ایله اوردیکه کذوسنی یان اتوب کنه
راکبنی دوشرر ومرتبهٔ خامسه ده سرعت اتیوب کاه بوله
کاه اویله اویونلره قجوب حیله ایله کذوسنی یورماز پس
اسب مصری کبی هزارفند وافراط عقلله وخود پسند اولان
خدمهٔ استخدام اسب خدوئی مصریه سوار اولمق کیدر
راکبنی برعرصهٔ غوغا وبرمیدان فساد ووغاده دوشرمز
سه دخی مطلوبنه ملاقاتنی تأخیر وتعطیل ایلمك مأمول
ودرکار اولدوغندن اول مثللیلر درکاه تدبیر وعرصهٔ
ریاست وسیاسته استخدامه لیاقتدن بعید کورینور
بوتقدیرجه سمند رومی وخدونی وعلیشهٔ کوره رهواره سوار

اولان دخی هرنقدر عارف رکاب وسایق صواب ودست
ودیزکین ومشاب وپرمعرفت اولسه سوی مطلوبنی
قصد وعدوی مقصود فی صید ایجون اکا سوار اولدقده
ومرتبهٔ اولیده عناد اوزره حد ونلق ایدوب قچین قچین
کری کتمکله مقصوده ملاقاتدن تأخیر وتعطیل ایلر
ومرتبهٔ ثانیده طبان کریز اولدقده جینه سی بتون اولمش
کبی لکام ومرام ودیزکین الزامله ضبط اولنمق ممکن
اولمدیغندن صحرای تدبیردن خروج ایلر ومرتبهٔ ثالثه
ده کوره وشیدا وقورقاق اولدیغندن مشاهده ایلدیکی
خیالات بی پروادن اورکمکله بروجهله حمل ورکاب
المازومرتبهٔ رابعه ده طریق صواب اوزره طوغری کیتمد
یکندن لیالئ فترتده راکبنی بروادئ فلاکته اوچورر
ومرتبهٔ خامسه ده برکره رابطه سنی فك وشق ایلدکده
قویروغنی اموزینه اوروب دشت وکذار وبی قرار
اولوب اوکنه کلنی قاپوب واردینه کلنی دیمکله بردخی
مهسار رابطه یه کرمزبوجهله عقلاین مذکورینك
ایکیسی دخی امور تدبیرده ناسزا ومحذور ومضرتده

استوار

استوالوزره درپس امریه وقت ضرورتده عقلاین مذ
کوریندن استخدامه اقرب اولان عقل تفریطدر زیرا
جهلك علمه رجوع وانتقالی جائز وجاریدر وعلمك
جهله رجوع وانتقالی بروجهله جائز وممکن اولمدیغی
تقدیرجه تفریط عقلی برمدت تعلیم علم وعقلا مجلسر
ینه ادخال ووقوعات کونیه واحوال ارائه وتواریخات
وقصص استماعله برمدت صدر عقلده قائم اولنجه
قابلیت اولدقجه عقل تکلفی دخی کسبله اعتدالله تقربی
ممکندر زیرا جاهل وتفریط عقلك کاسهٔ عقلی بوش و
خانهٔ علم وفراستی حالی اولمغله شول بوش برداغه
بکزرکه اشیاء سایله دن هرنه مراد اولنسه همان قو
نلوب انی حفظ وقبول ایلیوب فساد ویرمز لکن افراط
عقلك کاسهٔ عقلی وخانهٔ علم وفراستی طلو اولمغله
تخلیه سی عسیر وممکن اولمدیغندن ماعدا برمقدارنی
بوشالدوب یرینه برمقدار اخر اشیاء سایله وضع ممکن
اولسه انی دخی موضوع اصلیه سی مایه سیله فسخ
وتلوین ایلر مقیاس مسطور اوزره تدبیر ملکیه وامر

رعیتده بالضرور تفریط العقل استخدام اولنمق افراط عقلدن
انسب وارجحدر امدیمی اوصاف ادمیت ایله موصوف اولان
کمسنه ایکی صفاتدن حالی اولمازاول اوصافك بری سخا
وبری لئامت یعنی بخلدر وبوایکی صفت ایله موصوف
اولان دردت وجهدن حالی اولمازاول وجهلدرك اولکیسی
نفسنه وعالمه سخی اولمقدر وایکنجیسی نفسنه وعالمه لئیم
وبخیل اولمقدر واوچنجیسی نفسنه سخی وعالمه بخیل اولمقدر
ودوردنجیسی نفسنه بخیل وعالمه سخی اولمقدر بوتقدیرجه
کتبی قنغی امرده ونه مصلحتده بولنورسه اول امرك علمنی
تحصیل وانواع علم وفراستدن بهره مند وعالم اولمش
ایسه اول کمسنه نفسنه وعالمه سخیدر وعقلی وعلمی وعملی
اولمیان کمسنه نفسنه وعالمه بخیلدر وعقلی وعلمی اولوب
عملی اولمیان کمسنه نفسنه سخی وعالمه بخلدر وعقلی وعلمی
اولمیوب عملی اولان کمسنه نفسنه بخیل وعالمه سخی اولمشدر
پس هربنی آدمك اوصاف وفهم وادراکلرنده دورت
مرتبه واردر اولکی مرتبه رجل یدری ویدری انه یدری
فهوعالم فاتبعوه مرتبه سیدر یعنی بورجل عالم وعاقل

واهل

واهل فراستدرکه هرشیئی بیلور وکذوسنی بیلورایدیکنی
بیلور واولوجهله عملرلر اول کمسه عالمدر وعالم دنمکه
سزادر واول کمسنه یه تابع اولمق لازمدر وایکنجی مرتبه
رجل لایدری ولایدری انه لایدری فهواحمق وجاهل
ومعند فاجتنبوه مرتبه سیدر اولدخی شول احمق وجا
هلدرکه برشیئ بلمز وکذوسنی بلمدیکنی دخی بلمز اکا احمق
وجهل مرکب درلر اندن اجتناب واحتراز لازمدر
واوچنجی مرتبه رجل یدری ولایدری انه یدری فهوناءم
فلیقظوه مرتبه سیدر اولدخی شول رجل عالم وعاقل
وبینوای فراستدر هرشیئی بیلور لکن کذوسنی بیلورایدوکنی
بلمز یعنی فراستی اولمدیغندن کندی قدرینی ووظیفه سنی
بلیوب اول عملك ومعرفتك مقتضاسنی عمل ایتمز اول کمسنه
غافل ونایمدر انی اویاندرمق لازمدر ودوردنجی مرتبه
رجل لایدری ویدری انه لایدری فهوجاهل فتعلموه
مرتبه سیدر اولدخی شول جاهلدرکه علم وفراستی بوقدر
وبرنسنه بلمز وکذوسنی بلمدیکنی بیلور اول کمسنه صرف
جاهل ومقرجهللدر اکا علمی تعلیم لازم وصلاح مأمولدر

پس بو مرتبهٔ اربعه دن افراط عقلله تفریط عقل ایکسی دخی
مذموم ویه درجهٔ جهلده حمقله مساوی وایکسنك دخی
صاحبلری احمق وجاهل مقیاسنده اولوب افراط عقل
دائرهٔ دیوانه ومجذوب سودا وخیال حلیا ومانیاء شهوانی
علتلری درجه لرینه بالغ اولمغله افراط عقلك اصل مادهٔ مرض طبیعی سی خواص
باطنه دن خیال وفکر واوهام بی جسمدن نشئات انمکله
خواص هوا کبی بی جسم اولدوغندن اکادوا وعلاج تأ
ثیر وکارایلمدیکندن صاحبلری اول افراطدن عدول ودرجهٔ
اعتداله نزول وکندی زعمندن وازکمك محالدر وافراط
عقلك میزانی دائما اولسی قابل اولان شیلری اولمازو
اولمیه جق شیلری اولور زعمنه مغلوب اولمق وافراط عقلك
صفتی خود پسند لك وعجب وغرور اولمغله کسه نك
رأی وصوابنی استحسان اتمیوب کندی فریحه سیله قورد وغنی
اشلمکه مفتون وحواس وخیالنه مغلوب ومجبور اولدوغندن

افراط عقلنك ورای اما لذه کندونفسنه وعالمه ثمرهٔ
محذوره ومضرتنی تأمله وتذکروتفکره اختیاری معدوم
ومفقود درونتیجهٔ اما لذه ظهور ایدن الام وکدر ومضرتنی
کندوسنی هلاك واعدام ایلمزایسه کنه خود پسند لك
اوصافی اول مضرهٔ افراط عقلنك اوصافی خود پسند لك
وعجب وغرور لك ثمره سی غیرت ربوبیه وعتاب وعقاب
باری اولدوغنی فهم وادراك واصابته افراطی عدول
اتمز وبو افراط عقل ادنای عوامده مضرتی ایجق کندو
سنه راجع اولمغله جوق میزان اولمازاما امور ریاست
وسیاسته قائم اولنلرك افراط عقلنك ثمره سی هلاك
المرأ فی العجب کلام کبار مفهومنجه صاحبنك کندوسنی
هلاك اتدوکندن ماعدا مضرتی عموم عالمه شامل و
درکار اولدوغندن باعث فتنه اولوب نیجه بیك آدمك
هلاکنه بادی اولورنتکم سلف اهل تدبیر اکثری
افراط عقل صاحبلری اولمغله احوالنری مشهور عالمدر
پس افراط عقلك صفتی خود پسند لك وعجب وغرور
اولمغله میزان شریعتده اول صفتلرك مجموعی افات

قلبیه دن شرك وححد مرتبه لرنده عصیان کبایر اولمغله
معاذ الله اصرارنده خطر عظیمه اولمغله اول صفتلرك قائم
اولدوغی محلده توفیق ربانی وبلك هدایت قرار ایلر
وتوفیقه قرین اولیان اما ل امورهر نقدر صواب اولسه
غیرت ربوبیه ایله اخر عواقبی سنك هلاکه دوجار
اولو فاتنا تفریط عقل افراط عقلك عکسنجه اولمغله
تفریطك صفتی جهل وحمق وبلاهت وسرسام کبی نقصان
قوة حواس باطنه اولمغله اول اوصافلرده خلاف رضای
باری اوهام وخیال وغرور وعجب وخودپسندلك
اولمدیغندن توفیق معدوم دکلدر وجهلك خمار حمقه
سوار ایکن طریق اما لنده حمار حمقانی بر وادی مهلکیه
کتورر کن رهبر توفیق زمام رکابنی طوتوب دوغروجه
درکاه صوابه ایصال ونتیجه اما لی عون حقله خیرو
سرور اولور وتفریط العقل صاحبنی رأی اما لنده جهلی
اولمغله دائما امورنده سنن مشاوره ئی اجری وبندونصحی
قبول وحسن ظن ایله متوکل جناب کبریا اولدوغندن
اکثر تفریط العقل صاحبی اهل ریاست وسیاستلری

طول

طول زمان امور مهمهٔ صواب اوزره اداره واخر عواقبلری
سرور سرور اوزره ختم وبی ندامت فرش راحته فوت
اولور لر وافراط عقل دنیلرینك اکثری غضب وندامت
وسیاستله فوت اولمغله بو وجهله ندر

الفصل الرابع

ملوك عظام حضرتلرینه خاص وانفع والزم اولان
علملرك دور دنجیسی علم تواریخ وعلم قصص وعلوم وقو
عات ملوك سالفه وکونیه درامدی ذکر اولنان علوم بر
علم شریف وعقل تحصیلنه تکلیف واحوال عالم وینجه
آمال امور واسباب فساد ومبادئ فتنه بلنمك قاعده
واوصاف واحوال واحکام عالمی استخراجه وسیله و
الآتدر وبلاغت وطلاقت وبراعت وسرعت لسان
وقرأت نوشته وانشای امور کتابت علم مذکور ایله
تحصیل وتکلف اولنور وامور دین ومذهب اوزره تقویت
وعواقب امورك اندیش وفکر واصابت واخلاق و
اوصافنی تزکیه ایلمك وهر احوالی بلکده بر علم لردن
اعلا واشرف واهون تکلفات عقلیه بولنماز وامور

تدبیر ممالك بو علملرنی اخذ اولنمق ممکندر پس ملوك عظا
مه کوره سیر وسیاحت وکشت وکذار ممالك اتمکله هر
محلده نیجه احوال وعبرت تحصیلی وهر کشورك قومنده
نیجه اوصاف تجریه ایلمك عسیر ومحال ومانع وقادر و
دهشت ورغبت اولمغله علم تواریخده هبوط ادمدن برو
هر ملوکك وهر قوم وملتك اوصاف وسلوکلرینك دباجه
ونتیجه لری وهر فتنه وفسادك مبادی ونتیجه لری مسطور
اولمغله متواغلی اولان ملوك عظام بو علمله اسلاف
وملوك عظامك مقتضای سلوکی رعیت وملکنده تعقب
ایدن احوالك دباجه ونتیجه لرینه واقف اولوب هر قصه
دن برحصه وهر حصه دن برعبرت وهر واقعه دباجه
ونتیجه لرندن برقرینه وهر خصوصه برمقیاس اخذ
اتمکله امور تدبیرنه مدار وورای تدبیری صواب
اولمغه علم انور لهذا ولی عهد نه راغب اولوب خیر
الخلف ومرغوب ومعروف اولمسنه طالب اولان اخوانمه
دائما علم فرائض وعقایدی ترغیب نصکره ولی عهد نه
علم مذکور ایله متواغل ودوامنه رغبت اتدرسونلر دیو

وصیت ایلردیم که علم تکلیفنه بوندن اهون واسهل والزم
علم اولماز وبو صورت اوزره تربیه ایله حاصل اولان اهل
شریعت واهل سیاستدن مخالفت وعصیان وخیانت
ظهوری مأمول اولمایوب راغب اولنلر بند و
نصیحتدن مستغنی اولورکه علوم مذکوره اوصاف واخلا
قك ومجموع عیوبك ایینه سی اولمغله هر اوصافنی بو علمله
تزکیه وقابل تحویل اولان اوصافدن خلاصنه بادی
اولور واولوجهله برمنصبه وبرامورہ تعیین اولندقده
سهو وخطا وخلافی ظهور اتمز وبرامور له برمملکته مامور
اولدقده اصلندن اول مملکت اهالیسنك مزاج واوصافلرینی
بلمش اولمغله صورت حقدن الفا ایده جکلری حیله ووادی
تهمتنه اوبوب القا اولماز زیرا هزار بو علملردن غافل
صادق دین ودولت وعدل وانصاف صاحبی اهل ریاست
کورلدیکه هر اوصافی ممدوح اولوب کندی ظلم اتمدیکندن
ماعدا اهل بلده سلطنلری غدار لرك چیفه غدار لرینی قطع
اتمکله اول بلده نك اهلی حیلی صورت حقدن فهم ایده میه
جکی احواله ترغیب ایله لری ایله نهمت عظیمه فی مرتکبه

بکزدوب صکره اول تهمتی مرتکب دیو اعلام ایله اعدام
لرینه سبب اولدقلرینی یقینا مشاهده اولندی وبوخصوصه
کرفتار اولنلرانجق تواریخات وواقعه مثلو علمادن غا
فل وجاهل اولوب حیله ونفاق مکرینی محاسبه وصوت
حفدن حیله فهمنه علی وتکلف عقلیه لری اولمغله صاف
اوصافی ایله عیار حیله لرندن امین اولوب دیده دور
بینلری مغشی وعلوم مذکوردن جاهل واعمی اولملرینه
ایله عدل وصلاحه سعی ایله مستحسن ومرغوب حق
وملوك ورعیت اولمغه سعی ایلرکن مکره دوچار اولدیلر
پس ملوك عظام بوعلمك اهلنه رغبت ایلسه لرهرکسك
اولبابده شوق وشعوری آچیلوب ریا ایله اولسون تحصیلنه
ملازم اولورلر واولوجهله هرکس اوصافنی تزکیه وافعالنك
حسن وقبحنی فهم وادراك واصلاح اولمق نامولدرکجه
بووجهله علم تحصیلنه رغبت وساعیلرك کندی میللریله
اولیوب مقتضای طریقلری اولمغله بالضرور اولمش اولور
وفی الجمله ریا اولمغله ریا شرك خفی اولدوغندن شرك دخی
اوصاف شرعده مذموم وترمیم بناء اسلامده مدخلی یوقدر

لکن فی زماننا خلقده اخلاص وارضای جناب منان قالما
مش اولدوغندن اکثر عبودیت دینیه دخی ریا وسمعه مثلو
اخلاق واوصاف ذمیمه دن حالی اولیوب برمدت ریا
ایله اعتبار ایدرك علمی تحصیل واول علمك سببیله قبیحات
وحسنیات دینیه فهم ایلیوب قبحنی طرد وتذلیل وآثره
اخلاصه دخول ایلمك مأمول وواقع درکاردر ملوك
یمندن بری اوغلونه وصیت ایلیوب دیمشکه علمی چوق
تحصیل ایلمکه سعی ایله زیرا علم تربیه وترفیه ملکك
اساسیدر پس علم برمطیه وجودرکه راکبنی وادی هلا
که کتورمز اول اجلدن ریا ایله علمی تحصیل دنکره علم صاحبنی اصلاح
ایلر بواجلدن علماء بیورمشلر طلبنا العلم لغیر الله فابا
العلم ان یؤدینا الی غیر الله وهذا من احسن مکر الله دیو
بیورمشلر درکه بزعلمی الله غیری ایچون تحصیل ایلمك
وعلم بزی الله دن غیریه کتورمکه ایبا ایلدی وبواحوال جناب
کبریانك احسن مکرندندرکه برقولنه عصمتنی لطف
اراده سی تعلقنده بومثللی مکر الهیه سیله لطفنی عطا ایلر

والله خير الماكرين ابن عباس رضى الله عنه دن مروى
دركه جناب بارى سليمان عليه السلامه علم ايله ملكدن
قنغى سنى ديلرسه عطا يه مخير قلدى سليمان عليه السلام
علمى ترجيح وانتخاب ايلديكندن جناب كبريا علمله ملكك
ايكيسنى دخى عطا ايلدى انتهى تتمه

المقاله الثانيه

فى اتمامات التتمه الاولى فى اوصاف الشريعة امدى جناب
كبريا جل شانه بوعالمى آفريده قلمقدن اراده عليه سى
وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون اى ليعرفون
فحواى شرف احتوى اوزره افراد وانواع مخلوقدن اسماء صفا
تنى نشر ايله ذات وحدانيت وخالقيتى بانوب كذوذات
جليله سنه مرآت ونظركاه اولمق ايجوندر ومخلوقاتك
تدبير نظام وسياستى كذو ذات شريفى امرنه منحصر
اولمغله عباد ومخلوقى برلمحه نظرندن دور وبرلحظه تد
بيرندن مهجور بورمامرى عادت جاريه ربانيسى دكلدر
نورانده نازل اولمشدر كه يا ابن آدم خلقت الاشيا من
اجلك وخلقتك من اجلى فلا تهتك ما خلقت من اجلى

فيما

فيما خلقت من اجلك يعنى اى ابن ادم بن عظيم الشان
اشيايى سنك اجلك ايجون خلق ايلدم وسنى كندى اجلم
ايجون خلق ايلدم امدى سن دخى قولم ايسك كندم ايجون
خلق ايلديكم وجودى سنك ايجون خلق ايلديكمه تلف ايتمه
يورمشدر وكذلك قرآن عظيم الشانده الذى جعل لكم
الانعام لتركبوا منها والخيل والبغال والحمير لتركبوها
وبومثللى نيجه دليل وارددر بو تقديرجه جناب كبريا عباد
مخلوقنى كندى ايجون خلق ايلديكندن تدبير امور واقسام
معاش وهرخصوصلرينى كندى اراده عليه سنه مفوض
وحصر ايلديكندن وجعلناكم خلائف فى الارض فحواى منيفه سى
اوزره تدبير امور لرنده كندى جنسى مثللى لرندن برمولى و
خليفه مدبر استخلاف ايلك عادت جاريه واراده بيورروب
امور تدبيرلرينى هرخصوصده مراد عليه سى اوزره اولخليفه
يه امر وفرمان وبيان بيورملغله ان الله يأمر بالعدل و
الاحسان وايتاء ذى القربى وينهى عن الفحشاء والمنكر
والبغى يعظكم لعلكم تذكرون فحواى شريف
احتوايله عمل وخلافندن حذر ومجانب بابنك

ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون

فرمان واندازينى عيان وامر جليله سندن زياده ونقصان تدبيرى منع وتأكيد ايلوب خليفة اعظملرين مجموع عباد و علما وصلحا اوزره تقديم وترجيح ايليوب اطيعوا الله و اطيعوا الرسول واولى الامر منكم اوامر جليله سيله جمله سنى امرنه محكوم وسياستنه مغلوب ولطف ومرحمتكه محتاج ايلمشدر بوتقديرجه جناب بندنسخهٔ آفرينش جل شانه بواشرف مخلوقات وزبدهٔ كائناتى اولان وجود بشريه كمال قدرتك اظهار ايدوب ايكى پاى اوزره قايم مجموع عالمه مشابه وجامع بروجود افريده قلوب ظاهراً عالم صغرى وباطناً عالم كبرى برمختصر عالم ايدوب جميع عالملرده اولان اضدادى انده جمع اتمكله برگنجينهٔ اسرار وبرخيالخانهٔ افكار اولوالابصار ايلمشدر قال الله تعالى لقد خلقنا الانسان فى احسن تقويم بيت ان الله اعطاك صورة ترى كل ملك دونها بته بذبه اضداد مذكورك برقسمى جسمانى وبرقسمى روحانى وبرقسمى

نفسانى وشهوانى وشيطانيدر جسمانى اولنلرى كاه بكاه بربرلريله معارضه ومقابله يه قيام ايلد كلرندن بربرلرينه غلبه لرندن وجود ملكنده برنيجه امراض واسقام وفساد وفتنه عارض اولوب ملك وجودك خراب وفساد نه بادى اولور برطبيب حاذق حكمت شناس ومدبر لبيب وفارق حكيمه ملاقى اولماز سه هلاكنه باعث اولور وروحانيله نفسانيسنك بربريله معارضه ومجادله ومحاربه ومقاتله لرى ظهورنده روحانى اولنلرى غلبه ايلرسه بذل مقدور ومحامات اسلام واقامت بنيان دين واعمار ملك وابقاى عمر وجود عالم ودنيايه بادى اولور ونفسانى وشيطانيسى غلبه ايلرسه هتك مروت ونقض دين وفسخ نظام امور ملكيه ووجوديه ومحاربات عباد وفساد وفتنه ظهورنه بادى اولور برسلطان معدلت اوصاف وبر داور حكومت شناس وبرخليفهٔ مظهر توفيق وپناه دين وايمانه موفق اولمزسه خراب وفساد وانقراضنه بادى اولور ذكر اولنان اضداد نوع بنى آدمده جمع

اولمغله سائر مخلوق کبی نظام ملکی برسیاق اوزره باقی اولمیوب
تمیز وتمیز فسخ وباطل اولدیغندن امور نظام ملکك تدبیر
وطریق هدایته استصواب ودعوت ایجون دائما برسلطان
مدبر وحاکم عادل وخلیفهٔ عاقل وکامله محتاج اولدقلرندن ناظم کائنات اول وجهی اراده بیوردیغندن دائما
جانب ملوکانه لرندن خلیفهٔ مولاء ووکیل مطلق ومدبر
سیاست استخلافلرندن برآن دور اولمق صفت جلیله سی
اولدیغندن هبوط ادمدن برو خلفا بعد خلف مرسلر
وخلیفه لر استخلاف قلد کل یوم هو فی شان نظم کریمه مفهومی
اوزره هر برینه ارادهٔ علیه سی مقتضا سنجه تدبیری بیان
وفرمان وحی منزلی ایله عیان ایلیوب بذریت ادم ظهور ندن
برو قلیل العهد ایجره نیجه یوزیلك خلافت نشین پیغمبران
ومرسلرك ارسال واستخلاف بیوروب لو شاء الله لجعلکم
امة واحدة ولکن الله یهدی من یشاء مضمونی اوزره مراد
علیه سی اولسه مجموع عالمی ملائکه صفات ایلیوب هدایتنی
عام ایلمکه قادر ایکن لا یسئل عما یفعل مقتضا سنجه خا
صهٔ اسماء صفاتنی اجرا ومخلوقاتنده اسرار نی لخفا اوزره

بعض

بعض مرسللری دعوت وتدبیرله مأمور ایدوب وعبادنی
هدایتدن بینوا ایلمکله من یهد الله فهو المهتد ومن یضلل
فلن تجد له ولیاً مرشداً نظم جلیله سی اثارینی اظهار واول
مرسل ذیشانی که نوح علیه السلام کبی فرزانه درج
نبوت طقوز یوز الی سنه مجاهده اتمش ایکن برفرزانه
هدایت ورمیوب اخر کار کمال یأسندن رب لا تذر علی
الارض من الکافرین دیار انك ان تذرهم یضلوا عبادك
ولا یلدوا الا فاجراً کفاراً دعاسنی درکاه اجابتکا
هنده رواو علم ازلیسنده درکار اولان حکمتنی اظهار له
جمله سنی طوفانله غرق ایلدی کذالك مکاندن منزه ایکن
کینه موسی علیه السلام ه واقع اولدیغی کبی تجلی الهیه
سین وادیٔ طور اوزره اظهار و بلا واسطه انی انا الله لا
اله الا انا فاعبدنی خطابنه بهره خطاب ایدوب اذهب
الی فرعون انه طغی امر فرمانیله دعوته ارسال ومأمور
ایدوب فرعون دخی کندو مخلوقی وسلطنتی کندی احسانی
وبرلحظه ده نیجه بیك فرعونی سطوت وحشمتیله خلق
وهلاکه قادر ایکن اول مرسل مرخصی ایله بونجه مجاهده

اندرسی براثار عبرتنما و وجهنی عقول مخلوق ادراکدن
عاجزدر وکنی نبوت ودعوت وسلطنت ایله بهره یاب
ایلیوب انس وجنی ومور وریح وطیوری مطیع وفرمان
نبرا تمکله سرور دارینه مظهر ایلمش کمینی برصخرهٔ مبارکه
یه توجه ایله عبادته مامور وکمینی ادخلوا الباب سجداً
مضمون شریفیله سرور کمینه تابوتله نبوت وخلافتی
افشا وکمینه دوّبا ایله وحینی بیان وعیان ایدرك
نظام عالمده حکومت وسلطنت وعدل وسیاستی
اظهار و وجه حکمتی اجرا ایلمشدر حاصل کلام امور نظام
عالم وتدبیر سیاست ملك وعباد خالق عباد ومالك
ملك عالم اولان رب العالمینك امری اوزره جاری واول
وجهله اراده وظیفهٔ ربوبیتدر تدبیر امورنده وسر
حکمتنه عقول مخلوق یتشمدیکندن عسی ان تحبوا شیئاً
وهو شرٌ لکم وعسی ان تکرهوا شیئاً فهو خیرٌ لکم
نظم کریمیله نمونهٔ حکمت اشارت بیورمشدر وجه
مذکور اوزره امور ملکنی تدبیر ایچون مرسللر
استخلافله زمان مرورنده عبادیله ملکنی املا و مخلوقا

تیله دنیا مالامال اولوب هر محلده فترت ظهور وهر جانبده
طغیان وقوع بولوب هر اقلیمده بدایع جاهلیه وهر کشورده
تدابر عقلیه کثرت بولدوغندن وهر قبایلده خلاف رضای
خالق عصیان وطغیان وبخالفت وفرقت وتقویت بولمغله
احوال بدایع واقوال اهل نجوم وفلکیه شیوع بولوب اشعار
وقصائد فلسفیه یه رغبت اتمکله هر کس امور عبادت
ودیانتدن امر مولادن خارج تدبیره دوشنوب هر هر قبایل
اولوسی برصنم وصورت ایجاد ودرونلرینك میلی اولان
امور اسعا واشعاره عناد واول وجهله بدعت وادئ
ضلالت وفساد اولمشدی بوسیاق اوزره امراض واعراض
جهالت وفساد وفتنه وبدعت ساری ومزمن اولوب تقویت
بولدیغندن اول مرتبه امراض جهالت واول کونه فساد و
فتن وبدعته تدبیر سیاست وترتیب دوا ایلمك هر فرد زندهٔ
درج نبوت وهر خلیفهٔ مسند رسالت وهر مدبر امور کارئ
اولدیغندن اول قفل کنجینهٔ نبوت واول سر حکیم پر
حکمت مفتاح علوم ربانی رسول اکرم وخلیفهٔ
اعظم حضرتلرینك قدوم میمنت ملزومنه اشد

احتياج لازم كلمكله ارحم الراحمين عبادنه على الخصوص بو
امته كمال لطف ومرحمت ايله عنايتاث اظهار ايدوب اول
عقل شرفى ايله مشرف ومجموع اوصاف حميده ايله موصوف
وعلوم عالمى جامع مظهر خطاب لولاك لما خلقت الافلاك
ومشرف بتشريف وما ارسلناك الا رحمة للعالمين اولان مفخر موجودات
نبوت وخلافت ورسالت وسلطنت وحكومت وتدبير
سياست وشريعت وتنظيم نظام دين ودنيا واخرت وتعديل
فساد وفتن فلسفيت ورفع جهالت وضلالت ايله بعثت
وارسال بيوروب اول ذات محترم دخى اوصاف مذكورهٔ
جليله ايله موصوف واول مرتبه مرخص وسر الله مطلسم
ايكن علم ازلى ايجق مالك الملك حكيم مطلقدن غيرى
بركسه يه مكشوف اولمديغندن اول مرتبه ساز كار تدبير
وپركار صواب ايكن تدبير سياست عباد نه انى دخى هر
وجهله مرخص اتميوب هر امور عبادنى ارادهٔ علية سيه اوزره
تدبيرنى بيان ايجون هر وقت اقتضاده ناموس اكبر
واسطه سيله فرمان كريم وقرآن عظيم وكلام
قديم ووحى مبين منزلنى انزال ايدوب ولا رطب

ولا يابس الا فى كتاب مبين فيها يفرق كل امر حكيم

مقتضا سنجه هر احوال تدبيرنى بيان ايله اول طبيب شفا
بخش علت وجهالت وسلطان اعظم رافع طغيان وعصيان
وضلالت ومفتاح كنجينهٔ اسرار عارف قانون تدبير
سياست وشريعت دافع فساد عالم وبر معدلت رأى احسن
وتدبير دلپذير لريله اديان وشرايع امم سالفه واوساخ
وبدايع وسلوك جاهليه وفلاسفه واهل نجوم وبعوق
ونسرى واصحاب رس وثمود وقوم تبع اعتقاد ودينلرينى
ابطال ايدوب وبر شريعت وسياست ودين اظهار ايلمشدركه
تدبيرنده صدهزار رجا لنوس وفلاطون لر متحير وپرتوآ
فتاب شريعتنده صدهزار زيج ونجوم تابلرى باطل
وحبل متين عقايديله صدهزار مجذوب فلاسفه مربوط
ومعقود اولوب تدبير سياستنده عقول عالم متحير واو
صافى مدحنده زبان سخنسان قاصر وشريعتى پسند
جميع مخلوق وعالم اولوب قيامته دك باقى وجارى
ومتمسك وعاملى داهيه وفتنهٔ دنيا واخرتدن عارى
وبرى ومحصون در بو وجهله شريعت محمديه وتدبير

سیاست ونظام اسلام ومجموع کدورات دنیویه و
محذورات اخرویه دن کانه اوساح ترابیه وارضیه و
معادن کثیفه وغیر معتبره دن سوزلمش قرص فضهٔ
مجلا ویاخود جوهر الماس کبی تابنده و پرضیا بر دین وشریعت
ونظام اولمشدر امور دنیا واخرت وتدبیر ریاست و
سیاست ملکیه وترتیب امراض وجود وتدبیر معاش
وهر اموری جامع ومجموع فساد وفتن وداهیه واسقامی
دافع ورافع زبده وخلاصه مختصر ومفید بر شریعت
اولدیغی ظاهر ونمایان و مبرهن ایکن عقل افراط وتفریط
ایله خود پسند لك ایدوب بو تدبیر شریعته تطبیقدن
مادون وخارج هر امور ایجون توفیر وتنقیص اوزره
احسن تدبیر ایلك زعمیله تدبیره جسارت ایتمکده هر
وجهله خطر عظیم اولدیغی ظاهر وباهر در دین اسلام اوزره
ثابت قدم وعقل معتدل ایله بهره مند اولان ذات
خردمند لره دنیا واخرت ایجون تدبیر وامور ریاست
وسیاست ایجون ووجودنه صحت وطبابت ایجون
وکسب معاش ایجون وغلبه وقهر اعدا ایجون ودفع

داهیه وفساد وفتنه ایجون شریعت محمدیه اوزره حرکت
اتمدن اعلا وانفع واحسن واصوب تدبیر اولمق ممکن
اولمازیس شریعتده مذموم ومنهی اولان اوساخ وحرام
ومجموع اخلاق وافعال قبیحه نك دین وایمان واخرت
ایجون محذور ومضرتی اولدیغی کبی لدی التجربه امر دنیا
دن مالنه ورزقنه ودوام اوزره ثبوت وقیامنه وخلقله
الفت ومحبتنه وکسب معاشنه وعمرینه ونظام عالمه
مضرت وکدر ومحذوری درکار در ازجمله بر کسنه شهوات
نفسانیه سنه تابع اولسه شهوات نفسانیه هر منهیاتی
وزوق وصفا وعشرتی طالبدر زوق وصفا دخی یمك
وایچمك وکینمه کی واحتشامی طالبدر ویمك وایچمك
واحتشام دخی مالی طالبدر ومال دخی بخلی طالبدر
وبخل دخی طمعی طالبدر وطمع ذللتی وخیانت وظلم و
غدر وکذب وسرقه وهتك مروت ومجموع منهیات
ومذمومات طالبدر وذکر اولنان اوصاف مذمومه
صاحبنی عند الله وعند الناس رذیل وذلیل وخور و
حقیر ایلر خلقك بغض وعداوت ایتملرینه باعث اولمغله

هركسك اندن استيني سلب اولوب فرصندلرى اولد قده
اعدا منه سلوكلرينه باده اولورمدى اوصاف شرعيه نك
تتمه تفصيلى وتمدحنده خلاصه انتفاعمز اولدركه جناب
كبريا بوعالمى افريده قلمه سندن اراده عليه سبالاى تتمه
ده مذكور وجمله نك معلوميدر بوتقديراوزره هرانبيايه بروجهله
سلوك وشريعت امراولنوب تاوقتكه مولاى متعال طرفندن
اول شريعتى نسخله برنبى صاحب معجزه بعث وظهوراتمدى
امتنده اول بينك شريعتى ومولاى متعالك امرواراده سى
اوزره سلوك واطاعت وعبادت جارى ايدى ونه زمان
امر بارينك خلافنه سالك اولدبلرسه درعقب غيرت
وغضب بارى ظهورايليوب كيمنى غرق وكيمنى خسف
وكيمنى نسخ ايلك كبى احوالله انلرى هلاك وعبرت مخلوقى
ايليوب مخلوقنك عبادت واطاعتندن جناب كبريايه برفا
ئده وعصيانلرندن برضررى اولمديغى وبى احتياج ايكن
انجق نفس وشهوتلرينله مجاهده وعبادت وامرنه اطاعتى
كنه كندولرينه رحمت ولطف وعطاسنه بهانه وسبب
اراده سندن كانه مخلوقم ومرزوقم اراده خالقيتمى بكمذيلر

معناسى كبى برلرينه براخر قومى قائم ايليوب انلره دخى وجه
اخر برسلوك اراده وامر ايدوب اول شريعتله دخى برنبى
ومرسل بعث ايدوب انى دخى قومى تكذيب ايده رك ينجه قومى
هلاك واعدام ايلدى وبواقوام مذكورك اكثرى اول
امرده نبيلرينى تصديق اوزره صكره زمانه اسلامى كبى
كمى اقوال واحكام نجومه اعتماد وكمى اقوال حكمه استناد
وكمى ملك اخره غبطه وكمى زعم عقلنجه متفرق اولوب
افترقة اليهود احدى وسبعين فرقه والنصارى على اثنين
سبعين فرقة وستفرق امتى على ثلث وسبعين فرقة
كلهم فى النار الا واحد يعنى ابن مالك رضى الله عنه دن
صحيح اسناد له روايتدر رسول اكرم صلى الله تعالى عليه
وسلم بيورد ملت يهودى يتمش برفرقه ونصارى
يتمش ايكى فرقه متفرق اولدى باقيسنجه لكده بنم امتم
يتمش اوچ فرقه متفرق اولور بيورد قلرى يعنى ملت
يهود جناب موسى عليه السلام ونصارى جناب عيسى
عليه السلام الله ذوالجلال طرفندن كتورديكى امر
وشريعتى بكمنيوب هربرى سيلنجه برمذهب وسلوك ايله

متفرق اولد قلرندن فسخ وانقراضلری اولمشدر وانلر یتمش
بر ویتمش ایکی فرقیه دك متفرق اولد یلر فکل آت قریب
فحواسنجه یاقینجه جکده بنم امتم دخی یتمش اوچ فرقیه متفرق
اولورلر وانلر دخی انقراض بولور وقیامت قوپار زیرا
دنیا باقی دکلدر پس دیده بصیره تی مجلا اولوب فهمنه
اعمی اولیان وسکسان وطقسان تاریخلرینه کلنجه بو
امته بولنان اوصاف وعقاید ورغبت دینیه مشاهده
وتذکر ومتفکر اولان دیده عبرت واولی الالباب همان
اول فرقه کآتی تاتك یوردیغی زمان بوزمانلرده یوعلوم
نظریه ومعارف فکریه سیله اثبات واثنهاد ایلر ومدت
زمانلرن تومیه اولور فی الحقیقه کتب عقائدنده یتمش ایکی
فرق ضاله مذاهب واوصاف لرین تفصیلی واسملریله بیان
ومطالعه اولنمشدر الحاله هذه بعض معروف وکبارو
بعض پایه پزیر علما آلرده مذهب مشاهده اولنمشدر که
یتمش اوچنجی مذهب قابل اسم اولمق کرکدر ومشاهده
اولنان مذهب واوصاف لری میزان ومقیاسله برداثره
عقله ونقله ادخال وبراسمله تسمیه یه کمسه لیاقتلرین

بولمق محالدر بومقالدن غرض اولدرکه ملوك عظام جمیع
زمانلرده معمار دین وشریعت در وخلافتلری خلافت رسول
الله ایکن بواحوال واوصافلرك کثرت ظهوری مصداق
حدیث ووعید باریه صرف واعمار دینده رخاوت جائز
اولدیغی تقدیرجه مامور اولدقلری اعمار دین وشریعته
اهتمام کوکدر پس امور شریعت مجموع عالمك منتجبی و
جمیع ملتك پسندی اولمغله اکثر دول واوفر ملت
نظام وتدبیر لرینی شریعته تقلید ایتمشلردر اول اجلدن
من القدیم فساد وفتن اکثریا ملل نصاریده ایکن اوصاف
اوصاف شرعیه یی استحسانله تدبیر سیاستلرینی اولوجهله
تشبیه ایلدکلرندن اوصاف واعتقاد وسلوکلری کفر وشرك
ایکن الله ذوالجلالك کوندردیکی ورسول الله‌ك کوندردیکی
شریعت وتدبیر ونظام وسلوکی استحسان وانتخاب
ایلیوب تدبیرلرینی اکثا تمثیل ایلملریله جناب کبریائك
غیرت ربوبیه سی ظهورایلیوب من القدیم ممالك اسلام
وفطرة اسلامیه یه خاص ولایق اولان احوال واوصاف
وبرکت ونضرة واتفاق انلرده ظاهر اولدی واصلندن

انلر دين اسلامك اوصافنه واحكام واحوال وبركت ومعرفت
واتحاد ونصرة وهر احوالنه حسد ايدر لردى الحالة هذه
اهل اسلام دخى مجموع اوصاف شريعتى كريه كور مكله
شمدى انلر نصارينك مجموع اوصاف ونظام وتدبير
ومعرفت وهر خصوصلرينه حسد ايلمكه تصدى ايلديلر
مع هذا نصارى مجموع اوصاف وعلم ومعرفتى اسلامدن
اخذ اتمكيجون جمله كتب اسلاميه يى اخذ ولسانلرينجه
ترجمه ايليوب ايجندن مجموع اوصاف منتخبه لرك اخذ
واعتبار ايلمشلر ازجمله اسلامه خاص ولايق وعبادته
قوة وقدرة ايجون فرض كفايه ولازم اولان طبابت
كبى علم نافعه غايت اعتقاد ورغبت وتوقير وعمل
واعتماد ايلمشلر واندن ماعدا بربرينه حرمت وشفقت
وعهد ووفا وكلام واخذ عطاده صدق وانصاف و
سلندن غيريه تشبهدن احتراز وصيانت رفقا ومحبت
واتحاد وغيرت وتوقير اهل علم واختيار وضابطلرينه
تعظيم واطاعت وخوف وترغيب وتوقير وپسندمصا
لح ملوكى كبى مجموع اوصاف اسلامى كتب اسلاميه دن

كمند وارين ولباس وقبا
قدارين بكز تمد و

اخذ

اخذ وظاهراً وباطناً اعتقا وعمل ايليوب اسمى نظام
وتدبير قرال قومشلر وكمال رغبت واعتبار ايليوب
اولوجهله رعيتى مطيع ومماليكلرى امان وعسكرلرى
متحد وغيور ومماليكلرنده بركت وهركس صنعتيله الفت
وكمال اوزره دقت واولوجهله اهل اسلامى ملتلرينه
وصنعتلرينه ازجمله حكما وتعليم حرب وتصميم بنا و
اكثر صنعت معروفهٔ دنيويه ده اهل اسلامى كندى
ملت وجنسلرينه محتاج ايلمشلردر واهل اسلامك اكثرى
دخى بونلرك عكسنجه من القديم اوصاف يهود ونصارى
ومجوس وعجم وقزلباش وحكماى فلاسفه وزنادقه
ومجموع اوصاف باطله وخارجه وخارجه يى اخذ وانتخاب
وعمل ايلمشلر ازجمله نصارى وافرنجه مخصوص اولان
شرب خمر وفاش زنا وتوقير وترغيب وتزيين نسا و
تشبيه لباس وبنا ورفع تستر وحيا واكل حرام وصليا
نقوش وقبلو بغه ولسانلرك كفر وشرك وخطادن
حفظ ائمه مك وكافرى اسلامدن زياده امين بلمك
وتوقير وترجيح ايلمك وعيال واولادوماللرينى اعتماد

انمك وكافرلك عقل ومعرفت وصنعت وتدبير وحركتنى
اسلامه ترجيح ايلمك ومجموع اوصافنى بكنمك كبى حاصل
اسلامك براسم وصورتى قالمشدر واندن ماعدا اوصاف
يهودن خيانت وحيله وكذب ومزاخ وبعض مؤمن
وعداوت وسرقه واذى وازار وستمى اخذ وعمل
واندن ماعدا اوصاف عجم وقولباشدن ترك صلوة
وجماعت وترك انصاف ووفا واشتغال رجال برجال
ونساء بنساء وتزيين قبور واصرار فسق وفجور انتخاب
واستصحاب ورغبت وعمل ايلمشلر وبو اوصافلرى اقبال
دولت وتوجه رياسته توسل واستدراج بلله مشلر
واوصاف زنادقه وخوارجه دن بغض صلحا وزهاد و
علماء واهل مذهب وتحقير شريعت واخذ ارتشا واستماع
لهويات وتوقير اشرار وفساق وهر اوصاف زنادقه
وروافضه وخوارجه يى اخذ وانتخاب واختلاط ايلوب
اشبو اوصافلرك مجموعى اكثرنده موجود ومخلوط واون
رجالده برى سالم بولنمديغندن اوصاف ومذهبلرى
دخى فرق اولنمبوب بردين وهيچ برمذهب اوزره اول

كلام

مدقلر

مدقلرندن قلموق تاتارى كبى قنغى مجلسه داخل اولورلرسه
اول مجلسك ديننه ومذهبنه تلوّن اتمكله يخافون يوماً
تتقلب فيه القلوب والابصار نظم كريمه مفهومى اوزره بلا
ومصيبت مشاهده لرنده كاه اسلامه رجوع وكاه شهوا
تلرنجه مذهبلرنه عودت اوزره بنى اسرائيل احوالى كبى
مصيبتلرى دخى كاه بردرلو وكاه برنوع ظهور ايلرلهذا
فساد وفتن وانواع مصائب ضيق وصيق ظهور ايلر اولدى
ازجمله طاعون ووبا وامراض عديدهٔ جديدهٔ مختلفه من
القديم برقراندە ويا خود التى سنه ده برظهور ايلمزكن شمدى
ايكى اوچ سنه ده برو بلك متمادى اولدى وسائر مطا
وعندن خروج كبى وملوكك علمدن خارج فقراورعيته
ازار وستم كبى واسايش وراحتك دوامى وطول مدت
متمادى اولمبوب امن واسايش سلب اولمق كبى وغلا لده
بركت سزلك وغلا كبى مصائبلر ضيق صيق وبلك متصل
ومتمادى كبى اولمشدر وبواحوالرك مجموعنك اسبابى
اوصاف شريعته عدم رغبتدر وهر احوال واوصافك
رغبتى ملوك عظامك رغبتيله حاصل اولدوغندن

وبقای دین ودولت شریعته رغبتله حاصل اولدوغندن
ملوك عظامه کوره شریعته رغبتدن اعظم واهم تدبیر
وسیاست یوقدر وبو احوال هرذوی العقولك علوم
نظریه ومعارف فکریه لرنده مفهوم ایکن واکثر مقالاتی
مذکوره هراهل تذکر ومتفکرینك بدایهٔ الواح ضمیر
لری ایکن تکرار مجموع رساله دن غرض تحریك شوق
رغبت وایقاظ دیدهٔ غیرت وهمت در فی الحقیقه هر
نقدر اهتمام اولنسه حکمت حقله هر خصوصده اهل
اولسه دخی اصابت اولنیوب هر خصوصده اهل مأمول
اولنلر دخی نا اهل ظهور ایلر وخلق عالم اول مرتبه غفلت
اوزره کانه تقوم الساعة والناس مشغولون بامورهم الدنیا
حدیث شریفنك مضمونی ووقت وزمانی کلمش کبی اولمشدر
یعنی اشراط تقرب ایلدکچه انسانه اول مرتبه غفلت
مستولی اولسه کرکدرکه دجال ودابة الارض مثللی امارهٔ
جلیه ظهور ومرور انمش ایکن خلق قیامت دخی اوزاقدر
دیه جکلردر بنکم نیجه اهل فرضه کورلمشدرکه اولادی
بوق وکمی سن شیوخی منجاوز ایکن مغشوش وسکران

ایقاظ اولوب اعمار دینه سعی وقیامتی تیز قوپارمدن احترازله
انصافه داخل اولمق لزم اصلندن طبیعتلریکن خلافنه مألوف
اولدقلرندن میل اصلیه نك تیزجك رجوعی ممکن وتحویلنه
قابل اولدیغی بالاده مزاج وعوارضك هواسنه رجوعله
تیز دوندوکی کبی دونمه سی ممکن وقابل اولمغله اوصاف
شریعه درونلرنده تمکین بولدقده اوصاف ذمیمه لرینك
ضدی اولمغله اوصاف شریعه انی اخراج وبالاده مذکور
اوصاف دینیه نی زرع وانبات واصولنی ابقا ایلمك مأمول
سولدر قال الله تعالی کنتم خیر امة اخرجت للناس تأمرون
بالمعروف وتنهون عن المنکر مضمونی اوزره قول
معروف خیر من صدقة مفهومنجه جناب کبریا جل
شانه علم وعقل ومعرفت لطف ایلیوب امر بالمعروف
نهی عن المنکر ایلمکه قدرتی اولانلره منزلة امر بالمعروف و
نهی عن المنکر ایدر اولدوغکزدن انسان ایچون امتك خیرلوسی
اولدیکن بیورر مؤمنك شانندر کذوسنه خیر بلدوکنی
اخوانه دخی همته سعی ایده ودائما خلقی خیره قدر مغلهر
کس مرغوب ملوك ومرغوب اهل ریاست ومرغوب عقلا

اولان اوصاف واما له طبیعتنك خلافی اولسه دخی ریا
ایله اولسون مزاج ایدیوب کذونك طبیعی اولان اوصاف
ذمیمه و مذهب ضاله وقبیحه سن کتم وستر ایده رك
ظاهره اظهار ایده مز وانکله هدم والوف اولامز طبع سلیم
لری مذهب واوصاف ذمیمه سنه دعوتله انلره اوصاف
قبیحه نی مزاج اتدیره مز وانلری وادی ضلالت وطریق
ناصوابه القا ایله دن حذر ایلر پس عاقل وکامل اولنلره
مجموع اموردہ جادۂ شریعتدن اعلا واسهل طریق اولدیغی
عقلا ونقلا مبرهندر واموردین ودنیا واخرت وتد
بیر ملك وراحت وذوق وصفا دخی انده موجود در
واولزمان ناظم امور کائنات اولان جناب کبریانك
غیرت جاریهٔ ربانیسی ظهور ایلر ومخالف رضا واعدا
وطاغی وسرکش ظهور ینه ملوك عظام حضرتلرینه
تاب ومشقت وداغ درون درون وزحمت ایله تیر وشمشیر
چقا روب اوساخ دماء کلاب عقور وجرکاب روباه
بری ومغرور ایله تلویثه حاجت قالمزهان سجاده سروران
بر دعا کافیدر امدیت جنابکبریا نوانك

کمال لطف ومرحمتك اظهار له خیر اراده سی ظهور ایدوب
ملوکلرینه علمی وعلما سنده ملکی حاصل اتمشدیکه خدا
ندان وملوك بنك السلوك العثمانك آفتاب سلطنتی
مرزبوم رومه تابان اوله لیدنبری عزّ وسعادت ونا
موسلرینك پرتو ضیا اثارلری علم اولوب هدم مجلسلری
ومستشارامورلری وارباب ریاست وسیاستلری و
عموم اهل مناصبلری بالجمله علما وصلحا عقلا سندن نفع
اولنمش خرد بین وعلو جناب واهل وقار ذوی الاحترام
واکثری مؤلفین کرامدن اولمغله علم عقلك مطیهٔ کهیلانی
اولمغله صاحبنی شهوت نفس وهوایه متابعت فرکذنه
اوچورمیوب دائما طریق صواب وجادۂ شریعت وجناب
عدل وانصاف ودرکاه صداقته سوق ووقار وذکر
وحکمته روان وایصال ایلدیکندن الناس علی دین ملوکهم
وعلی طبع کبرآئهم مفهومی جمیع زمانده جاری اولدیغندن
ریاست دولته اجلهٔ رجال اولنلر دوربین و
فهیم اولدقده دنیا ومما لك احوالنی سؤاله حاجت یوقدر
عاقل اولنجه انلرك کندی نفسلری عالمك ومما لکمك

اینه سیدر نفسلرك فکر ایلد کلرنده عالم و ممالك
اول فکر مرآتنده عکس ایدر بو وجهله ممالك اسلامیه
علمك رغبتی و رغبت سببیله کثرتی و کثرت سببیله
علمی و عمل سببیله هرکسك درونده خوف الله و اطاعت
رسول و اطاعت اولی الامر ثابت اولوب دنیا و رعیت
اسوده آزاروستم و ملوك و کبرا آسوده فتنه و مزیج
و داهیه و محنت و خزائن دولت مالامال اولوب هر
کسك قوینده رسائل و کتب ادیان و اخوت و ادنا و اعلا
مجلسلرینك صحبتی علم دین و مسائل شریعتدن فتح و ختم
اولوب وقت زمانه کبی مجلسلرده اقوال ذمیمه کثرتی
یوغدی و هرکس اسایش اوزره امن و امان و ادنا و
جهلا و هرکس کذودن بیوکی طانیوب علما و شیوخدن
حیا اوزره هرکس مستریح البال اولوب نفس دولتی
و امرای دولتی کمال مرتبه توقیر و تعظیم ایله طشره
بلده لرده اسم سلطانی ابدست وطها دستبرکمسنه
ذکر ایلمك محالدی و بو احوال اواخر سلطنت والد سلطان
زمان مرحوم و مغفور فردوس مکان سلطان غازی

عبدالحمید

عبدالحمید خان حضرتلرینك نهایتنه دك بولنوردی
بو وجهله دولت علیه علماء و صلحاء و عقلا یه راغب
و اول مرتبه ظلم و غدر یوغکن کذالك مصارف امور
مهمه و وضائف عسکر بو مقدار و بلکه زیاده ایکن
دولت علیه ده عدالت و امرا و رجال دولتده انصاف
و مرحمتك آثاری ظهوریله هر مصالح کما هو حقه اداره
اولنوب و بلکه حاصلات وافره خزینهٔ بیت المال المسلمین
اولوردی و بیت المال المسلمین دخی بو وجهله انصاف
و لطافتله حاصل اولدیغندن غدای مخلصین اولمغه
لایق اولوب مقسم ارزاق اول غدایی عساکر و اهل
جهاد مخلصینه قسمت ایتمکله اول وقتلرده کلنجه هر سفرده
نصرت و فتوحات جلیله درکار ایدی اندن صکره دولت
علیه تدبیر امورلرنده برنجه جربزة العقول و نادانلر
تعلق ایدوب درجه درجه اجلالله صعود ایدکجه نافذ
الکلام اولدقلرندن نادان نادانی انتخاب و استصحاب
ایلر فحوا سنجه هر بری مذهب و مشربنجه اولنی رؤسلره
سوق و الحاق ایتمکله تدریجله تدبیر خانهٔ دولتدن

عقلا واهل صلاح وصادق دین دولت علیه وعلمای
اهل شریعتی طرح ویرلرینه امثالرینی سوق وادخال
اتملریله ودائما دولت علیه یی ستر بلری اوزره تدبیر
عقلیه یه دعوت واماله وتشویق ایله علم شریعتی وعقل
کامل واهل صلاحه رغبت کلیا سلب اولنجه الناس علی
طبع کبرائهم فحواسنجه اولوب داخل وخارج ممالك
محروسه ده علم دین وشریعته رغبت سلب ومدارسلرده
دخی علوم دینیه نك تعلیم وتعلمی کلیا محو اولدی وهر
کس علوم فلاسفه وجزئیات وحکمت وهیئت وفارسی
وفرنج پورانقه لرینه وبونلك امثالی علوم دنیویه دو
شوب علوم مذکوره لرده اطیعوا الله واطیعوا الرسول و
اولی الامر منکم بیان اولنمدیغندن هرکس عقلنك اردیکی
وجهله اوزره جزو وجلب دنیایه دوشوب اطاعتدن چقمه
لرینه بادی اولمشدی حتی علوم دینیه اول مرتبه محو
اولمشدیکه چوق شهرت شعار اولوب بازار وعلما وازدیکه
علوم فلاسفه ومباحثه ده فرید العصر ایکن مسائل دینیه دن
فرائض موقوته نك فرائضات وواجباتدن سئوال اولنه

جوابه

جوابه قدرتی یوغدی برغریب وعجیب قصه درکه فقیر
برکون مجلسه داخل اولوب اول مجلسده بش التی عدد اصحاب
علومدن معنون ومطلعن علوم جزئیه وحکمیه وهیئت
وعلوم فلاسفه ودنیویه نك عالم ومعلم خواجه کاملری
وبرایکی طشره اها لیسندن مصلحت ایجون کلمش آدملر
اولمغله مجلسده حکمت وهیئتدن وعلم پورانقه دن بحث
اولنورکن اول طشره اها لیسندن اولان آدم حکمت وهیئت
وپورانقه صحبتلرینی فهم ایدمدیکندن جانی صقلوب
دییکه افندیلر برایکی ساعتدر فقیر بو مسائللردن بر
نسنه فهم ومستفید اوله مدم بادی علما مجلسنده بو
لندوغمه کوره برمسئله استفاده اتمش اوله یم کرچه فقیر
برکوی شرحنی کندم اوقودم لکن بش اون سنه دن برزدخی
طشره لرده کتابلری دولابه قپایوب چقمق وفشك
کتابلرینی اوقمه دن دین کتابنه بقماغه البمز یتشمدی
کچنده برقونشومز چقمق علمنی ختم ایدوب دیارعدمه
پالیر بارودی ارامغه کیدنجه عقلم باشمه کلوب کتابی
ارادم دولابه قاره لریارو سن یمش باقی قالمیوزسندن

وبعض حفظه قلانندن براز علم حالی دوغروقدم لکن
ابدستك واجبلری قاچدربوله مدم وبردخی باغمك
اوزومنی شیرابا پمش ایدم بکمز قینا داجقدم اشقیالر
ظهورایدوب محاربه کتدم کلنجه زمان کچدی هوادخی
کرما اولدیغندن شراب اولمش صانوب اچمه سن یمك حلال
میدر دینجه مجلسده اولنلرحبط اولوب بربرینه باقشمغه
باشلادی وبربرینه سنك خاطرنده وارمیدر عجبا ابدستك
واجبلری ندروارمیدر یوقمیدر وشرابی کمیسی سنك
کندی محصولندر دلرسن صتارسن دلرسن ایجرسین
وکمی سرکه ایدرسین دیوحاصلی برجواب صواب ویره
مدکلرندن ایجلرندن برسن شیوخته وارمش ومحصول
علمی محاسبه سیجون اخرته همراه اولدجق وقتنه کلنلردن
برینك جانی صقلوب برهی جانم سن پورانقه بلمزسین
بویله مجلسده صوفی مسئله سی سئوال ایدرسین سن اول
مسئله یی وارسزك کوی اماندن تصحیح ایله دینجه اولمه
طشره ادمی سکوت ایدوب فقیره دیدیکه باق بونلر
ظاهرابرآمر دینیه به دخی مأمور اولسه لر پورانقه دن

سکوت

حکومت ایده جکلردر ونه زمانلره قلدق دیوب سکوت
ایلدی امدی مقالهٔ مذکوره دن مفهوم مدرکه خاندان
ابدپیمای ملوك عثمانیه نك اوایل قدومنده افتاب اسلام
ملك اشراقی زمانده واقع اولوب افتاب دین ومهرافبال
دولت اسلامیه معیتله جانب شرقدن طلوع ایلدکده توفیق
حق رهبرلری ورکاب علم مطیهٔ دلجولری اولمغله میدان
عمر وبقای دنیاده جادهٔ صوابدن همراه اوله رق دشت
دنیانك انتهاسنه غایت تقرب واسب علم اعیا ویورغون
قالمغله انتهای هامون بقاده واقع هنجار مخوف وجبل
سنگستانده رکاب الجون بغل وحمارا قتضا اتمکله ترج
علم ولکام عقل بغل وحمارهٔ اولق مقتضی اولمشدر

ایلدیکندن

شدی

التتمة الثانیه فی تفصیل محذورات صنایع النصاری

معلوم اولهٔ که صنایع ومعرفت نصاری وافرنجه اعتبار
اولنمه ده هزار محاذرات ظاهره وحللات باطنه واردر
ازجمله نصارانك اول اعتبار بولان صنعت ومعرفتك
ممالك اسلامیه ده وجودی کثیر وعامل وکاملی
موجود ووافر واجرت ومشتراسی رخیص وشایان

وتعلیمی جاری ومرغوب ایکن اول صنعت ومعرفتك اهلی
معدوم وتعلیم وتعلمك رغبتی سلب اولوب اول صنعتك
ملت اسلامدن وجودی مفقود واجر وقیمتی غالی ونامو
جود اولمسنه بادیدر واولوجهله ملت نصاریه لحتیاج
حادث اولمغله ملت نصاری اول وسیله ایله رغبت ودیار
اسلامیه ده کشت وکذاره لیاقت بولمغله قدرت وقوه و
اطوار وافعال وهراسرار خفیهٔ اسلامه واقف اولمغله
قابلیت بولوب تدبیر ستین ومقابلهٔ خصومت تدارك
واستحضار ایلمسنه بادی اولور ومجموع رعیت اولوجهله
اعتباره میل اتمکله هرعقاید اسلامیه واوصاف دینیه سنی
بلمین جاهل ونادان الفت ومحبت اتمکله درونلرندن غیرت
غلبهٔ نصاراید میل وهمتنه بادیدر تکیم حکما سنه
رغبت اولنمغله مجموع خلق انلری توقیر وترغیب وترجیح
ایلیوب اسلام اطباسی تذلیل وتحقیر اولندوغندن اسلام
طبیبی لقمان تدبیر وعیسی دم اولمش اولسه کمه رغبت
اتمیوب ضرورت ایله کجندوکنی هرکس کودوب برکسنه
ولی عهدینی اول علم وصنعتی تعلم وخذ متنه رضاویر

ممکله

ممکله اول بر معرفت فوتنده معرفتی دخی معاً فوت اولوب
معرفتی وکمالی ضایع اولور واولوجهله فرض کفایه و
اقدم العلم واشرف الصنایع اولان علم ومعرفت اهل اسلامدن
مفقود ومعدوم واهلی نابود اولمشدر وبو بابده بومیزان
مناظره ومقیاس فراست دخی وارد در مثلا امر کتابتده
من القدیم قلم ایله حسن خطه اعتبار اولنورکن هرکس
ولی عهدینه صنعت کتابتی انتخاب واول صنعتی تعلیم
وتعلمه اختیار کثیر اولمغله کاتب وکاملك کثرتیله فقیرك
والدی دائما کتابت قرآن وکتاب ایله الفت ایلدیکندن
بوزعدد کلام قدیم دن زیاده تحریر ونیجه کتاب یازمغله
خطی غایت راسخ ولطیف وایشك اولدیغندن سکسان
دوردنجی کلام قدیمی جامع اموییه ده مصاحف شریفه
دولابنده زیارت میسر اولدقده اوج دورتیوز کلام قدیمه
انك خطی کبی راسخ ولطیف دورت بش مصحف بولنمز
ایکن وزیری قطعه اولنلرینی اون واون بش وبتون طبقه
اولنلرینی یکرمی غروشدن زیاده یه فروخت اتمه مشدر
بومثللی کاتبك کثرتی وکمالی وحسن خطك رخصت

واوجز لغی اولمش ایکن دور سلیم خانیده بصمه کتابته
اعتبار اولنمغله کتابت اقلام وحسن خطه اعتبار سلب
اولوب اولادینی کمسه کتابت تعلیمنه ویرمدیکندن اول
معرفتك اهلی فوت اولدقده معرفتلری دخی فوت وخلفلری
قلمدیغندن خطّ قلم معرفتلری اولنلرده دخی اکثر محکمه
وعوام قبولرینه کتابته مربوط اولمغله خط کتاب و
قرأتله مالوف مفقود ومعدوم اولدیغندن اول مرتبه
اولمشدرکه اده فاخطله بر کلام قدیم یوزغروش قیمته
چقوب هر فقیر اشترا سنه قدرتی بتشمدیکندن محدوم
ولی عهدینی وکریمه سنی اوقتمدن عاجز اولوب جاهل
قالمالرینه سبب اولمشدر بو تقدیرجه جربزة العقول
هرخصوصده افراطی ادراك وملاحظه ایله هرشیده
طاشقون فهم وهرافعاله بیرون فاتنه ونما تصور و
ملاحظه واستخراجله وراسنده حادث اولدیغی محذور
ومضرتی ملاحظه دن دور وتمییزه افراط عقلی مانعدر
زیرا افراط عقل ایکی حالدن حالی اولماز اول حالدرکه
بری اولمیه جق شیلری اولور زعمنه ربط اولمقدر

وبری

وبری اوله جق شیلری اولماز زعمنه ربط اولمقدر وافراط
عقلده اولورایله اولماز بینده توسط ایلك قابل دکلدر
زیرا توسط وتفکر وتذکر عقل معتدل واولوالالباب
کاری وافراط وتفریط عقلك ضدیدر بو اجلدن مقادن
ملوك عظام اولان جربزه العقول دائما صورة ظاهره نافع
کورینن احوالی تصمیم ایدوب افاده اتمکله ملوك عظام
دخی طشره احوالنی تجربه اوزره معتاد اولمقلرندن ورا
سنده اوله جق محذورنی تأمل بیورمغله خصولنی
امر بیورلوب بعد اللتی واللتی محذوری ظهور بنده سببی
دخی بلنمدیکندن مدبر مذکور لر اول احوالی کندی تدبیر
لرندن اولدیغنی فهم ایلسه لردخی معاتبه اولنمقلرندن
اول مثللو خصوص تصویرنه مصر اولوب جرّوجدلرینه
حیله والات ایدیورلو مع هذا اول مثللو خصوصلرده
افاده دن مزامللری غیرت دین وصیانت ملوك ورعیت دکلدر
زیرا اکثر جربزة العقول ایکی مذهبدن حالی اولنلری نادر
در بر قسمی سالك مذهب قدما اولمغله دین ودنیا
واخرت امورنی ومکاسب معاشنی عقلله تدبیر ومعرفتله

صنعت بلور واول امری تصویر وافاده لرندن غرض باطنیسی
کندولری واعوانی اول خصوصلك ایجاد واسعاسنه مأمور
اولوب اول امرلك خدمت وسرقه سندن کندی تفعلرینی
مراد ایدرلر وبرقسمی صرف قزل اولمغله غیور دولت
نصاری اولدیغندن اول امورلك خصوصلنه خزائن دولتده
موجوداولان مال موجودی صرف ایتدرمکله خزائن
دولتی افنا واول اموری تصمیم ایجون برنیچه نصاری
بی امور دولته احتلاط وبنیچه اسراره واقف ایتدرمك
ایجوندر وبرقسمی جربزة العقول اهل حقدر وانلرلك
ضمیر لرنده حیله وخیانت مثلی نسنه اولمیوب کمال
صداقتی درکار وخیری مراد ایلمکدن غرض باطنیسی
ذکر وشهرتدر لکن علم دینیه وعقاید یه سی قلیل
اولدیغندن عقلنی ونفسنی تعدیل وغروردن دفع
ایده جك مرتبه علمی اولمدیغندن التفات واعتبار ایلوکه
نائل اولدقده کندوعقل وکمالنه حمل ایدوب عجزونقصا
ننی اعتراف وحمد وشکر فی اداالممکله خود پسند لك
وغرور عارضی اولدیغندن امورندن توفیق فجار وعاقبتی

برعکس

برعکس اولوب تکمیم سلفده نیچه عبرتلر مشاهده وتجربه
اولنمشدر که عارفه برنمونه حکمت اولمشدر بو وجهله
اکثرامرلازمه وامرمشروعه نك فقدانی ظهور ایلیوب
هرمملکتك سوق وچارشولری چاقی چقماق وتوفنکجی
وقوندقجی وآهنکر وعامل بیچاق ایله بزه نوب اخرصنعت
نادر قلمغله اصلندن تمورلك اوقیه سی سکز واون پاره یه
وخطبلك یوکی اون بش یکرمی پاره یه هرمحلده بیع واشترا
اولنورکن آهنك اوقیه سی الی پاره یه وخطبلك یوکی اوچ
غروشه چقمشدر وتوفنك وبیچاغك دخی بربینی قتل
ایتمدن غیری نصاری واعدای ایجون برنفعی ظهوراتمیوب
چوق فتنه لره بادی اولمشدر پس جناب ذوالعطاجل
شانه حضرتلرینه هزار وهزار حمد وثنا اولسونکه بوعبد
عاجزینه صفت علمیه سندن حکمت کبنی ببهرة الطاف
لدنیه عطا وایداع ایلیوب احوال عالمدن هراشیاده بر
خواص وهرادمده براوصاف وهرخصوصده براحکام
استخراجنه مظهرایلدوکی وجهله نشای مودعه مزه
اصابتله فن حکمتدن طبه سالك اولدم ودائما تحصیل

وتجربه سنده كمال رغبت وسعى واهتمام مدن علم مذكورك
مدونات ومفردات وقرابادينات قديمه وجديده كتلر
ينك اكثرينى مطالعه ايله اكثر ادويهٔ غريبه وعجيبه نك
خواص ومنفعت ومحذور ومضرتنى تجربه سى بابنده ز
يادە دقت ومهم اتمشدم ودائما مقارن اولدوغم اهل حق
حذاق واهل تجربه يه تفحص واستفسار دن زائل اولمزدم
بو وجهله كمال مرتبه دقتمدن مز القديم ملت ودياد
اسلاميه ده شيوعى نابود وطب مشروعه نك اكثرنده
ذكرى ناموجود وليكيوز تاريخه كلنجه استانهٔ عليه
عتاب واسپنجيارلرى دكانلرنده وجودى كلياً معدوم
ونابود وناموجود اولان سلحفات وقنفذ وسمور كلى بوجك
وسرطان وكلنجك وكوزسز سبك وانكرك بلانى كبى
ادويهٔ افاعيه ومزخرفات وحشرات بريه وبحريه كه
حالا استانهٔ عليه اهالينك بربرينى كوره رك لازم
وغيرلازم عليل وصحيحى كى بوغزلدوب هر اخشام و
صباح سجاق قانلرينى ايچمكه عرق كيفى كبى مبتلا وكى
مطبوخ ومانجه سنى يمكه معتاد اتمكله هر كوچى دكانده

كوزده

كوزده ايكيشر يوك سلحفه وسائر بوجك نزول اتمكله دكا
نلرينه كولمزاولمش اولان حشرات ومزخرفات حرامك
امراضه شفا وبروُاوزره تاثيرينى بروجهله درون دلم
قبول اتميوب آسنانه ده اولديغم مقدار اول مزخرفاتى
اهل اسلامه واجلهٔ رجال دولته تقديه سنه سلازم
ومصر اولان اطباى افرنج ونصارى ويهودك ترتيب
ايلدكلرى مرضا لرى اسپنجيارلرى تصحيح ايده رك تدبيرلرى
تكميلنده بروجهله وسيله بولوب اكثر مرضا لرينه سلاقى
اولوردم وبروُ وتأثيرندن تفحص واستفسار له بومرتبه
مهم اتمش ايكن هيچ بر مرضا لرينه نوعا اثر تأثير ونفع
مشاهده اتميوب بى نهايه مضرتى ظهورنى مشاهده مزدن
ماعدا اعتقاد يمك تمكينه مدار ايچون من عند الله بر
اثار ظهور ايدوب نصارى طبيبنى اسلام اطباسنه ترجيح
والله ذوالجلال لك واثمهما اكبر من نفعهما كلام كريمى
مضمونجه نهى وحرام ايلديكى خمر ومطبوخ ولحوم افاعيه
دن شفا وبروُنا مولنده اولان قدميون موالينده برى
انكرك مطبوخيله تميم اولنوب قرنده يلانلريله برابر

دیار افاغنه روان اولمغله رئیس الاطبا بهجتك مجلسنده
فقیر مجادله سن دکلیوب کمال یقین واتقان وارشادیمه
بادی اولمشدر بو تقدیرجه دوانك مؤثر حقیقیسی اولان
حکیم مطلق جل شانه نهی وحرام ایلیوب دین اسلامك
مبادیسی وامراض شرك وجهل وضلالتك طبیب حاذق
وشفا بخشی حضرت فخر کائنات علیه افضل التحیات
بخاری صحیح حدیثلرندن ان الله تعالی لم یجعل شفاکم
فیما حرم علیکم فلا یجوز التداوی بحرام وابی داود ابی
الدرداء رضی الله تعالی عنهما مرفوعله روایتنده ان الله
جعل لکل داء دواء والله اعلم فتداووا ولا تداووا بحرام
بومثلی بحث حدیث شریفلری ایله منع اتمش ایکن الله ذو
الجلال کندی کلامنی ورسول اکرمی که اصول عالم ومبدأ
فروع موجودات ومبعوث بطب الروحانی والجسمانی
ایکن کلاملری مضمونی فسخ ایدوب برعدو دینی وعدو
عباد مؤمنینی اولان افرنج ونصاری ویهودك جهل وکفر
وحمق ایله تجربهٔ کذبنی تصدیق ایلمکی عقاید دینیه سی
صحیح الاسلام وطبع وعرفانیه سی مستقیم الاذهان

وعقل

وعقل کامله سی سلیم الفراست اولنلرك دائره فهمندن
بعید در علی الخصوص دین وشرایع اسلامیه ده فتوی دینور
ایدن فحول علمادن ارجحی امام شهاب الدین احمد
ابن محمد الخطیب القسطلانی رحمهم الله تعالی ونفعنا
ببرکاته حضرتلری مواهب لدنیه سنك سکزنجی
مقصدنده طب النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
تفصیلنده بیورمشلرکه وینبغی اجتناب التطبب باعداء
الدین من یهودی ونحوه فانه مقطوع نفسه سیما اذا
کان المریض کبیراً فی دینه اوعلمه خصوصاً ان کان هذا
لعدو یهودیاً لان قاعدة دینهم ان من یصح منهم
مسلماً فقد خرج عن دینه وان من استحل التسبب فهو
مهدر الدم عندهم حلال لهم سفك دمه ولا ریب
ان من خاطر نفسه یخشی علیه ان یدخل فی عموم النهی
فیمن قتل نفسه بشئ وقد کثر الضرر فی هذه المدة
من باهل الذمة فلا حول ولا قوة الا بالله والله تعالی
لو یرحم القاتل لعن النصاری والیهود فانهم بلغوا
بمکرهم بالاموال خرجوا اطباء وحسابا لکی یقتسموا

الارواح والاموال دیو بیورمشلر بو مقالك مضمونی
اولدرکه عقاید اسلامیه ی صحیح وعقل کامل ایله
معقول اولوب داء ایله دوائی خالق ومؤثر اولان
حکیم مطلقك وحدانیتنی وقدرتنی فهم وایمان
واقرار ایلین مؤمن ومرضای مسلمینه لایقدر که یهودی
ونصاری ومجوس وبونلره بکزر عدو دین اسلام
اولان اطبایه وجودك اعتماد ایدوب ترتیب وعلاج
لرك استعمال ایله کوزکوره وجود لرینی تسمیم ایلهدن
اجتناب ایلیه لر سیما اول مریض اولان اهل اسلام
اسلام ملتنده علما دن ویا خود ریاست جهتیله کبرای
رجالدن معدود اوله وخصوصا اول عدو دین اولان
طبیب یهودی اولورسه اشد الخائنیندن اولمغله زیاده
احتراز لازمدر زیرا یهودی دینلری قاعده لرنجه
بر یهودی برمسلمانه صدقله دوا ایدوب علتندن
صحیح وسالم ایلسه دینلرندن خروج ایدر وسبب
کونی ایش اشلمکی استحلال ایدنلری زعمنجه
قتل ایلمك لازم کلور وسفك دمی انلرك عندنده

حلال

حلال وغزوه لریدر خصوصا هر سنه سلاله آل رسولدن
محمد واحمد ومحمود ومصطفی اسمیله موسوم اولان برسیدی
جزا ایله وشبهه لر ایله قتل ایدر لرکن آقان خون شهادت
جویندن سنده برکره ایچمسه لر یهودیلکلری باطل
اولور زعم ایدر لر دیو مشهور وواقعدر ومؤمنه خیانت
واذیت ایدوب مالنی حیله وخیانت وسرقه ایتمك زعم
باطللرنجه اتدکلری عبادتلرندن یوزدرجه زیاده ثواب
عد ایلدکلرندن اول اذیت وخیانتك ثوابنی خورده نجا
ستخانه لرنده مزاد ایله بیع ایدوب سوقه چقوب مؤ
منه حیله واذیت ایتمکه اقتدار دن قلمش متمول مدهوش
فرنوت قوجه خنزیرلری اشترا ایلدکلری مشهور عا
لمدر بو وجهله خیانت ومکرلری ظاهر ایکن ترتیلرینه
رضا ودواو علاجلرك استعمال ایتمکله نفسنی محاطره یه
القا ایدنلرك کذوکذونی برشیئله اوروب قتل وهلاك
ایتمش کبی عموم نهیده واقع اولمغله سوء خاتمه دن
خوف اولنور مع هذا زمانه مزده اهل ذمت اولان
یهودی ونصاری خائنلرینه اعتماد وتوقیر وترجیح

كثرت بولوب كرك تدبير وجود وكرك تدبير سياست
اسلاميه ومحاسبات اموال ميريه ومحاسبات اموال
ايتام مسلمين حتى صدقهٔ حرمين اول خائن دين ويهود
يلرك دست منحوسلريله تقسيم اولنمغه تفويض اولنديغندن
امام قسطلانى رحمه الله تعالى دخى ديار عربده خصوص
مذكورك اهون امرى اولان مصرده فلك وجود اعتبار
لرى زمانده بولنمغله برآلاى دينارى وايمانلرى پاره
اولان معتون ومطنطن فاسق ومتسيد اهالئ مصر و
شامدن اكثرى حصول مصالح دنيويه سيجون دست منحو
سلرك بوس ايدرلركن فقير كبى رأى العين مشاهده اتمك
كركدر ووجهله غيرت دينيه سى جوش وخروش وصبر
وتحمل سكوتيه سى انكشت وخاكستر اولوب دست عاجز
لرندن فقير كبى كتابه تحرير اتمه دن غيرى برنسنه كلمه
يكندن مقام استعجابده فلاحول ولاقوة الا بالله ديوب
الله عظيم الشان قاتله رحمت ايلرسه دخى يهوده ونصارايه
لعنت ايلر ايدوكى ظاهر ايكن زمانمزك اكثر خلقى نادان
وكالبوه ونصارى ويهودك عقل ومعرفتلرينى پسند

اتملريله امال اسلامه بالغ اولوب كمال مكر وحيله لرندن
امت محمدك روحلرينى وما للرينى تقسيم ايجون اكثرى
كتاب وحساب واطبا خروج ايلد يلر ديو بيورمش رحمه
الله تعالى ونفعنا ببركاته بواقوال معتمده اوزره فقيرك
دخى دائما مهمى اولوب ذكر اولنان ادويهٔ حرام وحشرات
برّيه حسب التجربه بعض علته وبعض مرضايه مناسبتى
نوعا نفعى ظهور ايلرسه دخى باطنا درونى مؤمن وحرامى
كريهه اعتقاد ايلين خالص مؤمنده تأثير ايلمك محال و
اول كمسه نك عصمتنه برميزان اولمغله حكيم مطلق ومؤثر
حقيقى اول مزخرفاتى مؤمنينه حرام ايدنجه نفعنى دخى
قطع ايدوب عموم نهى اوزره مصر اولنه غيرت مؤثريه سى
ظهور له اول طبيب عاجز عدوّ دينك اصابت وتدبيرينى
خطا ودواء اكسيرينى سم ايدوب اول مستحق المرضك
علتنى زياد وحياة بى ثباتنى افنا والحا ايلمكه دخى قادر در
بووجهله شفا وتأثيرى نامأمول واديان وشريعتمزده
مذموم ايكن افرنج اطباسنك ديار اسلاميه يه منتشر
اولان جديد تأليفاتلرى اشبو ذكر اولنان مزخرفات

وحشرات برية حرامك امراض عديده ده نفعی ذکری ایله
مملو واطبای افرنج ویهود ونصارینك استانه علیه ده
اجله رجال دولت علیه یه واهل اسلامه تعدیه یه
بومرتبه مصر وملازمر اولمازی واهالئ استانه نك بومرتبه
تناولنه مصر ومعتاد اولمازمیمو ذکر اولنان اطبای عدو
دین کذو وملتلرندن برفرد نه تعدیه اتمه ملزمی کمال
تعجبدن ومن القدیم بومثللو ادویه حرام ومزخرفات و
حشرات برية ایله تداوی اولنمیوب طب مشروع وطب
بقراطی وطب عقاقر ونباتی ایله تداوی اولنوب افرنج و
نصاری ویهود کبی عدو دین واسلام اولان اطبانك
ترتیب وتألیفلرنده کی مزخرفات حرامه اعتبار ورغبت
اولنمزایکن مؤثر حقیقی براهل خلوص مؤمن طبیبك دواء
قلیل التركیبنه تأثیر اکسیر لطف اتمکله مرضای اسلامدن
اون عدد مرضاده بربی شفا وعاجز برؤ وخلاص و
مزمن علت ومریض بولنمزایدی وبومرتبه امراض جدیدة
الظهور وسار یهٔ افرنجی یوغدی افرنج ونصاری ویهود
اطبا سنه افراط رغبت وتوقیر واطبای اسلامی تزییل

وتحقیر ظهور وکثرت بولوب حیوانات برية ومزخرفات
حرام ایله ترتیب وتداوی اولنوب حیوانات مذکوره لك
یهود وافرنج تعریفیله کمی مطبوخ وکمی لحوم قدید لرندن
سفوف استعمالنه وکمی بوغز لدوب اکثر اوقات برر
وایکیشر فنجان کلب کبی اسیجق قانلرندن ایچمکله معتاد
اتمکله مصر اولوب عموم نهمی اوزره واقع اولدقلرندن
غیرة الله ظهور ایدوب بلاد ومماللك افرنجه مقدم
مخصوص اولان مرض افرنجی عامهٔ دیار ومماللك اسلامیه
نك کمائنلرینه سرایت ومنتشر ایدوب مجموع بلاد اسلامیه بی
استلا ایلدی وآز وقتده اول مرتبه اولمشدرکه ذکر
اولنان مرض افرنجك برعضوده متمکن ویاخود جمیع
اعضاده سمیتی منتشر ویاخود برمرض اخر التذه کرلو
ویاخود سمینی اخلاط اربعیه تعلق ایله مرض اخر ایله
مجتمع ومرکب اولمش مرض مذکوردن اون عدد کسنه ده
برفردی سالم بولنمیوب ارباب متفطنه نك فهم و
استخراجلری اوزره تخمینا یوز نوع علت قدیمه مشابه
عوارضاتی ظهور ایدوب محبوبلری اولان افرنجك هدیهٔ

وعطیهٔ بهیه سنه مبتلا ایلدی والحاله هذه ملت اسلا
مده نیجه نیجه امراض مختلفه و بیمارجدیدظهور ایدوب
ادنا واعلاده ذکور ونساده برسالم الوجود مشاهده
اولنماز اولدی وذکراولنان مزخرفات وحشرات حرامك
هربرنده نیجه خاصهٔ ردیه اولمغله جمله سی فطرت اسلامده
جدیداً ظهورایلدی ازجمله اکثراهالئ اسلامبول ذکر
اولنان خائنلر تعریفلریله حیوانات مذکوری بوغزلدوب
نفعی واردیوا سیجق قانلرینی ایچمکه مبتلا اولمشلردی مع
هذا حیوانات مذکورك لحوم اکلی حرام ایدوکذلك ماعدا
انواع دم حرمتی آیت کریمه ده لحم خنزیرایله معاً ذکر
اولنمشدر ودم شرعنی شرعاً وطباً برکسنه تجویز ایتمه
مشدر وطمردن خارجه چقان قان داخل بطن ومعده
یه ومعایه کیرورسه وحبس اولورسه کرکسه کشینك
کندی بورنی قانی وکرك دم بواسیر وکرك نسوانك
حیض قانی اولسون سموم حیوانیدن اولدوغی جمله نك
معلومی ومجموع کتب طبده مذکوردر وداخله حبس
وتعفنندن رجال ونساده بی شمار امراض حصولنه بادی

اولدیغی

اولدیغی جمله نك معلومیکن کمال حمقله رندن افرنج ویهودی
خائنلرینك طبیبلری خبر ویردی دیو تفاخر وکمال رغبت
ایله حیله وخیانتلرك فهم وادراك ایتمه کلرندن کلا
ملرینه وحی کبی اعتقاد ایدوب بی مرض ایکن کندو
کندینی تسمیم ایلر وفلان افرنج خائنی خبر ویردی
دیو برطبیب مؤمن منعنه سعی ایلسه اکا بغض و
تجهیل وتکذیب ایدرلر وذکراولنان حیوانات برنیه
یه وترتیبات یهود وافرنجیه ایله خلق ترتیب وتدبیر
مرضه وتناوله مصر ومعتاد اولله لیدنبر وملت اسلامده
علی الخصوص اشبو ذکراولنان حیواناتی دواوغدا اولله
رق یمکه معتاد اولانلر خدام وعسکری طائفه سنك و
اکثراهالئ استانبولك قدیمدنبر ومقتضای هواوغدا
ومیاهی اولمغله مشاهده اولنان اوصاف دنیه واطوار
واخلاق حمیده لرندن بربرینه محبت والفت وحسن ظن
ولطف ومرحمت وانصاف واولولالامرلرینه اطاعت و
صداقت وغیرت وشجاعت دینیه وجهاد اوزره اتحاد
قلوب وهروجهله مقتضای دین وشریعت حرکات وسکنات

وتدبیر لری فسخ اولوب آز وقتده تحویل اخلاق ایلیوب
مسلمانلق ادعاسنده ایکن اخلاق اسلامی طرد وتنزیل
وتحقیر وافعال واخلاق نصاراینی توقیر وترغیب ایله
لرینی مشاهده ایلدیکمده احوال مذکوره بومرتبه راغب
اولمق عقل سلیم وطبع مستقیم کاری دکل البته دینك
خلافنه سلوك ایلمك حمق وجهلی موجبدر ومع هذا
مذکور لر اصلندن عاقل وکامل ومقتضای هوا وغدا
ومیاه اسلامبول اوصاف کریمه ایله متصف ایدیلر
بوخصوص مذکورك سببی ندر دیو قریحهٔ حکمتجه و
فراستله اول وجهه صرف ایلدمکه ملت افرنج من القدیم
اهل اسلامك عقل سلیم اوزره اتحاد قلوب وانقیاد
شریعت واطاعت اولوالامره صداقتله اوامر ملوکیه ده
غیرت وقوة دینیه لریله متفقانه غزایه هجوم لرینك
نصاری وکفار شمشیر عدو سوز اهل اسلامه بروجهله
قوة وحیله وستین افرنجیه سی مقابله اولمه مدیغی اجلدن
ملت افرنج دائما خوف واحتراز ایله دائما ملت اسلامك
نظام واتحادلری وبربرینه اطاعت وارتباط ومحبت

وغیرتلری

وغیرتلری فسحیله مغلوبیتلرینه حیله وچاره کذا اولوب
اوتدبیروحکما ملك وجود اوزره تدبیره متفطن اولمغله
ملك اکوانده دخی تدبیره قیاس مشابهتی درکار اولدیغندن
حکمالرینه رغبت وهرلوازماتلرینه اعانه اتمکله حکمای
هرلوازماتنی حاصل ایدوب اول خصوصده متفطن
اولدیلر وهراشیانك خواصنی تجربه ایله اشنا اولوب
ذکر اولنان حیوانات هربرینی استعمالنده وجودانسا
نك عقل وطبیعت واخلاقلری تحویل وتنزیلنه بادی
نیجه نیجه محذورلره مصرتی اولدیغنی مشاهده اتملریله
ملوکلری اولان قرالری خنزیرلرینه افشا ایلدیلر اول
دخی بووجهی صواب کوروب کندولرینه نیجه اعتبار
ووضایفله دیار اسلامیه یه اخراج ایدوب حیوانات
مذکوری خدمه وعساکر وصاحب امور واهل تدبیر
اولان اجلهٔ رجال دولت واهالئ اسلامبوله تعدیه یه
ودیار اسلامیه یه منتشر اولمه جق تألیفات جدیده
لرینه القایه مأمور اولمشلر وحکما هرمجلسه دخوله و
هرخانیه وصوله وهراسراره محرم اولمغه مقتدر و

قابل اولدوغندن انلری جاسوس ایدینوب هرایرادد ولت
اهل اسلامه فاش اولمزدن مقدم دیاردنصاریده فاش
اولدیغنی فقیر مشاهده ایلدم واول کروه خائنلردن اولدیغنی
تصحیح اتمشدم وذکر اولنان حیوانات تناولده
طبیعت واخلاق انسان تحویلنه خاصهٔ ردیه سی درکار
اولدوغندن ماعدا عین حکمتله نظر اولندقده وجود
انسان صحتنه نیجه دورلو کدر ومضرتی مشاهده اولنمشدر
ازجمله انکرلك بلانك طبیعتنده افراط برودت واوصافنده
زوجندن غیریه حتی کندی اولادنه مرحمت سزلك
واتحادسزلك وحمیت ومیتندن دخی نفرت اولمغله لحوم
ومطبوخنی علاج ودوا ایچون دخی استعمال ایدنلرده
اول برودت واوصاف ظهور ایلر کشینك فوتندن صکره
هرعداوت وحسد وبغضی دخی فوت اولور لکن بلانك
اتنی بیانلردن خلقك بعض وعداوت ونفرتلری فوت
اولمزنکم بلانك میتندن دخی نفرت باقیدر پس ما
سبقده مذکور حیوانات ومزخرفات بریه نك هربرنده
برخاصهٔ ردیه ومضرة الاخلاق اولمغله آز وقتده

تناولدن

تناولدن کندولرنده اول خاصه ظهور ایدوب
فقیر طقسان سکز تاریخلری آستانهٔ علیه نك هوا و
غذا ومیاهی مقتضاسنجه خلقده میزان مناظره مشا
هده ایلدیکم ادنا واعلاده اولان اخلاق واطوار لوایق
اسلامیه دن بربینه محبت والفت وحسن ظن وتو
قیر ورغبت دینیه وملوکیه ومرحمت وانصاف وتوا
ضع وحلم وحمل لسان مغدور وسخا وعدل ولطف
واتقی وانقیاد وغیرت واتحاد قلوب وشجاعت دینیه
واطاعت اولوالامر وشریعت کبی اطوار واخلاق قدیمه
کاین استانه دن فسیح ونابود اولمش مشاهده ایلدم و
اکثری لحمق وابلهه وکالبوه اولمش که سالك اولدیغی
امرك محصولندن حیوان کبی بوکون قرنم دویسون صکره
نیجه اولورسه اولسون دیوکرك ورای سلوکنك محذور
ومضرت وندامتك وکرك اخرتده سئوال وجواب و
عذابك ملاحظه وخوف واحترازاوزره اولمه سین
ترکله اکثرنده اوصاف سابقه نك عکسی ظهور ایمش
واکثری قیافت اسلام ایله ادعای اسلامیته وتدبیر

امور ونظام دين اسلامده مستحدم واول وسيله ايله
تعيش و موفوريجنور كن بقاى دين و دولت اسلامه
راغب اولمق كركدر اثناى سفرده عين حكمتله اوصاف
لرنده مشاهده اولنان احوال قلم ايله تحرير اولمازپس
ديننك خلافنه غيور اولمق كمال حمق وجذبه وبلادر
وبلاهتى موجب ربوده ملرايسه اصلندن عاقل ايدى
آز وقتده بويله احمق ومجذوب اولمزيمى براخر وجهه
صرف ايده ميوب ذكر اولنان حيوانات تناول ايله
اول حيوانات كمنده خاصة بلاهت وكمنده خاصة
حمق وكمنده سليا نفوس كبى طريقنى تلويث وكمنده سلخفه
كبى كاهلك وزيانكارلق وكمنده كوزسوزسبك كبى
كزلوجه يبرالتذه فتنه لراشوب كلكشت دلاويز
اسلامده نيجه نيجه پشتهٔ موحشته لراحداث ايلمك
وكيمنده سرطان كبى نيجه اطفارله طرماشرق بحرديننده
يان يان كتمه لروكيمنده قنفذ كبى وديعهٔ رب العزتى
شبشلمكه درومندن هركيجه حيا ليله نيجه نشتر حال
اتمه لرظهور ايلمك دركاردر وبو احوال ذوى العقول

ديده ور فهمندن بعيد اولميوب تريا كيلرك افيون يكله
حادث وعارض اولان تنزلك وفورقاقلق وعبادات
وطاعتله كاهلكارى كبى پس تريا كى اولنلر اصلندن مصلى
ومتدين ايكن اول مكروه ابتلاسندن نصكره بى نماز وفاسق وبى قيد اولديغى جمله نك معلوميدر وبوندن اسهل
وارجح دليل اولماز

التتمة الثالثة فى اوصاف الحكمة وتعريفها وتفصيلها

امدى بالآء كتابده ذكر اولنديغى وجهله اوزره اصول
علمك برسيى دخى علم حكمتدر بزم علم حكمت ديمه دن مقصو
ديمز طلبه نك رسوم اوزره كوشش ايله تعليم وتحصيل
ايلدكلرى اقوال فلاسفه دكلدر بلكه علم حكمت ديمه دن
غرضيمز علم ذوقى اقتباسندن الحكمة سر اودعه الله تعالى
فى قلب عارف تعريفيله معروف اولان علمدر فى الحقيقه
رسوم اوزره تحصيل اولنان حكمتك تعريفى دخى افرادينى
جامع اولمغله فى الجمله حكمت مقصوده مزه دخى تعريف
اولمغه صحتى واقعدر واول علمك تعريفى الحكمة هى العلم
بحقيقة الاشياء واوصافها وخواصها واحكامها على

ما هی علیه وارتباط الاسباب بالمسببات لنظام الموجو
دات والعمل بمقتضاه اولمشدر مفهومی اولدرکه حکمت
دیمك علم دیمکدر مثلا اولیاء اللهك اوصاف حقیقت
اوزره مودع الهیه دن مواهب کشفیه لریله وجوه
مخلوقاتده ارقام کتابت اسماء اوقعه اقتدار بولمغله
هرکسك ماخلق له ومأخذ لرك استخراج وکشف
ایلملریله هراحوال واوصاف لرین مخلوقك ماخلق له
ومأخذلرینه تحمیل وصرف ایله احوال عالمده برنسنه یی
کریه وبراوصافی قبیح کورمد کلری کبی برهرهٔ حکمتله
دخی هراشیانك حقیقتیله اوصاف وخواص واحکامنی
بیلوب اسبابی مسببا تله ربط ونظام موجودات ایجون
اسرارنی ضبط ایتمکله مقتضا سنجه عمل ایتمکه دلرلرین
حکمت مودعه دخی وهبهٔ الهیه دن وهدایهٔ مولای
حکیمیه دن علوم اصطلامیه کبی برهرهٔ هدایت زوقیه
وتوفیق مودعه درکه الحکمة سر اودعه الله تعالی فی
قلب عارفه تعریفیله معروف اسرار الهیهٔ مودعه دن
کشف وکرامت کبی برمودعهٔ اسرار وبرعطاء وهدایت

الهیه در

الهیه در بعض مفسرین معجزهٔ انبیا آوزره وهبنه اولان
فراستدرکه انبیا یه مخصوص دیو ذاهب اولمشلر لکن
مفهوم تعریف عموم اهل عرفان مؤمنینه عام اولدیغی
افاده ایله اغیارنی مانع اولوب یؤتی الحکمة من یشآء
مضمونجه حکیم مطلق جل شانه اول اسرار مودعهٔ حکمتی
دیلدیکی عارفلرك قلبنه ایداع واماننت ایلمشدر واکثر
اهل عرفان بهره سی اولمشدر ومن یؤتی الحکمة فقد اوتی
خیراً کثیراً نظم کریمه مفهومنجه قنغی قولنه اول نعمة
جلیلهٔ حکمت ویرلدیسه اول کمسنه الطاف هدایته
موفق اولوب اکثا خیر کثیر ویرلمشدر وما یذکر الا اولو
الالباب مضمونی اولدرکه جناب واهب العطانك
قوة وقدرت وهدایتیله قلبنه ایداع وامانت ایلدیکی
تجلیات ومعلوماتی تفکر وتذکر ایدوب متعظ و
متنبه اولمق ایجون شوآئب وهم ومتابعت هوایدن تزا
کیدن سالم واسلم اولان ذوی العقول وعرفان اولوا
الالباب مخصوصدرکه اولوجهله اول ذاتك درونی
نور ایمان وضیآء توحید وپرتو عرفان ایله مالامال

وپرشده اولوب عقل عطا آئی سنك علمی اولان فراست
شرعیه وبهرهٔ هدایتك اسراری اولان حکمت مودعه
اول نور لرایله ضیا پزیر اولوب اول کسنه میزان حکمت
ومقیاس فراستیله حقله باطلی تمییز وتفریق ایدوب
مرغوبات حقیه یی تعزیز وتکریم ومذمومات باطلیی
تذلیل وتحقیر وتذمیم وتفریق وطرد ایلیوب اولوجهله
نفسنی اصلاح واول نفسنی عقلنه تزویج واستمطاع
اتمکله اطوار واوصافنده تدبیر صواب ایله تدبیر
ایلدیکندن انصاف حکمت ایله اسرار حکمتدن درجه
درجه تفاوت ایله مقام استحقاقی ویریلوب دیدهٔ
حکمت نموده لری مجلا اولور واول وجهله وجوه عالم
مناظرتنده احوال وافعال واوصاف واشکال واحکام
مشاهده سنه اقتدار بولمش اولدیغندن هرکسك
جبینده لامع اولان احوال وضمیرنده جایکیر اولان
اوصاف وظاهرنده جاری اولان افعال واطوارنی
استنطاق ایله هر احواله برحکمت وهر مخلوقده برخواص
وهرآمده براوصاف وهراشیاده براحکام استخراجه

قابل وقادر اولور بواجلدن شاعر بیورمشدر بیت
اذا نطق الحکیم ابو الحوادث ۔ له خبر تکل عنه القوامس
مضمونی اولدرکه بهره مند حکمت اولان برحکیم دیده
عبرت حوادثات عالمدن بحث ونطق ایلدکده اول حکیمك
نطقنده وکلامنده خبر لر واردرکه نیجه قاموسلر اول خبر
لری افاده دن عاجز اولور بو تقدیر اوزره مورد شمول علم
اسرار وحکمت اولان ذوات جلیل القدر لرك درکاه ضمیر
وتوجیهات الهام پزیر لرنده صادر وقائم اولان مودعهٔ
حکمت علوم لدنیه دن برمودعهٔ هدایت دردیمشلر
وحکمتی دورت وجه اوزره قسمت ایلمشلر اولکی وجهی
الحکمة المنطوق بها دراول حکمت عقل تکلفی کبی کوشش
ایله وسعیله تحصیل اولنمق ممکندرها سبقده مذکور اولان
علم رسوم وعلم شریعت وعلم طریقت وعلم قصص و
تواریخات مثللی علماردن عبارتدر وانلردن بحث او
لنور وایکنجی وجهی الحکمة المسکوت عنها دراول حکمت سر
الله دن براسرار الهیه درکه علماء رسوم وعوام عباد
اول حکمتی لایق اوزره فهم ایده مدیکندن تحصیل

مثالنه صرف ذهن ايدنلر ضرر وهلاكه مؤدى اولور
لرنكم ماسبقده مذكور مشايخ صوفيه زمانه دن
بعضلرى كبى كه بينواى كرامت وعرفان ايكن مسند
لرى مسند كرامت اولديغندن صلاحله كرامتى تحصيله
سعى اتميوب شهوات نفسانيه سنه تبعيتله صورت
صوفيه يى جروجلب وجيفه دنيا يه آلات ايديوب
كذبى اختيار وصحته ولايت تاسلنمكه آلات اولمق
ايجون اهل كرامات اولان مشايخ صوفيه سالفه نك
واقعه كرامت وقصصلرنك وكتب تصوفلرك مطالعه
ايله كتبلرنده اصطلاحات صوفيه لريله علم ذوقيه لرندن
رمز وتجنيس وسترايلدكلرى اسرار الهيه وحال استغراق
وجذبه الهيه لرنده حال ايله سويلدكلرينى مقاله
ظنيله تحصيل وفهم ايلدم مضمون كلاملرندن طرح
تكليف ظاهر ديوكذى تكليفات شرعيه يى ترك
ايلديكندن ماعدا برنيجه نادان بى بهره ايمانى دخى مريد
ايديوب اول وجه ارشادله ضال ومضل وهلاك
ابدى ايله هلاك اولديغى كبى بوذكر اولنان حكمت

مسكوت عنها نك مثالى بودركه بركون رسول اكرم
صلى الله عليه وسلم اصحابيله مدينه منوره نك
برسوقندن مرور ايدركن برخاتون خانسندن چقوب
استقبالنه ايله خانه سنه دخولرينى رجا ايله قسم
ويردى عورتك خانه سنه تشريف ايدنجه كوردىلركه
عورت برنار شديد ومضطربه يا قمش واول عورتك
صبيان صغيرلرى حوالئ ناردە اوينايوب يالنديغندن
استقباضرايدرك آتشه هجوم اتدكجه عورت آتشه
دشمسونلر ديوكاه برينى وكاه اول برينى ناردن محافظه
اوزره پيچ وتابندن عرقه غرق اولمش بوحال اوزره ايكن
خاتون دديكه يارسول الله عجبا بن اولادمى زياده
ارحم يوخسه الله ذوالجلال عبادنه مى زياده ارحمدر
ديدكده فخر عالم عليه افضل التحيات سعادتله عليه السلام
بيوردىلركه الله عظيم الشان ارحم الراحميندر البته
عبادنه بسندن زياده ارحمدر بيورنجه عورت ددىكه
كورركسكز بن اولادمى ناره القا ايمكى استرميم الله
تعالى ارحم الراحمين درو بندن زياده عبادنه ارحم

مسكوت

ایکن عبادنی ناره نجه القا ایدر دیدکده راوی درکه
فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه
بکا ایدوب هکذا اوحی الله تعالی الی دیو بیورد یلر بو
حکمتك سرندن بحث اولنماز تحصیل مأ لنه صرف
ذهن ایدنلر ما سبقلر کبی هلاك واهلاکه مؤدی
اولورلر بزلر خوف ورجا ایله مأمور وز بوخصوصده
الصمت حکمة فحوا سیله عمل کرکدر نه عذاب وعقا
بندن امین ونه رحمتدن امید قطع اولنور نه عبادات
وطاعته مغرور ونه ترك وامها لنه جسارت اولنور
هرحالده مقتضای شریعت اوزره بین الجبر والقدر
وبین الخوف والرجا اولمق کرکدر اوجهی الحکمة
المجهول عندنا در بوحکمتك وجهی عبادندن کز
لنلمشدر بودخی اسرار الهیهٔ مکتومه دن اولمغله
حقیقتی اوزره برفرد واقف اولمق محالدر کرچه
فقها بعض خصوصنه اقوال ضعیفه ایراد ایلمشلر لکن
دلیل ایله دکلدر حقیقت علمی عند الله در مثلا
بعض انبیا واولیا وبعض مؤمن ومتقی ومعصوم قولارینی

بومرضه مبتلا ویا برمصیبته کرفتار ویا برالام وکدره
ایلام ودوچار ایدوب جمیع عمرنده چکدیکی کبی وبعض
صبیان صغیر ومعصومات چکدیکی سکرات موت کبی
وبعض قولارینی مخلد فی النار ایلمه سی کبی بوخصوصلرك
مجموعی عبادنه مجهول اولدیغنه بونلرك وقوعنه اقرار
وعدل وحق اولدیغنه ایمان واقرار کرکدر حقیقت
حالی الحکمة المجهول عندنا در ودوره نجی وجهی الحکمة الجا
معه در بوحکمت مجموع علم وحکمتی جامعدر بوفحوای
وما آتیکم الرسول فخذوه وما نهیکم عنه فانتهوا فحواسنه
شرف احتوی اوزره حق حق وصواب اولدوغنك بیلوب
اقرار وتصدیق ومقتضاسی اوزره عمل ایلمك وباطلی
باطل ونا سزا اولدوغنك بیلوب طرد وتفریق واجتناب
ایلمك کبی تکم فخر کائنات علیه افضل الصلوة والسلام
والتحیات مظهر خطاب لولاك واشرف واکرم الخلایق
ومعصوم پاك ورحمت عالم وافلاك اولمغله وما کان
الله لیعذبهم وانت فیهم فحوای بشارت اقتا ایله مبشر
ایکن اکثر اوقات شریعه لرینده اللهم ارنا الحق حقا

وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلاً وارزقنا اجتنابه
دعا بیورد قاری کبیر ذکر اولندیغی وجهله هر امور
حکمت احکامی برسببه وسیله وهر سبب برمسببانه
ربط وامور عبادیین الجبر والقدر اختیار وارادهٔ
جزئیه لرینه تعلیق بیوریلوب افعال صادره لری مقابله
خیر وشر سیئات وحسنات جزالری وعد اولنوب
فمن یعمل مثقال ذرة خیراً یره ومن یعمل مثقال ذرة شراً
یره مضمونیله افتتاح بیوروب ما آصابك من حسنة فمن
الله وما آصابك من سیئة فمن نفسك مضمونیله
عیان بیوروللوب مجاریات عالم ونظام موجودات ده
اسرار حکمتی ضبط اولنمشدر
التتمة الرابعة فی اوصاف علم ذوق الروحانیة الحقایقیة
امدی علوم ذوقیهٔ مخصوصه نك تفصیلنده تتمه
اولدرکه علم حقیقت وعلم معرفتك درکاه علیاسنه
وحانقاه وایوانینه صعود اتمده یوزدرجه اوزره مناظرات الهیه وارد دوهر منظر درجه سنده واردات
وتجلیات الهیه کوناکون ورود اتمکله هر منظرنده

انواع مشاهدات ذوقیهٔ اسراریه ذوق اولنور وهر
درجه ده مصادمات براقات نفسانیه وشیطانیه وارد
که اولدخی واردات الهیه والهامیه کبی درکاه ظهیره نزول
وحطور ایلدیکندن لدی الفرق آکا خطرهٔ اوهام هوائی درکار
کمال مرتبه تربیهٔ نفس وتصفیهٔ وجود ایلیوب نفسنی
عقله زوجهٔ مطیعه وصالحه اتمکله انسان کامل اولیان
سالك سعی وکوشش ایله براقاج منظر درجه سنه
صعود وانتقال اتمکن اول آفت نفسه نوعا میل
ایلمکله اول درجه دن دوشوب عالم سفله رجوع ونزول
ایلر بوتقدیرجه اول سالك اول صعود ایلدیکی درجهٔ
مناظراته ذوق ومشاهده ایلدیکی ذوقی عالم ارحامده
جنینك ذوق ایلدیکی بلدیکی کبی اونودر واول درجه ده
قائم ایکن اول مشاهدات ذوقیه یی تشبیه ایله تحریر
وتقریر ایلمك مراد ایلسه واردات الهیه ذوقیات الهیه
وجبروتیه دن اولمغله تشبیه وتعریف وتعبیر وتحریر
وتقریردن عالی وبری اولوب تحریر وتقریر وتشبیه
قبول ایلز اول درجه یه صعود ایلیوب آکا وارد اولان

واردات وتجليات الهيه مثللى احوال وارده اول سائل
محاطب كمسيه دخى وارد اوارد اولورسه ذوق ايله فهم
ومشاهده يه محتاجدر زيرا عين بصيرتك عالم باطنه
مشاهده ايلديكى تجليات الهيه عوالم ظاهره ده برذوق
وبر احواله مشابهتى ممكن اولمديغندن بعض اولياء الله
كمال سخا وتلرندن خلقى اول ذوقه دعوت ايلمك مراديله
مكاشفات ذوقيه لرينك بعض احوالنى عوالم ظاهره يه
تشبيهله تعريفه سعيله تحريره مبادرت ايليوب دروغ
دنده اولان معنايى ومراد نى خلق دخى فهم ايلر مثا
موليله احوال مذكورايسه تحرير وتقرير وتشبيه
قبول اتمديكندن ممكن مرتبه افاده وايضاحه سعى
ايدركن كمال ذوق ولذتندن استغراقه دوجار و
ظاهر فهومده بعض مجذوبك كذوكذينه صايقلاوغى
هذيان كبى برمعنا ظاهر اولمغله تأييدات وميزان
ومقاييسه شرعيه يى ملاحظه دن دوراولوب كتب
تصوف لرنده خلاف شرعه متشابه يى نهايه تحرير
ايلمشلر وبرقسمى جذبهٔ الهيه وحال استغراقلرنده

لجهٔ عشقله ضرب اولنوركن مقام انين وغشاء بين ايله
لسان ناطق ولسان ها تفدن تكلم ايده رك نيجه اقوال
خطيئه ونيجه كلام بى معنا تكلم ايلمشلر انلرك تحرير
لرى وتكلم وتقريرلرى كذوكنديلرينه وكذودرجه
لرنده اولان اهل حال واهل ذوق ايجون مضمون و
جناس ومستور بالاصطلاح ايكن معنى القول فى
بطن القائل قبيلندن اولمغله اصطلاحات صوفيه لرندن
اشنا وكذولرينه ودرجه لرينه متلقا اولميان فتح وكشف
وفهمدن دوراولكن برنيچه نادان وبى بهرهٔ عرفان
ايسه اول كتبلرى مطالعه ايدوب مفهوم ومزايالرك
فهم ايلديم زعميله كذوقول خودنه قياس ايليوب
بهرهٔ هدايتدن دخى بى نوا اولمغله ضلالتده قالوب
اهل اللهه افترا وسوء ظن ايله مبتلا اولمشلر بو
احوالك تمثيلى اولدركه برمكسنه عنين اولوب جميع
عمرنده نوم ويقضه سنده لذة جماعيه يى ذوق اتمه
مش اولسه جماع لذتنى ذوق اتمش اولان مكسنه
اول عنينه ديسه كه جماعده بر لذت واردركه اول ذوق

تلذذ ذاتیه بهشت کبی جمیع بدنده ذوق اولنور حتی
اول مرتبه لذت تندن جمیع حواس وعقله غشی کلمکله
اسما وصفات دنیا واخرت فرق اولمیوب اعضاء صو
رتیه میته مشابهتله رب وخالق وکندی کندنی
اونودوب [redacted] فهوانیه وبواده طبع انده
[redacted] قالمغله بدنی تطهیر فرض
اولور دیو تقریر قابل اولدیغی مرتبه افاده واستفهامه
سعی ایلسه اول عنین انك لذتنی البته بر لذته
قیاس اتمدکچه فهم ایده مزوانك قیاس ایده جکی
لذة اولمغله عجبا عسل وسکر لذتی کیمسه ردکده
بوصورتده نه وجهله افاده ممکن اولور بوخصوص
ایسه اکثر مخلوقات ذوق ایلدیکی ذوقیات روحانیه
وجسمانیه یی مشترك درمع هذا صرف وخالص
روحانی ذوق جماعه دخی تشبیه وقیاسدن
خالی وتقریردن بری وبعید در ذوق اخرت دخی
بووجهله درپس عذاب قبر وصراط وجنت وجهنم
وتلذذات نعیم مجموعی رؤیت وذوق ومشاهده یه

بهشت کبی

زوده ایلدیکی

محتاج اولمغله ائمه دین ومجتهدین شرعه تطبیق اوزره
قابل اولمله بلدیکی وجهله تفصیل وتحریره شارع اولمشلر
حتی قرآن کریم کلام الله اولمغله حقیقتیله سر الله مطلسم
لا یری له ظل فی الشمس ولا فی الاصیل اولان نور جبروتی
وسر ملکوتی فخر عالم الله وایدلعار رسول اکرم جناب کبریا ایکن
بینهما مراد مولا کمسیه مکشوف اولمدیغندن هر مفسرین
مقدار بضاعه تفسیر دنصکره مشابهات قرانده ومجا
زات واستعارانده نجه تأویلات بیان ایدوب عجزلرینی
اعترافله اخر درسلرنده والله اعلم بحقیقته دیمکله
ختم ایدرلر وقرآن عظیم الشان بکر کلمش بکر کیدر
دیمه لری بوجلد ندر امدی ذوق حقایق روحانیه
ومخصوصه ومناظرات الهیه درجه سنه وصول
ودخولك اصولنی وشرایع ایله حقایقك بربرینی
مستلزم اولدیغنی ومشایخ صوفیه نك کتب تصوفلرنده
خلاف شرعه مشابه صادر اولان کلاملری تمییزی
اشبو وجهله بیان اولنور کما قال عبد القادر الجیلی
قدس الله سره کل الاولیاء وصلوا الی القدر فوجدوه

محصناً فوقفوا الا انا فتحت لی روزنة فولجت فیها فدلا
فعت القدر بالقدر معلوم اوله که علم حقایق و
مناظر الهیه ذوقیات ومشاهداتی موهبهٔ ثابتهٔ
الهیه دن علوم لدنیه نك اجمال محاضریدر صفت
علمیه دن حال ومقال ادا بندن اتصاف حقیقتلهٔ
مقام استحقاقی ویریلوب وحی الهیه ایله عبد اول
موهبهٔ ایحائیه یی نفس منظریه ادراك ایلر وکاه او
لورکه اول موهبهٔ ایحائیه نك تفصیلی تأخیر ایله عبد
اول موهبهٔ الهیهٔ کشفیه یی نفس منظریه ادراك
ایده میوب نفس منظردن نزولنده منظریه اوله جق
اولان واردات الهام الهیه ایله فهم ایلر وکاه اولورکه
عبدك ادبنده بولندیغی وقتی فوت ایمکله اول فوت
ایلدیکی منظریه وارد اولان تجلیاتی مرشد مربیسی
اولان شیخی مناظراتنده کشف ایدوب مریدنه اعلام
ایلر زیرا ایکی زمانده بر تجلی باقی قالمز بلکه کل
یوم هو فی شأن سرّی مقتضا سنجه جناب کبریا نك
هر زمان ایجون بر تجلی مخصوصه سی وارد درامدی بعض

کسنه

کرم بروزلرده توضیحاتجدوار
اهلنه معلومدر لکن ای نبی
کرکز

کسنه بعض مناظرات الهیه درجه لرنده دهشت الهیه
ایله مجذوب اولوب اول درجه لردن چقارقنده اولدیغنك
بلمز اولور ومناظرات الهیه دن کندی واصل اولدوغی
منظرلك اوصافی ذکرینی سماعنده تعجب ایدوب انك او
زرینه وارد اولان تجلیاتی جنینك بطن ارحامنده
مشاهداتی کبی اونوتوب انکار ایلر وبلمز بوخصوصك
سببی ضعف عقلیه ضعف فهمك قصوریدر زیرا
افراطلی دهشت الهیه انجق ضعفا یه عارض اولوربو
وجهله مجذوب اولنلره جذبهٔ الهیه ایله مجذوب درلر
کندوحالنده عاجزیدیکندن برخیر وشر کلمز سائر مجاذیب
اولنلرا کثری شهوات نفسانیه سنه تبعیت ایله کثرت
تخیل وکثرت اکل وشرب واختلاف اقوانك سوداغلبه
سببیله دلی ودیوانه ومجذوب شهوانی اولمش حیوان
کبی بردیوانه درامدی مناظرات الهیه نك هردرجه
سنده براز وارد رکه عبدك یا تحصیل وتکلف ایله
یاخود امیون اهل حقایق کبی طریق الهامدن بهرهٔ علمیهٔ
شرعیه سی اولمیوب آنك ایله واردات تجلیاتی تمییز

ومیزان تأیید ایده مدیکندن اول افته دوجار اولمغله
عبدی درجهٔ مناظراته وصولدن واول واصل اولدیغی
درجه سندن ارفع درجیه عروجندن منع ایلر وکاه
اولورکه ما سبقده مذکور مجذوب کبی مطرود اولوب
دشت لایقه نزول ایلر امدی طالب ذوق حقایق او
لنلر بلك کرکدرکه علم حقایقك اصولی علم شرایعدر
ومعرفت حقایقده لازم اولان اصول مطالب شریعتدر
پس علم حقایقك معرفتی مطلوب ومراد ایلین یا تعلیم
وتحصیل جهتیله یاخود اهل حقایق امیه سندن یونس
امره وامثالی سنان وراعی کبی طریق الهامدن شرایطیله
کتاب وسنت وجماعتله ثابت اولان اصول مشروعه
یی تحصیل وتکلفه طالب اولمق کرکدرتاکه مناظرات
الهیه ده وارد اولان تجلیاتك اول اصول مشروعه که
صاحب شرع وحقایق اولان جناب کبریانك امری
ومقیاس ومیزانیدر انکله مقایسه ومیزان ایله یوب
اول علوم واردن میزان شریعت ومقیاس اربعیه
موافق اولدیغنی قصد واخذ ایده انکله متجلی اولدیغی

مخالف

مخالف اولنلری استعمالندن توقف ایده تاکه الله تبارك
وتعالی طرفندن شریعت جهتیله اول علوم وارده یی تأ
ییداید احوال وارده فتح اولدیغی اول زمان استعمال ایده
امام اکمل بیورمشدرکه علم حقیقتده برمسئله
یوقدرکه انی شریعت تأییداید یمیه هربرحقیقتکه انی
شریعت تأییداید یمیه اول ذندقه در ومجموع مشایخ
صوفیهٔ کبارین عبدالقادر وعبدالکریم جیلی وشیخ
اکبر وامام شعرانی وبهاء الدین نقشبندی ومجموع
مرشدان حقایق بووجهله متفقدرکرچه سلوك
اذکار وایین عبادتلری حسب الحال متفاوت ومتفرق
ایسه دخی بردیندهٔ ایکی اعتقاد صغدیغندن مجموعنك
تألیفات وصایالرنده اصلا شرعه تطبیقدن مادون
وصایای مسالك صادره اولمشدر ومجموعی اوامر
شرعیه اوزره کمال اتقا وسنن ومندوبات شرعیه
یی مراد الله تعالی ومراد رسول اوزره ادا ده تکثیر
فضله عبادات واذکار وصیامله برنفس اوقاتلرك
امر دنیا به ضایع ایلمدکلرندن ان اکرمکم عند الله

انقیکم مضمون کریمنه مظهر اولمغله مقرب ومقبول
مولا اولوب سرحقیقته واصل اولمشلر ازجمله اکثرنه
نادقه نك حال استغراقله ذوق حقیقتدن کندوکندو
سنه وکندو درجه سنه واصل اولنلر ایجون اصطلا
حات صوفیه ایله مستور ومضمون وجناس تحریر
لرك سند ایدنذکلری تنها سوار ندیم مضمار ولایت
قطب العارفین شیخ الاکبر حضرتلری خطبهٔ اعجازی
اولان فتوحات مکیه سنك اوتوز برنجی باب وصایا
سنده اداب شریعت اوزره مجموع تکلیفات شرعیه نك
فرائض وسنن ومندوبات ونوافلی وصیتدن نصکره
فضله صلوة وصیام واذکار وعبادتدن امر دنیا ایجون
سالکلره برلحظه ارام وبرساعت نیام وبرلقمه طعام
ایجون وقت قویمه مشتغل امدی تدبیر ملکیه ده ادب
عقلك صورتی اولوب عقل ادبی وسیاست عقلی
وملك سلطنت سیاستی مستلزم اولدیغی کبی شریعت
عبادتك صورتیدر بونقدیرجه عبادت شریعتی و
شریعت طریقتی وطریقت معرفتی ومعرفت حقیقتی

وحقیقت

وحقیقت عبادتی ووحشت واطاعتی مستلزم مدر
ووجود انسان ایجره چار ارکان کبی اولدوغندن بربرینی
تفاوت وغلبه دن اختلاف وفسادات دینیه ظهورنه
بادی اولور بونقدیرجه بردینده ایکی وجهله سلوك
ممکن وجائز دکلدر امدی علم حقایق ومناظرات
الهیه درجه سنه وصول ودخولك دورت اصولی
واردر اولکی اصولی الله عظیم الشان بردر ازلیدر ایدیدیر
حدّ وحصر وجهتدن منزّه در اشیاء ممکنه کبی
اول برشیئه حلول اتمز واکثا برشئ حلول ایلمز واکثا
برنسنه مزج ایلمز اول صورت ومعنی وروح وجسم
ایله دکلدر قدیمدر شریکی وشبیهی ومثلی یوقدر
امکان ومسبوق وعدمه ملحق دکلدر اشبو اقرار
واعتقاد اوزره متین ومستحکم مؤمن اولمق لازمدر
ایکنجی اصولی حضرت رسول اکرم محمد المصطفی صلی
الله تعالی علیه وسلم افضل واکمل رسول رب العا
لمین خزانهٔ سر صمدانی والیف محبت یزدانیدر حق
مبین ایله مبعوث وصدق متین اوزره متکلم اولمغله

الله ذوالجلال جانبندن ایداع وامانت اولنان اوصاف
مکرمه نك مجموعی امر مولا اوزره امتنه ایداع وامانت
وایصال وتنبیه بیوروب انواع دلالت وتشبیها تله
بیان وعیان ووصیت ایلدی وامتنك برفردندن کزلدی
وبردسنه ترك ایلدی خاتم المرسلین وتاج المقربین فص
فیروزج الملك نخبة العرب والعجم والترك سرالله مطلسم
محبوب الله فی العالم صلی الله تعالی علیه وعلی اله و
اصحابه حضرتلرینه بووجهله اعتقاد واقرار اوزره متین
اولمقدر اوجنجی اصولی حضرت رسول کبریا صلی الله تعا
لی علیه وسلم حضرتلرینه نازل اولان کتاب کریم وفرقان
مبینده بعث ونشور وقیامت وحساب وعذاب ومجموع
وحی الله وانصرام احکام دار دنیا عندنده وعد ووعید
وایات ظاهره نك مجموعنك صحت وصدقنه اعتقاد
کامل وصحیح اوزره اولمقد دوردنجی اصولی الله تبارك
وتعالی جل شانه حضرتلری بلمکه لازم ولابق او
لدوغیجون مخلصا لمعرفة الله وخالصا لوجهه سعی
وطلبنی بلمکه صرف ایلیوب دائما نفسنی تزکیه اوزره

عون الله ایله نفسنه غلبه یه امکان کلنجه علی نفسنی
تطهیر ایجون استعمال ایده رك مجاهده اوزره جد و
سعینی صرف ایلمکدر بو وجهله دوردت اصولی حاصل
وعقل وربط وحفظ وکمال اوزره ایمان واعتقاد ایلیوب
خشوع وخضوع وصفوت قلبله مناظرات الهیه نك
اولکی درجه سنه که مؤمن درجه سیدر ودرکاه
حقا یقنك قپوسیدر اکا دخول ووصوله لایق اولور
ودرونده دهشت وحضرت الهیه یه لیاقت وقابلیت
حاصل ایلرکه اول درجه ان تعبد الله کانك تراه
منظریدر یعنی عباد ته مشغول اولدقده درونده عظمت
وکبریا ئیت ودهشت وجلالت مولای متعال ظهور
ایلیوب درونی ماسوای عالم ومخلوقدن رها وبرست
قطع ایلیوب خشوع وصفوت قلبله کوزلرینی حیا و
درونی اخلاص وفکرینی خوف وحیالنی رجا وادرا
کنی حضرة الحق ایلکله عبودیت اوزره رضاده ذلا
لت وحقارت اوزره کوزلرك محل سجده یه دیکوب
یوزینی حقا ونیازاوزره یرلره سورمکه عزم ایدوب

سمعمنی حق وحلال ولسانمنی قران وتسبیح وتهلیل
وتقدیس وذکر ورجا وشمنی طیب وحسن ولمسنی
شریعت وفکرینی دیانت وتقوی واوهامنی حیاوو
حشت وحفظنی صدق ورضا وادراکمنی حق ویقین
وحیالنی خوف ورجا ایلمکله واقف بین یدی الله و
ناضر الی الله کبی قائم اولدقده ظاهر اعمالی ایچره ارکان
واعضاسنی عبادتله استعمالندن قابلیتلریله متعرضین
اوزره نفحات رحمن موهبه اولمغله عظمت وکبریا و
جلال وجمالیله حضرة الحق تصور اولنور وعبدك
قلبنه دهشت وحیاغلبه ایتمکله مجموع اعمالی بو عملدن
اخذ اولندوغندن سائر احوال واقوال وافعال وحرکات
وسکناتنك مجموعی عبادت اولور ومنظر ایچره علوم
اصطلام فتح اولوب عبده اسرار حقدن کشف اچلمغله
وجوه مخلوقات صفحاتنده اسمآء الهك ارقام کتابتك
بولور ومجموع عالمك ماخلق له ومأخذ لرك وبهرهٔ
تجلی وهدایتلری سرّنی بلمکله موجودات ومخلوقات
اوزره هیچ قبیح کورمز اولور وهر مخلوقده منشور اولان

اسمآء

اولمغم اقتدار

اسمآء صفات الهی وکمال قدرة الهی مشاهده ایتمکله عوا
رضات مخلوقات وعالمده برنسنه یه جانی صقلمز اولور
فقیر داعی قبل الذوق والسلوك مشایخ کبارك کتب
تصوفلرنده مذکور اولان خلاف شرعیه مشابه تحریرا
تلرك مطالعه اتدکجه سوء ظن اتمیه رك معنی الکلام
فی بطن المتکلم مضمونندن صرف ایلردم لکن مشایخان
مذکورهم بری داعی حقیقت والیف محبت مولا وراغب
امر خدا ظاهر وباطنلری معمور ومقبول ومرغوب عباد
ومولا ایکن وعرفان وفراستده بی مانند ایکن حال
استغراقلرنده کذوکذولریجون ویاخود کذودرجه
لرنده اولان اهل حال ایجون تحریر ایلدکلری خلاف شرعه
مشابه کلامارك برمدتدنصکره اهل وناهل مطا
لعه ایدوب مضمون وجناسدن بی خبر ودوق رو
حانی خواصدن بی بهره سوء تعبیر وسوء ظنله
مألوف وتکالفات شرعیه یی ادادن کاهل هدایت و
توفیق ایمانندن بینوا لراوقیوب اول مقالاتی سندایدو
ینوب ضلالته القا اولمه جقلرك ملاحظه بیورمیوب

سبب ضلالتلری اوله جغنی ضمیر الهام پزیر لرینه القا
ایمیه رك کتابلرندن اخراج ورسید امته مشلر دیو امام
ظاهر علی القاری رحمه الله تعالی کبی نوعادرونم
مغیر اولوردی وقتاکه سلوکله حال وتکالف وهدا
یت حکمت ایله بهره پزیر اولوب وجوه عالم مناظرلرنده
عکس مشاهده واستظهار له هر احواله برحکمت وهر
مخلوقده برخواص وهر امده براوصاف وهر اشیاده
براحکام استخراجنه عطای مولا ظهور بولدی اول
باغ درون وداهیهٔ المدن خلاص اولدم وبلد مکه
اولیاء الله وجوه مخلوقات صفحاتنده اسماء الله
ارقام کتابتك اوقعنه مقتدر واسرار حقه واصل
اولمغله مجموع عالمك ماخلق له وماأخذلرك بلوب
هدایت وتوفیق مولادن بهره مند وعصمت خدایه
موفق اولان ذواتك ایمانی برمضمون وجناس کلام
وبرفاسق وباطل شیخ وبرنیجه شیطان غصه وضحکه
اقتدار وامکان بوله مززیرا اول ذات عصمت پزیر
اولمغله معمار هدایت مایهٔ کوهر ذاتنده جوهر خلوص

والماس صدقدن برسورمتین وحصن کوهر نکین یاپمش
واراده سنی امر حقه صرف اوزره متاع ایمانی سرای
اخلاصده سریر صدقه ایقا ایدوب جوانب اربعه سندن
اوصاف شریعت وعساکر عقائدی محافظ اتمکله شیخ
کبیج زهاد وعیار وشیطان جرار ومکار اغواسندن
امین وسالم اولمغله فتنه فسادن امین اولمشلر توفیق وهدا
یتدن بینوا اولنلره کلام نوشته وایراد سندکر کمزن
درونده اولان شهوات نفسانیه ایله برکوچوك شیطان
یتشورانی یولارلیوب حمارکبی وادی ضلالته القا
ایلر کرکسه فاضل فیلسوف اولسون دیمکله احوال عا
لمی قیداتمیوب کتابلرنده تحریر ایلدکلری احوالی رسید
اتمشلر هرکسك ماجتی ایسه حدود قابلیت ورتبهٔ
استعداد ووضیفهٔ درجه سین بلسون دیو بیور مشلر

نظم اولیانك سرینی بعض ادم طویمیم دیر
کنه هواسنه تابع اولوب اکلامیم دیر
ممکنمیدیر بوعجب اتنه اول انی هب
هنوز پنبه آکمدن قفقانی کیسم دیر

بتمدیجك دانه یی طوقنمدق چووالله
شویله دولدرمش انی دکرمانه ایوسم دیر

دکرمانه وارمدان ارکانتی کورمدن
بندباشنه اوتورمش اولوغندن دوسم دیر

دله کلسه مالی چوق مکر برحبه سی یوق
بولجه کلن کاربانی حیله ایله صویسم دیر

جنتی لچسه رضوان اولسم دیر اکا حیران
ضاغ صنورانی چوبان حیوانمی یایسم دیر

فنای باب اسرار آچوق قالمیه زنهار
جاهلك مرادی بوشجرلری صیسم دیر

پس اقسام اولیا اوج وجهله در اولکی وجهی اهل مقالاتدر
ایکنجی وجهی اهل حالاتدر اوجنجی وجهی اهل کرامات در
امدی اهل مقالات شول علمآء عاملره در لرکه علملریله
کندو عملك ونفسنی اصلاح ایلیوب کندولری اول وجهله
مقرب ومحبوب الله اولمشلر ومقالاتلری ارشادیله و
نصیحلری له نیجه کمسه لری اصلاح ایدوب طریق
مستقیمه دعوت واستصواب ونائل رحمت وواصل

الی الله

الی الله ایلمشلر بو وجهی انما یخشی الله من عباده العلمآء
نظم کریمی مضمونجه اصلح وجوه اولوب علمآء امتی
کانبیآء بنی اسرائیل حدیث شریفی مقتضاسنجه هر
بری انبیآء بنی اسرائیل کبی مرشد حق اولوب نیجه کمسنه
یی دعوتله واصل غفران ورحمت وجنت ایلدکلرندن
جمله اولیانك ارفع درجه وافضلی اولمشلر ایکنجیسی
اهل حالاتدرکه انلر علملری له زهده سالك اولمغله
انجق کندو نفسلرینی اصلاح ایدوب ناهد ومقرب
ومحبوب خدا اولمشلر آخره نشری ونفعلری اولدیغندن
اهل مقالاتدن مادون وکندی حاللری ایله مقید در
اوجنجیسی اهل کراماتدر بونلرك کمالاتی موهبة
الهیه ایله الهام ربانی علمنه مظهر وکمی کندویه وفا
رتبه ده علمله بهره یاب واخره ارشاد وتعلمدن حالی
اولمغله اشیان کرامتده های علم قائم اولدیغندن جابجا
کنج ضمیرلری زخاآرهوشدن مدهوش ومضمارخانهٔ
عقللری رابطه دن حالی وبوش اولدقجه شهباز کرامتلری
اسکوف ستاردتدن سرباز اولمغله اشیان همایه صعوده

علم

پرواز ایلیوب من عند الله بعض کره بعض خوارق عادات
کشفنه بهره مند اولمشلر اول کرامات ظهوری دخی
کرم باریدن برموهبهٔ توفیقدر هر وقت وهر زمان
استدکجه ظهوراتمز اول کراماتك ظهوری اکثریا کندو
سنده اولمیوب استغراق اوزره حال ایله اضمحلال
احواله ایکن صفت حقیقیه دن حال ومقال ایا بندن
حقیقتنجه مقام استحقاقی ویریلوب ارادهٔ حوارقی ظهوراتدکجه
موهبهٔ ایحائیه سین کتمه اقتدار دن دور اولدیغی دم ظا
هر اولور وبونلرما سبقلرك ایکیسندن دخی مادوندر
اهل کراماتك کرامت وخوارق عادات ظهورینك
تمثلی اولدرکه بعض کسنه نك عیونی مصیب اولمغله
کندوکندوده اولدیغی حالده برشیئه نظر ایدوب تخیین
ایلسه اول زمان عیونی بی میمنتی فی الحال اصابت اتمکله
نیجه دفعه آدمی اسب رهوار دن دوشوروب هلاك
ایلرو نیجه حیوانی برنظرده چتلادرکن برخصمنی بیك
کره مراد له برضرر ایده مزاولیای اهل کرامات دخی
بعینه بونك کبی مناظراتنده واردات وتجلیات الهیه

ایله موهبهٔ ایحائیه وروددنده بوعالمدن مجذوب ومغشوش
ومستغرق ایکن کسه بی وکندویی بلمز اول سویلدیکی
واشلدوکی کرامات وخوارقات کندو اراده وصفتی دکلدر
اوصاف ذاتله ذاته تقربندن اوصاف ذاتك اثاری ارادة
اللهدر اول واردات منقطع اولدقده کندی ارادهٔ الهی
مطلوب ایلمز ومطلوب ایلمك یعنی فلانی عزل ایله وفلانی
نصب ایله دیمك انلرك درجاتنده خطادرکه حسنات
الابرار سیئات المقربین کخواسنجه برکسه ایجون یاری ذوالجلاله
رجامند وواسطه اولماز زیرا الله ذوالجلال قوللری احوا
لنه مطلع اولدوغنك وارحم الراحمین اولمغله انك رجاسنه
والتجاسنه محصور اولدوغنك نا بخته لردن ایو بلمکله
مقرب اولمشدر بواجلدن نیجه کسه لر فرق والتی سنه
اولیاء الله خدمت ایدوب اخر کار چوبان ویاخمال
اولمشدر بوتقدیرجه خلقك اکثری جهللهٔ خمار حمقه
سوار اولوب وادیٔ مظالم وسرکین شهوات وخاشاك
حرام وفسقده اولیا ومجاذیب وبدلهه ارامه لری عقل
وفراستلرینه برمیزان کامل در پس امدی اولیانك استغراقله

یاخود جنا سنله تحریر ایلدکلری کلامله بنی عقل وقول خود
له فهم وادراکنه ذاهب اولان نادانلرك اکثری دین
ومذهبنی دخی شانروب ذندیق اولمشلر وعالمی دخی
فساده ویروب ضال ومضل اولمشلر وبرنیجه نادان کالیوه
نك اخرتنی دخی فساده ویرمشلر وبرنیجه لری دخی قصائد
وملحمه لرینی مذاکره ومطالعه ایله فهم ایلدم دیو برنیجه
نادان وطاغینك رباط اطاعتنی فك ایدوب طغیانه
بادی اولمشلر مع هذا اولیانك اثارکرامتلرینك بری دخی
کلاملرینك رموزاتی قبل وقوعه فتح وکشف اولمقدر
وتحریرلری لدی الوقوع فتح وکشف اولوب اوصاف
کرامت واحوال معرفتلری بلندکده معرفت ودرجه و
کمالتری بلنوب حقلرنده سوء ظنی رفع وذکر جمیلی
جلب وطلب ایجوندر یوخسه اولیا رموزاتی قبل الوقوع
اوصاف عوام وعقل کاسنله فهم اولمق محالدر وجمله
احوالی بیان بیورمشلرنکم قصاید جفربه ده من القصیدة
انا السیل سیظهر عن قریب • ویظهر فی الشمال قبیح حال •
فیا اسفی علی حلب وحمص • وماذا یلقیان من الجبال •

ویظهر

ویظهر فی السماء نجم عظیم • له ذنبان ذو اشعب طوال •
فهذا دلایل الافرنج حقا • سیفنوا فی السواحل والجبال •
وعکا سوف تعلوها جیوش • کما تعلو الغیوم علی الجبال •
ویوم القدس یوم عظیم • تبکی الملائکة من هذا الملال •

پس بو قصائد لردن مال فهم ایلدم دین بوایاته نظرایله که
صکره ذکر ایلدکلری احوال قدس دورتیوزطقسان تاریخنده
ظهور ایده جك ایکن اول مصرع ابیاتی بیك ایکیوز یکرمی
ایکی تاریخنده ظهور ایلین نجم ذوذنباندن تاخیر ایلمشلر
ودخی ظهوری نابود ووقوعی نامعلوم ونا موجود اولان
احوال سفیانیه یی قصاید ترتیبلرنده جمله تقدیم ایلمشلر
وواقع اولان احوال عکایی وسط ترتیبلرنده توسیط ایلمشلر
وبومثللی رسم اسرارلرنجه حقیقتیله وقوعنی کاشف لرایکن
کمنی تاخیر وکمنی تقدیم ایده رك اسرار الهیه یی رمز و
تجنیس وافشادن حذر ومجانبت ایمشلر فی زمانتا معمول
کرامت فروخته لرشول دیك بی پروازه بکزرلرکه مم
تصرفلرنده اولان دجاجهٔ مفته راجه نك طغوردیغی
براقچه لك بیضه نك وقوقه سنه همپا اولوب حواتم

مقعدی شوا ولمش کبی وقوقه ایلر بیت

جاهل مفلس مرآتی بکور اول طاؤغه کم

ویرد وکی یمرطه دکمز اقدیکی وقواقه یه

پس اولیاء اللهك رموزاتی لدی الوقوع فهم واثبات اولور
وقبل وقوعه حال اعوامله بلنمك محال در پس بوخصوصلر
اوزره دخی نیجه احوال باعث فساد دنیا مشاهده اولنمش
ویا لابولنور امدی امر رسول الله ایله حضرة استخلافه
قائم اولان اولیاء ورجال غیب وابدال یدی مرتبه
اوزره در اولکی مرتبه سنه قطبیه وغوثیة الکبری دینلور
مقام خلافتده در مقام الوهیت ومقام سلطنت وخلا
فت اولدیغندن لوکان فیهما الهة الا الله لفسدتا
مضمونجه کذالك اذا بویع لخلیفتین فاقتل الاخر منهما
حدیث شریفی مضمونجه غوث اکبر عالم حقیقتك خلیفهٔ
اعظمی وبرج سعادتك قطب اکبری اولمغله ایکی اولمق
خلافقدر البته براولور نتکم برملکده خلیفه براولدیغی
کبی پس جناب کبریا عالم شهادت اوزره امر ومسالك
شریعتده برخلیفه وامر وعالم حقیقت اوزره برخلیفه

استخلاف

استخلاف

ایدوب هر برینه امر واما نتی تقسیم ایلمشدر وهر برینك امور
ریاست وسیاستنده حدا ملری تعیین اولنمشدر بوتقدیر
جه امر شریعت خلیفه سنك امورنه حقایق الهیه خلیفه
سی تعدی ایلسه جحد اولمش اولور وشریعت خلیفه سی
حقیقت الهیه احکامنه سالك اولسه کذالك اولدخی
غوث حقیقتك مسندینه طالب اولمق ظاهر اولور کذا
لك ارباب ریاست وسیاستلری دخی مأمور اولدقلری
امور شرعیه ایله قانع اولمیوب امر حقایق الهیه اولان
اهل ریاست وسیاستك مسندینه طالب اولمق ظاهر
اولدوغندن کشی وظیفهٔ امورنی بالمیوب امرنك خلا
فنه سالك اولمق کبیدر والبته اول مسندك اهلی یدندن
اعدام کلورسه اعدامنه سعی ایلمك خوفی درکار در بو
اجلدن اکثر اهل ریاست دن مخلصا منیب حقیقت
اولدقدنصکره چوق یشامیوب مقتولا فوت اولور مع
هذا زمانه نك هرچشمه بلبللری قطبیت ادعاسیله عدد
لری بی شمار ومناصب توجیهیله مشغول در وایکنجی
مرتبه سنه امامیه وغوثیة الصغیری دینلور ایکی

ذاتدن عبارتدر بری غوثك یمینده عالم ملکوت وبر
زخه ناظر ونائب قطبدر وبری یسارنده قائم عالم
اجسام وملکه ناظر ونائب قطبدر واوجنجی مرتبه سنه
وتدنیه دنیلور منزللری ارکان اربعهٔ عالمده اوتادونواب
قطبدرلر بری شرق وبری غرب وبری جنوب وبری
شمالده مأمورلردر وردنجی مرتبه سنه بدلیه درلر یعنی
ابدالدن زیاده اولمازانلردخی نواب قطبدندرخلق
بینده یدیلردرلر برموضعدن سفرایدوب جسد
لرك صور قدیمه ده ترك وبدله تقلب ایله فقدانلرنی
ستر واقالیم سبعیه نیابت قطبله مأمورلردر وبشنجی
مرتبه سنه نقابیه درلر بین الخلق شهرتلری نقبادر
انلردخی اون ایکی نفرکسه درانلردخی نیابت ونقابت
قطبله سائرجهات عالمده مأمورلردر والتنجی مرتبه سنه
نجابت درلر بین الخلق شهرتلری نجبا وفرقلردیمکله در
انلردخی قرق کسنه وانلرك هربری حمل اثقال خلایقله
مأموراولوب بورعمل مخصوصه اوزره نائبین قطبدرلر
ویدنجی مرتبه سنه ولایت درلرانلردخی انجق یتمش

کشیدر

کشیدن زیاده اولمازفافهم وبومرتبه لرك عبدهر
برنده ذات نفسیله مختص اولدیغی امور مخصوصیه
مأموراولور وبومراتب مذکوره دن ماعدا ایکی مرتبه
دخی وارد رکه غوثك دائرهٔ دفترندن خارجلردرانلرك
اولکیسنه امنادرلر بین الخلایق ملامیون دیمکله معروف
درانلرا علا طائفه در اثارالله بواطنلرندن
ظاهرلرینه ظهورایلمز وبونلرك اوچی اطوار رجلیته
تقلب ایدرلر وانلره اوچلرا طلاق اولنور وایکنجیسنه
افراد دنیلورا عدادی نامعلوم واحوالری مجهول درهٔ
امدهٔ حسب الادراك اعتبارا اولنان عالم ایکیدرهٔ
اولکیسنه عالم شهادت وعالم ظاهروعالم ملك
وعالم عین وعالم سفلی دنیلوراول عالم عادتا حواس
ظاهره دن عین نظرعادیه ایله مشاهده اولنان عالمدر
دنیا وما فیها دن کونهٔ کورینن عالم کبیپسهٔ حواس
ظاهره ونظرعادیه وبصرك عالم شهادتی مشاهده
وادراك ایلمه سندن موانعات رؤیت وحجابات عما
ئیه دن ظلمت لیال وغمام وغشی عیون وعمی کبی

نیجه حجابات وارد رکه اول حجاب وظلمت رفع اولدقجه
عین بصر عالم شهادتی ادراك ومشاهده ممکن اولماز
واول حجابات رفع اولمه سی شمس وقمر وسراج فروزان
کبی برضیاء انواره مقارنته محتاجدر بو تقدیرجه شمس
وقمر ضیاسی وقت وزمانه موقوف وعموم اوزره مسا
واتله مصروف اولدیغندن شمسله قمرك ضیاسی کشیه
ظلمت لیال احتیاجنه خاص ومدار اولدیغندن هرکس
کندی حجرهٔ مخصوصه سیجون براج منیر وبرشمعهٔ
شعله پزیر عمل ایلمك لازمدر وایکنجسنه عالم غیب
وعالم باطن وعالم ملکوت وعالم علوی دنیلور احوال
اخرت وما دون المشهود کوزه کورنمین عالملردر بونه
جنینك عالم ارحامدن حیات حیوانیه ایله بو عالم
شهادته طلوع ایلدیکی کبی بو عالم سفلیه دن دخی
حیات روحانیه ونورانیه ایله اول عالمه نقل اولنور
واول عالمه بو عالمدن عین بصیرت وحواس باطنیه
دن معارف فکریه ایله نظر اولنور امدی عین بصرك
عالم شهادتی ادراکنده واقع اولان عمی وحجابات
ظلمت

ظلمت کبی عیون باطن وبصیرتده دخی کذالك حجابات
وارد رملاحظات اغیار ونظر دنیا ومتابعات شهوات
ونفس از جمله عالم شهادت دن عین بصر وبصیرتی
قطع اتمدکچه عالم غیب مشاهده اولنماز زیرا بر عینله
برنظرده ایکی محبوب کورنمك محالدر وبو عالم شهادته
اعمی اولوب عین بصیرتیله عالم غیبك سبیلنی وا
قف اولمیان عباد من کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة
واضل سبیلاً نظم کریمه مضمونجه بو عالم شهادته
اعمی اولوب عین بصیرتله عالم غیبی مشاهده ایده میان
اخرتده دخی اعمی اولوب سبیلنی شاشرمغله واد یلرده
قلاجغنه دلیل قاطعدر پس عین بصرك حجابات
ظلمتی رفع ایجون شمس وقمر وسراج فروزان وانوار
بسیطیه مقارنته احتیاجی اولدیغی کبی عین بصیره
تك دخی انوار هدایت وافتاب فراست وقمر خلوص
وعفاف وسراج عبادت وصداقت وشریعته مقارنته
محتاجدر از جمله انوار هدایتك برهان قاطعی
من یهد الله فهو المهتد الی اخر الایة دوافتاب

فراستك برهان ساطع ان فى ذالك لايات للمتوسمين
وسنت ايله دليل مؤيدى اتقوا فراسة المؤمن فانه
ينظر بنور الله عز وجل نظم كريمه وحديث شريفى
اولمشدر مضمونى اولدركه جناب كبريا علوم
نظريه دن مخلوقاتده نظر لريله مدلولات الهيه و
حقيقت اشيايى بلمكه اثبات حاصل ايلين اهل
فراستك معارف فكريه لرنده ايات وبينات ظاهره دن
بيورديغى اجلدن فخر كائنات عليه افضل الصلوة
حضرتلرى مؤمنلرك فراستنه اتقا ايدن زيرا انلر هدا
يت مولى اولان نور الله ايله نظر ايلر بيورمشدر او
صاف مذكور اوزره انوار روحانيه يى كسب ايدوب
دور بين بصيرتى انوار فراسته اجلا وجادهٔ شريعتى
تعليم وتصحيح وبشتهٔ عبادتى وتوحيدى اعلا وسراج
اعمالى فروزان واضواء ايليوب بشته عبادتدن عالم
غيب ودركاه ملكوت وجبروت ولاهوته نظر اولنمق

من ذكر كدر القصيده

هذا المقام وهذه اسراره رفع الحجاب فاشرقت انواره
وبدا هلال التم يسطع نوره للناظرين وزال عنه ستاره
فاناروض القلب فى ملكوته وانت بكل حقيقة اسحاره
عند التنزل صح ما يختاره قلب اميطت بالردى استاره
وبدا النسيم ملاعبا اغصانه فهفت باسرار العلى اطياره
جادت على اهل الروايح منة منه بريا طيبها ازهاره
هام الفؤاد بحبه فتقدست اوصافه وتنزهت افكاره

من القصيده

من ظن ان طريق ارباب العلا قول فجهل حايل وتعذر
ان السبيل الى الاله عناية منه يمن فدشآءه وتعزر
لا يرتضى بحقيقة ذو عزة الا اذا ضم السنا بل يبدر
الحال يطلبه بستر مقامه فمن ادعا فحالك تشهر
يتخيل المسكين ان علومها ما بين اوراق الكتاب تسطر
هيهات بل ما اودعوا فى كتبهم الا يسير من امور تعسر
لا يقرأ الاقوام غير نفوسهم فى حالهم مع ربهم هل تحصر
فترى الدخيل يقيس فيه برأيه ليقال هذا منهم فيكبر
وتناقضت اقواله اذ لم يكن عن حاله فيما تقدم تخبر
علم الطريقة لا ينال براحة ومقانس فاجهد لعلك تظفر

عزة علوم القوم عن ادراك من لا تعتريه صبابة وتحير

يا زدوغم ارشاد حقدر قول معروف صندغم
دركه حقدن يكادر طبع مألوف صندغم

با قسون لمح بصرله ديدهٔ حكمتپزير
حكمة المجهول عنها قد موقوف صدغم

كرچه الفاظ ومقالى رهبر ارشادن كذر
برلطافت وبرمزاما كنج مستوف صندغم

صورتا برقبا تعبير صانمسونلر زاتها
صكره چقاردرس حكمت ورد مكشوف صندغم

هر سطر مضمون سردر بوغرايب كزلمش
تفسير كشافه محتاج وضع معطوف صندغم

قول مظهر اما اتبكم عن رسول در سيدر
مظهر اولمش ما نهيكم عنه موصوف صدغم

بحر حكمت رشحه سيله فيض حكمت مهر وار
طمغلر هر كچ نهاده نهاد مهر معروف صندغم

خاتمة الكتاب

لقد عدل

الحمد لله تم هذا نهج تسليك الاتم من لدنه اودعتنى كشف احوال الامم

ان نطق من حوادث حال عن الهام حق ما كبت قيل قال مارميت رشح نمم

همتى من طبع ذاتى ناطق الحق بالصواب ان قولى ما اتينا عن رسول محترم

ما اتى بالحق قائل واحى نسل ملوك ما وصى ارسنطاليس مثلنا سلطان جم

قلت هذا حلو سيرت مارعى رب الانام هذه حسن الشمائل هذه مجد الوسم

هذه اسباب فتنه هذه اعمار سلك هذه داعى فناء هذه تحويج ذمم

فانتحب يا نسل سلطان ماجرى قما سلف سيرة المشروع عدلا هذه رعى الامم

هذه طور خلافت هذه ارضاى حق هذه ابقاى منت هذه شكر النعم

ما خلا من همتى عن عون بر المتقى ما اتى فى الكون مثلى واعظ خير الهمم

كنت اصلى من بلاد ملك يونان روم ايلى مصطفى من نسل عالم مظهر سر الحكم

ايت انا فتحنا لك فتحا مبينا جاء فى اتمام تاريخ من لدن نظم كرم

١٢٤٤

D
7412

٦٤٥